

आमचे प्रेशान्थान

संस्थापक -

विदर्भ युथ वेलफेअर सोसायटी, अमरावती

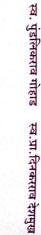

स्ब.प्रा. राम मेघे

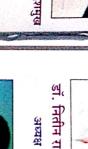
स्व. सुरेन्द्र देशमुख

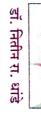

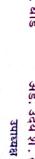
स्व.प्रा. बाबुराव हिवसे

स्व. वसंतराव चौधरी

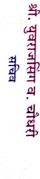
ॲंड. उदय श. देशमुख

प्रा. हेमंत मु. देशमुख कोषाध्यक्ष

सदस्य

श्री. नितीन बा. हिवसे सदस्य

सौ. वैशाली एन. धांडे

सो. पुनम व्ही. चौधरी

सदस्य

स्व. शशिकुमारजी देशमुख

स्व. रामदासजी धांडे

श्री. शंकरराव काळे

प्रा.सी. रागीणी हे. देशमुख

सदस्य

विदर्भ युथ बेलफेअर सोसायटी, अमराबती

कार्यकारी मंडळ

निखिल विल्हेकर याचे मुयग

निखिल विल्हेकर (बी.ए. भाग २) या विद्यार्थ्यांने तयार केलेले विष युवा महोत्सव २०२१ कोलाज या चित्रकला प्रकारातील

मनागत...

असते. आमच्या महाविद्यालयात कला, बाणिज्य व विज्ञान शान्त्रा अंतर्गत विद्यार्थी वरिष्ठ अंतरंगातील अइभव्यक्तीला वाय मिळाल्ययास तो आनंदी होतो, त्याचा हुरूप बाढतो. याच अंगी कोणते कला गुण आहेत, कोणत्या क्षमता आहेत याची त्याला चुणूंक लागते. या कुवत आलेली असते. चांजले काय? वाईट काय? यातील अर्थ तो समजून शखतो. आपल्या व महत्वाकांक्षी असतो. त्याचेकडे अनुभवाची शिदोरी कमी असली तरी जन बाचण्याची आधारित अभ्यारफमही महाविद्यालयात आहेत. वरिष्ठ महाविद्यालयातील विद्यार्थी हा परिपक्व महाविद्यालयात प्रवेशित आहेत त्याचवरोवर कनिष्ठ महाविद्यालय व किमान कौशल्यावर प्रोत्साहन देण्यात थेते. 'अंकुर' वार्षिकांकाच्या माध्यमातूनही सातत्याने प्रोत्साहन देण्यात या अनुषंगाने कथा, कविता, लेखक लिहून त्यातून आपले सृजनकौशल्य प्रदर्शीत कस्तात. येतो. विशेषतः लेखणाची आभिरूची व प्रतिभा ही कौशल्चे ज्या विद्यार्थ्यांमधःअये असतात ते मुद्धाचा विचार करून विद्यार्थ्यांच्या अभिन्यक्तीचा वार्षिकांक 'अंकुर' प्रकाशित करण्यात महाविद्यालयात मासिक भित्तीपत्रकाच्या आधारे सुद्धा या मुताचे लेखन कौशत्य बाढविण्यास महत्वाची संधी असते. या वार्षिकांकासाठी संपादक मंडळ व विद्यार्थी प्रतिनिधी यांनी ने यावर्षी प्रकाशित होतोय. अनेकविय गुणांनी सजलेला हा वार्षिकांक विद्यारवांच्या आयुष्यातील येते व विद्यार्थ्यांच्या प्रतिभेता वाव देण्यात येतो. याच अनुषंगाने महाविद्यालयाचा वार्षिकांक प्रयत्न केले त्याबद्दल मी त्यांचे मनः पूर्वक अभिनदन करतो ! महाविद्यालयाचा वार्षिकांक म्हणजे महाविद्यालयाचे लोकिक अर्थांने स्पष्ट प्रतिविद्य

डॉ. श्री. आर. डी. देशमुख प्राचाय

या यार्षिकांकाच्या निर्मितीसाठी कायम प्रेरणा देणारे महाविद्यालयाचे सकीय प्रान्तर्थ मा.डा. मदत या वार्षिकांकाच्या संपादनात केली त्यांचीही मी आभारी आहे. सहकार्य लाभले तसेच संपादक मंडळातील सदस्यांनी ६ विद्यार्थी प्रतिनिधींची जी महत्वाची आर.डी. देशमुख यांची आभारी आहो. प्रा. औरव अवचार, प्रा. अंदुःश मानकर यांचे मोलाचे पाईक होतात. या वर्षीचा 'अंकुर' विशेषांक याच उद्दिष्टाला धरून साकारण्यात आलेला आहे पुढं नामवत लेखक, साहित्यिक निर्माण होतात व या क्षेत्रात लौकिक प्राप्त करतात. सारस्वताच मिळतो व विद्यार्थी लेखणीला सामर्थ्यशील बनवू शकतात. अशाच प्रतिभा संपन्न विद्यार्थ्यांमधून विद्यार्थ्याची बाङ्मयीन अभिरूची, मासिक कौशत्य, लेखन क्षमता व प्रतिभाशक्ती यां वाव महत्वाची अते. त्यातीत महत्वाचा प्रेरणास्त्रोत म्हणजे 'अंकुर' वार्षिकांक या वार्षिकांकातून यासाठी महाविद्यालयीन भित्तीपत्रक असतो विविधांगी उपक्रमांचे आयोजन यांची भूमिका संगीत, लेखन या अनुषंगाने त्यांच्या कलेला प्रोत्साहित करणे. तसेच वक्तृत्व, बादविबाद याची उमेद विद्यार्थ्यांमध्ये उंचावत असते. हे विद्यार्थी विविधांगी कलेत निपूण असतात. चित्र उमलून येत असतात. याच कालावधीत तारूण्याच्या उबरठचावर अत्यत उमेदीचे पाऊल विविधाणी स्पर्धा, कार्यशाळा यातून त्याच्या जुणाची अभिव्यक्ती प्रचलित करायची असते विद्यार्थ्यांना खुणावथ असते. आनंद, नाविण्य, जिज्ञासा, द्विधा मनस्थिती व महत्वाकांक्षा महाविद्यातचीन जीवन हे खर तर फुलपंखी असतं. आशा आकांक्षेचे विविधांजी रंज त्यावर सत्र २०२१-२२ चा वार्षिकांक 'अंकुर' आपत्या हाती देताना अत्यानंद होतोद्य

ज्यांनी यावर्षी विविधांजी प्राविण्य प्राप्त केले त्यांचे अभिनंदन।

वापिकांकात ज्यांच्या लेखनाला स्थान मिळाले त्या सर्व विद्यार्थीमित्रांचे अभिनदन

प्रा.डॉ. शोभा रोकडे संपादक

,अकुर, २०२१-२२

संपादक मंडळ

प्रा. कु. के.आर. ठाकरे प्रा. सौ. वाय.एस. बदुकल डॉ. संजय जगताप प्रा. पंकज दिंडोकर प्रा. आर.जी. सावलकर प्रा. एल.आर. फुटाणे डॉ. शोभा रोकडे

विद्यार्थी प्रतिनिधी

निखिल गजानन विल्हेकर, बी.ए. भाग २ श्रीकांत केशव गोमासे, बी.ए. भाग १

मार्गदर्शक/प्रकाशक

प्राचार्य बडनेरा - अमरावती न्यायमुर्ती कृष्णराव देशमुख विज्ञान महावद्याल श्रीमती इंदिराजी कापडिया वाणिज्य व बॅरि. रामराव देशमुख

मुद्रण स्थळ

गाडगे नगर, अमरावती झम कॉम्प्युटर्स

व सदर्भाशी संपादक मडळ सहमत असेल असे नाही. प्रकाशित वार्षिकांकातील लेख, निबंध, कविता, कथा व इतर साहित्यातील विचारांशी

60-62	• DEPARTMENT OF MATHEMATICS
58-59	· ZOOLOGICAL SOCIETY AND ECO-CLUB
56-57	• REPORT OF ONLINE QUIZ COMPETITION ON THE OCCASION OF TEACHERS DAY
55	• REPORT OF ONLINE QUIZ COMPETITION ON THE OCCASION OF TEACHERS DAY
53-54	• REPORT OF GUEST LECTURE ON THE OCCASION OF GADGE BABA JAYANTI
51-52	• REPORT OF GUEST LECTURE ON THE OCCASION OF YOUTH DAY
49-50	• REPORT OF GUEST LECTURE ON GENDER EQUALITY
47-48	• REPORT OF GUEST LECTURE ON THE OCCASION OF PROFESSIONAL ETHICS
45-46	• REPORT OF ONLINE QUIZ COMPETITION ON THE OCCASION OF NATIONAL SCIENCE DAY
43-44	· DEPARTMENT OF BOTANY
88-88	• गृहअर्थशास्त्र विभाग अहवाल
٥٨	• सांख्यिकी विभाग
N S	• महिला सक्षमीकरण समिती
2 8	• भूगोल विभाग
ગુફ	• इतिहास विभाग
३५ ते ३६	• राष्ट्रीय सेवा योजना
२९ ते ३४	• मराठी विभाग
	अहवात विभाग
रह ते २७	(लेख, कविता व कथा)
75	इंग्रजी विभाग
१ ते २२	(लेख, कविता व कथा)
	मराठी विभाग
	अंतरंग

घरातील आई

अर्पित गजानान ठाकरे बी.एस्सी. भाग २

माझी आईएक गृहिणी आहे. घरामध्ये सकाळी सर्वात आधी माझी आईच उठते आणि लवकर उठून सकाळची ध्रातील सर्व कामे आटपून घेते. प्रत्येकाची आई त्यांच्या महत्वाची भुमिका बजावते, आई हा शब्द खूप सोपा आहे पण त्या शब्दामागे लपलेले तिचे प्रेम, माया, करूणा हे सांगताना खूप शब्द कमी पडतील आयुष्यामध्ये जेव्हा कधी कठीण प्रसंग येतात तेव्हा सगळ्यात आधी मनामध्ये विचार येतो तो म्हणजे 'आई' कारण अयुष्यात प्रत्येक कठीण प्रसंगातून बाहेर काढणारी ही आईच असते.

जीवनात सर्वात महत्वाची व्यक्ती ही आईच असते. कुंभार ज्याप्रमाणे मडकी बनवताना मडक्याची काळजी घेतो त्याचप्रमाणे आई मुल घडवतांना काळजी घेते.

माझ्या आईचे नाव माधुरी गजानन ठाकरे खर तर आईबइल काही सांगायच असेल तर नेहमीच शब्द कमी पडतात तरीही मी सांगण्याचा प्रयत्न करतो.

मला आठवत की, मी चेव्हा लहान हातो तेव्हा गावात पाणी टंचाई मोठ्या प्रमाणात होती त्याकाळी गावात ट्रॅक्टर्स यायचे पण तोही १० दिवसातून एकदाच आणि प्रत्येकाला मिळेल असे पाणी मोठ्या प्रमाणात उपलब्ध नव्हतेच कारण एक ट्रॅक्टर गावाला पुरेल शक्य नाही. माझ्या गावातून नदी वाहते पण उन्हाळ्यात कोरडी असायची पण तिथे थोडे खोदल की मडकभर पाणी मिळायचे आणि नदी थोडी घरापासून दूरच होती, मडक डोक्यावर आणाव लागत होती.

माझी आई कला विभागात शिकली होती द्वितीय वर्ष असेल परंतू माझ्या आईने मडकभर पाणी नदीवरून आणता आणता मला २०० पेक्षा ही जास्त शब्द इंग्रजीचे मराठी Meaning ला शिकवले. Cow म्हणजे गाय, Peacock म्हणजे मोर इत्यादी आणि मला अजूनही आवठते की मी जेव्हा लहान होतो तेव्हा मला शाळत जायला नाही आवडायचे परंतु आई आधी ओरडून सांगायची नंतर प्रेमाने जवळ घेऊन समजून सांगायची.

खरोखर आई मुलासाठी खूप काही करत असते. जिजाऊने शिवरायांना स्वराज्याची प्रेरणा दिली. महात्म्याच्या मनात सत्याचा आग्रह त्यांच्या आईने शिकवला. आई ही एक व्यक्ती नसून माझ्या जीवनाचा आधार आहे. माझ्या आईच्या मायेची जागा आयुष्यात दुसरा कोणीही घेवू शकत नाही.

माझी आई ही सामान्य खीच असून पण तरीही असामान्य आहे, लहानपणापासून खूप कामे करताना तिला पाहतोय, आई ही केवळ घरातील कामे करत नाही तर सर्व घरचे कामे आटपून शेतामध्ये ही जाते, दिवसभर काबाडकृष्ट करते. खर सांगायचे झाले तर मी सकाळी झोपीतून उठती तेव्हापासून माझी सर्व मदत तिच करते. अजूनही सकाळी आंघोळीच्या पाण्यापासून कपडे शोधून देणे वगैरे इत्यादी सर्वच कामात मदत करते.

माझी आई नोकरी सुद्धा करते आता गेली काही वर्षापासून ती घर आणि ऑफीसचे काम दोन्ही सांभाळते महिला आर्थिक विकास महामंडळ या संस्थेशी संलग्नीत तिचे काम. त्यामध्ये महिलांना साक्षरता प्रशिक्षण देणे, खेडेगावात जावून महिलांमध्ये उद्योजकता निर्माण करणे, महिलांना शेळीपालन, कुक्कुटपालन इत्यादी सर्व महत्वाची माहिती माझी आई खेडेगावातील विभागात जावून देते. उदा. शेळीपालन हा व्यवसाय महिलांना करायचा आहे तर भांडवल उपलब्ध नसते तर ते कुदून मिळवायचे शासन त्याकरीता कोणत्या योजना राजवते या स्वरूपाची सर्व माहिती आणि कुक्कुटपालनवहल सर्व माहिती त्यानंतर त्याची व्यवस्था कुक्कुटपालनवहल सर्व माहिती त्यानंतर त्याची व्यवस्था त्यापासून होणारा फायदा कुक्कुटपालनापासून होणारे खते व अंडे कोठे विकायचे याची ॲडजेसमेंट इत्यादी सर्व माहिती माझी आई पोहचवतो.

या कोरोना वायरस मध्ये तर तिने कमालच केली कोविड विनरसारखचं.... गावातील स्वयं सहायता महिला बचत गटांना मास्क, सॅनिटायजर, वाटप केले आणि

विभागातील सर्व गावामध्ये लिसकरणाचे शिवीर आयोजित केलेत. त्यामध्ये बरेच महिला-पुरूषांनी लसीकरणाचा फायदा घेतला.

गावोगावी जाबून महिलांना प्रशिक्षण देणे बगैरे हे सर्व तिचे काम त्यानंतर सहयोगिनी ही तिच्या पदभाराची ओळख. ज्याप्रमाणे शेतकरी पिकाच्या पेरणीपासून पिकाची काळबी घेतो. तळहाताच्या फोडाप्रमाणे जपतो, तसेच माझी आई देखील अज्नाही माझी काळजी घेते. माझी आई अजूनही तब्येत बरोबर नसली की, डोक्यावरून हात फिरवते,

अयुष्यात कोणत्याही परिस्थितीमध्ये ती खंबीरपणे साथ देते, याशिवाय तिचे प्रत्येक काम, चिकाटी, भक्ती, समर्पण, आचरण माझ्यासाठी प्रेरणा आहे. माझी आई ही केवळ माझी काळजी नाही घेत तर घरातील प्रत्येकाची काळजी घेते. कोणत्याही गोष्टीची तकार न करता घरातील प्रत्येक कामाची जबाबदारी ती घेते. तिच्याकडे रोजची आव्हाने आणि घरातील भावनिक अडथळ्यावर मात

कधी कधी मला आरचर्य वाटते की, ती एकाच वेळेमध्ये सर्व काही कसे व्यवस्थापन करते. तिचा सकारात्मक दृष्टीकोन आणि कौशल्य खूप छान आहे. यामुळे मला सतत तिच्याकडून प्रत्येक गोष्टीत प्रेरणा पुर्णत्वास नेण्याची जिद्द मिळते. आयुष्यातील चिकाटी व तिचे आजवर संपादन

मनात आलं सहज

अन्नातन निहातं वा कन्नातन निहतः बहातं वा कन्नच्या प्रेमात निहतः बहातं विद्रांना आता श्रद्धात बचातं आणि क्षाणि क्षाणि सहना बचातं महना बचातं मनात आनं सहन मनात लिहातं..... या कन्नच्या सामग्रातीन बंगानी ब्रेटकता बंगून जातं या वंगानी ब्रेटकता ब्रेटकता बंगून जातं वंगून जातं अन्नात आनं सहनं सहनं समना आकर्ना अन्नात आनं सहनं स्वातं या वंगानी ब्रेटकता ब्रेट्सना स्वातं वंगून जातं वंगून जातं अन्नात आनं सहनं सहनं

- निरिवेल अजानन विल्हेकर बी.ए. भाग २ मनातल लिख....

(3)

(F)

31162

- धम्मरक्षित रांजय कुलकर्ज बा.ए. भाग ३

व्यक्तित्व म्हणजं आदश दावर्णातून (रागतून) असामान्याचा उच्चाक किंवा पातळी करतांना म्हणता येईल की, 'सामान्य माणसातीलचं एक गावेत आणि इतरांसाठी अनुसणीय ठरते, नेमकी अशीच व्यक्तित्व जे आपल्या कर्तृत्वाच्या जोरावर प्रतिकुल परिस्थितीला तोड देत, आयुष्यात यशस्वी होवून सामान्याच्य येवून संपतो. आदर्शाची व्याख्या अगदी साध्या शब्दात सामान्य माणसाचा हा शोध, एका असामान्य व्यक्तित्वावर सामान्य माणूस त्याच्या शोधात असतो. आणि प्रत्येक काय दडलं असावं ह्या एका शब्दात? की, प्रत्येक

आदशंच व लिगानुसार त्याची निवंड ही निर्धकच मोठं झालेलें व्यक्तित्व स्त्रिच असो अथवा पुरूष ही दोघंही असंगत आहे. तसं असलं तरीही.... कर्तृत्वाच्या जोरावर असते. मुळात हे असं असणचं आदर्शाच्या व्याख्येश बाटतो किंवा असतो आणि स्त्रि ला एक एक स्त्रिच आदश लिंगानुसार असतो. उदा. एका पुरूषाला एक पुरूषच आदर (by Gender) ठरवतो किंवा प्रत्येकाचा आदर्श आपल्या बहुधा प्रत्येकजण आपला आदर्श आपल्या लिंगानुसार

ती आपला आदर्श... ' नेक अशीच माणस असतात, आणि मनात निर्माण होतो हर्ष अभिमानाने फुगते छाती... ंच्या एका व्यक्तिला पाहून

जबाबदारीस सर्वोपरी माणणाऱ्या कर्तच्यदक्ष व जबाबदार येवून संपला. तो, कर्तव्यास कधीच न चुकणाऱ्या आणि असाच माझ्या आयुष्यातील माझा आदर्शाचा शोध

तालुक्यातील जिल्हाच्या ठिकाणापासून म्हणजेच व्यक्तीस शब्दात मांडण्याचा हा आणि नांदगाव (खंडेश्वर) असलेल ठिकाण विशद करत, माझा आदशं असलेल्य माझी कौटुंबिक पार्श्वभूमि आणि मी वास्तव्यास

> अगदी टोकाचं गाव; वाढोणा (रामनाथ) संबंधीत गावाला असलेलं आणि गर्द हिरच्या वनराईत वसलेलं जिल्ह्याच्या रामनाथ स्वामी महाराजांचं हे मुळ आणि जन्मगाब. लाभलेली ऐतिहासिक पार्खभूमी म्हणजे, महंत संत भी, अमरावतीपास्न/अमरावतीवरून ५० कि.मी. अंतरावर

व १ स्त्रि कुटुंबप्रमुख असलेलं स्त्रिसत्ताक तसेचं विस्तृत/ मी पाहत वाढलेलो ते आदर्श व्यक्तित्व म्हणजे आई. निधनानंतर आणि माझ्या कळत्या (समजुतदार) वयापासून किंवा सदस्य म्हणजे मी (विश्) व अगदी देखणं असलेलं मीठ आमच कुटुब, त्यातील वयाने लहान असलेला घटक माझ 'विश्व' माझ सर्वस्व माझी आई. माझ्या <mark>वडीलांच्या</mark> ह्याच गावात वास्तव्यास असलेल्या ६ मुली, १ मुलगा

साभाळ करत घर चालवणारी माझी आई ही जबाबदार ब परिस्थितीला तोंड देत. आम्हा सात बहीण-भावंडांचा हलाखिची असलेली घरची परिस्थिती आणि त्या जगत आम्हाला जगबून आम्ही सातही भावंडांना प्राथमिकचं पण माझ्या बाबतीत तस असायला माझ्या वडीलापश्चात चेहऱ्यावर आल्यात, पण इज्जतदारीने, स्वाभिमानाने स्वतः माझ्यासाठा आहे. कर्तृत्व संपन्नतेच अनुसरणीच असं उत्तम उदाहरण म्हणून समाधानकारक स्मित हास्य तिच्या चेहऱ्यावर असतं आणि एका पुरूषाला एक स्त्रि आदर्श असावी हे क्वितचं

चढत-उतरत जाणारी माझी आई, ही एकविसान्या आणि कर्तव्याला जागणे. शतकातील 'हिरकणीच.' आपल्या मुलांचं पोट भरण्यासाठी कष्टाने डोंगर दररो

करणे ही बाबचं मुळात विवेकहीन आणि निरर्थक आहे. तरीह माझी आई. तसं तर... एका आईची दुसऱ्या आईशी तुल्नी सारखी येतील असं आदर्श व्यक्तित्व आणि मातृत्व म्हणव घेवून दूध पाजणारी ती गवळण 'हिरकणी' मातृत्वाचं एक तावून मिरवणार. आपल्या त्या अवध्या छोट्या पाळण्यातल्या बाळाला कुर्राति प्राणाची परवा न करता उतरून जावून थेट घर गाठणारी आणि हैं संस्कार माइयासाठी बंधन नाहीत तर, माइया माऊलीने तुलनात्मक अभ्यास केला असता, मोजणीची मापे आवी श्रेष्ठ उदाहरण. अगदी ह्याचं दावणीत (रांगेत) संघर्षी

बेधण्याचा हा शुद्ध हेतू. गतृत्वाची महती माझ्या माऊलीचा संघर्ष याकडे लक्ष

दोवींच्या संघर्षात मात्र दोन साम्य होती. पहीलं म्हणजे , त्यांचा क्षारेरी वाटा अनवणी आणि अथकपणे चालत जाऊन मातृत्वाचा संघर्ष चालला होता तो परिस्थितीराचिं. म्हणजे, दोघींचाही तो स्नेहाचा, मोलाचा, कर्तृत्वाचा आणि संघर्ष आम्हा सात भावडासाठी होता. हिस्कणीचा संघर्ष एका संघर्ष चालला होता तो आपल्या अपत्यांसाठी आणि दुसर क्रास्तकाराच्या शेतात पोहचून, रखरखत्या, तळपत्या उन्हात ात्रीचा एक गड उतरून जाण्याचा, तर माझ्या माऊलीच प्तवर्ष आपल्या एका बाळासाठी; तर... माझ्या माऊलीच दिवसभर मोलमजुरी करून लेकराचं पोट भरण्याचा होता. दोर्घीचा संघर्ष आपल्या मुलांसाठी होता. हिरकणीच

पण अविरत चालूचं आहे, तो माझ्या माऊलीचा 'एक रात्र संपून संपता. तो, संघर्ष हिरकणीचा,

शरीर थकलय, तारूण्य जाबून म्हातारपणाच्या छटा तिच्या राहण्याइतक सक्षम करून आपल्या जबाबदाऱ्या पुणे केल्याच माही तर, उच्च शिक्षण देऊन, स्वत:च्या पावलावर उभ तेच माझ्या आईवर खुलून दिसत हाडाची काडे झाली, डोळ्यांची ऑपरेशन झालीत

ंकुठल्याही परिस्थितीत स्वाभिमान न घालवता जगणे

आपल्या बाळाच्या काळजीपोटी एक विशालगढ है। दृष्टीकोन आणि हे संस्कार माझ्या आईने माझ्यावर केलेतं. भाइया कपाळी लावलेलं चंदन आहे. जे मी मरेपर्यंत कपाळी जबाबदा-यांना ओझं नाही, तर... संधी म्हणून बघणे

आणि तिला भेटायला आलेल्या सर्व क्षियांना मानसिक मर्यादीत नाहीत तर, ती आयुष्यात हताश, निराश झालेल्या फुर्बाप्रती असलेल्या जबाबदाऱ्या पुर्ण करण्यापर्यंतच कुंदूबासाठी सतत कष्ट उपसणाऱ्या माझ्या आईचे कार्य

आधार देऊन त्यांना प्रेरणा देण्याचे काम करते. परिसरातील बायकांचे ती प्रत्येक भटीत सात्वन करते, त्यांना देखिल प्ररण मिटवण्याचा ती प्रयत्न करते. आणि मानसिक आधार देते दापत्यातील लहान-मोठी भाडण तक पिणाऱ्या पुरूषांच्या हिंसाचारास बळी पडणाऱ्या त्रस्त

या असा सहा ती साध्या आणि प्रेमळ भाषेत ती परिस्सातील माध्यमिक शिक्षण द्या, जमलचं तर... आर्थिक परिस्थितीर्शी थोडीफार तडबोड करून पैसे वाचवून मुलांना उच्च शिक्षण वियां देते मुलांचा सांभाळ करा. त्यांना प्राथमिक ग्रिक्षण द्या

माझ्या माऊलीच्या सामानिक कार्याचा आढावा येताना, तीने वर्ष तीने ग्रामीण आशा संविका म्हणून काम केले. ह्या सहा त्यांची सेवा माझ्या माऊलीने केली असलेल्या 'पापड' येथील प्राथमिक आरोम्य केंद्रात पोहचबून वर्षात कित्येक गर्भवती न्नियाना गावापासून थांड लाव ग्रामीण 'आशा सेविका' म्हणून कार्यस्त असतांना केलेले कार्य वाखाणण्याचींग आहत. वर्ष २०११ ते २०१७ ही सहा माझी प्रेरणा, माझा आधार, माझा आदर्श असलेल्या

निगडीत महत्वाचे कार्य देखील तिने केले करणे, सोबतच गावात औषधी आणि इतर काही वजनाची नोंदी ठेवणे, माता व बालक सुरक्षा काडांचे सकलन बालकाना पालिओ पाबने, त्याच्या वयाची नांदी ठेवणे, आजारावरील गोळ्या माफत बाटपाचे लोकाच्या आरोग्याशी पत्स पोलीओ मोहीमें अंतर्गत गावातील लहान

जाण्यास तत्पर असायची. म्हणतात, 'समाजात वाबरताना वेदना उध्यां रात्री जरी जाणवल्या तर तो तिच्या मदतीला तीन्न होती, की वाडांतील एखाद्या गर्भवती बिला प्रसुतीच्या कार्याप्रती समर्पकतेची/समर्पणाची भावना तिच्यात इतकी मध्यरात्रीलाही जाण होतं समाजाप्रती देण होतं, गर्भवतो महिलांच्या मदतीस तीच समाजाचं काहीतरी देणं लागतं,'' हेच माइया आईचं एक आशा सर्विका म्हणून कायरत असताना आपत्या

अपत्यावर) दुलंक्ष होऊ नयं म्हणून आइने आशा सेविकच्या वरील सततच्या कामामुळ आमच्यावर (आपल्या

E

िस समुहातील चर्चे दरम्यान माझी आई आजही करते. तत्वज्ञानातील मुल्ये समाजात रूजवण्याचा प्रयत्न, मोठ्या लोकासमोर वाचन करून ते समजावूनसांगण्याचे कार्य ती वंदनेनंतर 'बुद्ध आणि त्याचा धम्म' ग्रंथाचे जन्मलेल्या ते दिढ वर्षा आधी गावातील विहारात नित्य होत असलेल्या नित्य करायची. दया, क्षमा, शांती, करूणा ही बुद्ध आबंडकरी चळवळीला देखील हातभार देते. जवळपास एक देते. आपली समाजकार्य एवडघातच न थांबवता ती आजारी लोकाना आजारावरील गुणकारी गोळ्यांबद्दल माहति भासल्यास ती परिसरातील गर्भवती महिलांच्या मदतीस जाते तिच्या नोकरीस/कामास राजीनामा दिला. पण आजही गरज

तिला शब्दात मांडतांना मी म्हणेल. आईला शब्दबद्ध करण्यास माझी शब्दसपत्ती अपुराच. पण आदशं असलेल्या त्या व्यक्तीत्वास माझ्या माऊलीला/ जबाबदार नागरीक होण्याचा मी सदैव प्रयत्न करेल. माझा होंबो न होंबो पण, तिच्यासारखा जबाबदार पालक, एक सोबतचे तिचा मुलगा असल्याचा देखील. आयुष्यात कार्ह तिच्या ह्या कार्याचा मला सातत्याने अभिमान वाटतो

स्वाभिमान जगण्यात तिच्या. कष्टाच्या घामाचा श्रृगार करूनही सुंदर दिसते 'लंकेची पार्वतीचं माझी माय

समाधानाचं स्मित हास्य नित्य चेहऱ्यावर असते."

त्याचा अर्थ 'अगावर एकही सोन्याचा दागीना नसलेली स्त्री' टिप : 'लंकेची पार्वती' हा अलंकारीक शब्द असून

अपेक्षित वर्तनबदल युवकाचा

समान असणे हे राष्ट्रीय एकात्मतेचे प्रमुख लक्षण आहे. वर्तनातून दिसणे. सर्व नागरिकांच्या सुखदुःखाच्या भावना राष्ट्राचे सर्व नागरिक एकच आहोत, याची अनुभूत

٧ दैनंदिन जीवनात सर्वधर्म सहिष्णुता, धर्मनिरपेक्षता, विद्यार्थी जात-धर्म-पंथ, संप्रदाय, आर्थिक-जाऊन भेदरहित समाजाचा विचार करतात. सामाजिक स्वरूपातील विषमता या भेदांच्या पलीकरे

~ भारतातील सर्वे राज्यांमधील प्रमुख भाषांची महिती एकसंघ, सार्वभौम भारतीयत्वाचा पुरस्कतो होतात. राष्ट्रीय एकात्मता ही मुल्ये पाळण्याचा प्रयत्न करतात.

بح आपण सर्वप्रथम भारतीय आहोत होच भावना कायम मनात बाळगतात.

घेऊन अभ्यासाचा प्रयत्न करतात.

भारतीयांच्या आनंदात आणि दुःखात विद्यार्थी सामील

6 राष्ट्रीय एकात्मतेला बाधा आणणाऱ्या गोष्टींच्या विरोधात सक्रीय होतात.

5 पाठ्यपुस्तकाच्या आधारे समजून घेतात. भारताचा प्राचीन ते अर्वाचीन इतिहास आणि भूगोत

बी.ए. भग र

तुझ्या विशाल पंखाखाली तुझ्या उतुंग भरारी पुढे विश्व सारे विसावे... गगन ही ठेंगणे भासाबे

महिलांच्या सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक आणि राजकीय कामिंगरी साजरी करण्याचा दिवस आहे. लैंगिक समानतेला जागतिक पातळीबर सन्मान मिळून देणे होय. आंतरराष्ट्रीय केला जातो गती देण्यासाठी हा दिवस 'कॉल टू' ॲक्शन म्हणून चिन्हांकीत महिला दिन (८ मार्च) या जागतिक महिला दिनाच्या दिवर्श आंतरराष्ट्रीय महिला दिन म्हणजे या दिवशी महिलांन

कीपेनहेगन येथे समाजवादी महिला परिषदेचे आयोजन मरिषदेत मांडलेल्या सुचनेनुसार ८ मार्च हा दिवस आंतरराष्ट्रीय ोजी, न्यू यॉर्क येथे पहिला महिला दिन साजरा करण्यात जायचा. आंतरराष्ट्रीय महिला वस्त्रे निर्मिती कामगार संघटनेने भायोजनही केले जाते. ऑगस्ट १९१० मध्ये डेन्मार्कच्या पुकारलेल्या संपाच्या पार्खभूमीवर या दिवशी महिला दिन साजरा करण्यात आला होता. दिनांक २८ फेब्रुवारी १९०९ जगभरातील वेगवेगळ्या देशांतील सरकारांकडून महिला दिन ही कोणत्याही संघटनेचा म्हणून ओळखला जात नाही. तर भाला असला तरी, सन १९१० च्या आंतरराष्ट्रीय महिला गहिला दिन म्हणून निश्चित करण्यात आला. महिला दिन गजरा केला जातो. या निमित्त बेगबेगळ्या कार्यक्रमाचे १९०९ पर्यंत महिला दिन २८ फेब्रुवारीला साजरा केल

वर्षी महिला दिन एक खास थीम साजरा केला जाणार आहे आहेत. आतरराष्ट्रीय महिला दिवस महिलांच्या सन्मानार्थ राष्ट्रसंघाचे काही मार्गदर्शक तत्वे, कार्यक्रम निश्चित केले आणि कौतुकही या निमित्ताने करण्यात येते. महिलांनी प्रत्येक केट डंकर आणि काही इतर प्रतिनिधींनी वार्षिक 'महिला समाजवाद्यांच्या प्रेरणेने, जर्मन प्रतिनिधी क्लारा झेटकीन करण्यात आले होते. या महिला परिषदेत अमेरिक-क्षेत्रात पुरूषांच्या बरोबरीने स्थान मिळवून देण्यासाठी संयुक्त यशाचा, अतुलनिय कामगिरीचा आढावा घेत त्याचे अभिनंदन कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात येते. महिलांनी मिळवलेल्या काही देशांमध्ये हिला कर्मचाऱ्यांना सुटी देण्यात येते. तर रंगाचे प्रतिक म्हणून बंधीतला जातो. महिला दिनानिमित केला जातो. आतरराष्ट्रीय स्तरावर जाभळा हा रंग महिल दिन' म्हणून साजरा करण्याचा प्रस्ताव माडला. त्य साजरा केला जाणार आहे. अजूनही समाजात काही ठिकाणी केवळ लिंग भेद करून समाजात पुरूषाच्या खाद्याला खादा लावून चालणारी स्वी morrow" ही यंदाची महिला दिनाची थीम आहे. अर्थात "Gender equality today for a sustainable to-या दिवशी विशेष कार्यक्रमाचे आयोजन केले जाते. यदाच्य काही देशांमध्ये ऑफीसमध्ये महिला कर्मचाऱ्यांसाठी Bias" म्हणत हाच लिंगभेद मोडण्यासाठी यदा महिला दिन समानसंधापासून दूर ठेवली जाते. त्यामुळ "Break The दिवसापासून आंतरराष्ट्रीय महिला दिन ८ मार्च रोजी साजर

वणवण कष्ट व संघर्ष करणारी स्त्री, मनामध्ये जिद्द ठेवून जिवनात यशस्वी होणारी अशी ही वैशाली.... गरीब परिस्थिती असतांना सुद्धा जिने यश गाठले

वैशाली माडे संघषमय जीवनप्रवास

संघर्ष मानवी जीवनाचा अविभाज्य असा भाग आहे

(6)

(¥)

- सावी सुवीर दुने

त्याचे संपूर्ण जीवन, जगणे व मरणे अस्पष्ट होईल. संघर्षांला दिशा हवी. दिशाच नसेल तर संघर्ष वाया जाईल. संघषीरीबाय माणूस मोठा होत नाही. पण, त्याच्या

नामवंत गायिका रैञाली माडे हिचा थक्क करणारा जीवनप्रवास आहे. सर्वसामान्या घरातील मुलगी ते चित्रपट सृष्टीतील अनेक लोकप्रिय हिंदी आणि मराठी गाणी तसेच भीम गीते उपस्थितीत तिने राष्ट्रवादी काँग्रेसमध्ये प्रवेश केला. त्यामुळ मुख्यमंत्री अबित पवार, सुप्रिया सुळे, धनंजय मुंडे यांच्या नवीन राजकिय इनिंग सुरू केली आहे. राष्ट्रवादीचे नेते आणि यंग नकीच मिळेल. 'हा ध्येय ठेवणारी महाराष्ट्राची लोकप्रिय गाणाऱ्या या गायिकेच्या राष्ट्रीय इतिंगची चर्चा सध्या सुरू गायिका आणि बॉलीवुडची सिंगर वैशाली माडे हिने आपली मिळण्यासाठी जिर्दोने प्रयत्न व 'मागे वळून न पाहता, पुढे संघर्ष व जिद्द मनातचं न ठेवता जीवनात यश टावटल साँग वैशालीने गायले आहे. यामध्ये 'झी मराठी' बरील 'कुलवधु' 'होणार सुन मी या घरची', 'माइया

हाच तिच्या आयुष्याचा टर्मिंग पॉईट टरला. सांगामप या मध्ये 'झी मराठी' च्या सारंगमप या पर्वाची विजंता टरली त्याना आस्था नावाची एक मुलगी आहे. वैज्ञाली माड २००८ प्रवासात पती अनत माडे यांचाही खूप मांटा वाटा आहे शिक्षण गावातचं झाल. त्यानंतर उच्च शिक्षण तीने मुंबई बालपणी गरिबीमुळे तिला अनेक हालअपेष्टा सहन कराव्या तिच्यातील गायिका जीवत ठवली. पुढ तिच लग्न वधी विद्यापीठात घेतले. M.Phil पुर्ण केल्यानंतर ती आता परिस्थितीतही तिने गाण व शिक्षण सोडल नाही. प्राथमिक घेऊन बाहेर गांबाहून पाणी आणांबे लागायचे. अशा कठीण झाला. गांबात पंधरा, सोळा वर्षापूर्वीपर्यंत डोक्यांबर हडा लाल्या. लहानशा खंडचात शतकरों कुटूबात तिचा जन्म जल्ह्यातील हिगणघाटचे अनंत माड याच्यांघी झाले. तिच्या Ph.D. करत आहे. जीवनात संघर्ष सुरू असतानांच वैशालीने १९८४ रोबी झाला. तिच माहेरच नाव वैजाली भैसन बन्म अमरावती जिल्ह्यातील खारतळेगाव येथे २१ ऑगस्ट पाठ्या संघषांसह अनेक चढंउतारांचा राहिलेला आहे. तिचा वैशाली माडे हिचा एक सुप्रसिद्ध गायिकेपर्यंतचा प्रवास

> वैशालीने गाणी गायली बाजीराव मस्तानी या हिंदी सिनेमातील मस्तानी, अंग्रेजी में कहते हैं आणि कलंक या हिंदी चित्रपटात रणागण, आटपाटी नाईट्स या मराठी तर दमादम बाजीराव सोडला. इरादा पक्का, मध्यम वर्ग, हटर, कॅरिऑन, ३१ दिवस

स्पर्धची विजेती ठरल्यानंतर २००९ मध्ये वैज्ञालीला हिंदी जाणीव करून दिली. आणि सिंगिंग जगताला आपल्या तीने सारेगमप हिंदी पर्वातही बाजी मारली आणि कर्तृत्वाची मध्ये पोहचली. पुढे आपल्या जादुई आवाजाच्या बळावा अन्तरामर केले आहे. याशिवाय अनेक मराठी मालिकेचे यानंतर तीने कधीच मागे बळून पाहिलेच नाही. गेल्या दशत यात ती सोमेन नंदी, यशीता यशपाल, यांच्यासह 'टॉप ध्री' मुलीला ग्रिनरूममध्ये ठेवून वैशालीने शो ची शुर्टींग केली सहभागी होण तिला शक्य नव्हत. तिने चाहिनी जवळ एक महिन्याची गर्भवती होती. त्यामुळे अशा परिस्थितीत शोमध्ये अस्तित्वाची आणि कर्तृत्वाची जाणीव करून दिली. पुरे दिवसातच वैशाली शो मध्ये सहभागी झाली. ८ दिवसाच्या सारंगमपची विचारणा झाली. पण त्यावेळी वैशाली ९ भरात अनेक हिंदी मराठी गाण्यातून तिने आपल्या आवाजाल महिन्याचा कालावधी मागितला. डिलीबरी झाल्यानंतर ८

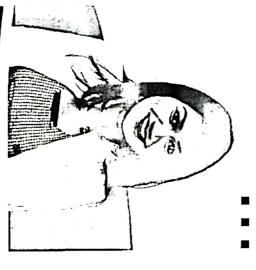
व आपणही प्रत्येक परिस्थितीवर मात देवून जिद्द व चिकाटीने बाब बनली. तिच्या वणवण कष्ट, जिद्द व संघर्षामुळे आज यश मिळवण्यासाठी प्रयत्न करायलाचे पाहिजे. आहे. याचा आपल्या सर्वांना अभिमान वाटायलाच पाहिज ती गायनीक क्षेत्रात सुप्रसिद्ध गायिका म्हणून नामाकित होत अशी ही वैशाली आपल्या सर्वांसाठी अभिमानार्च

या दाम्यान वैशाली 'मराठी बिगबॉस' च्या दुसऱ्या पर्वात

नवऱ्याची बायको या सुप्रसिद्ध मालिकाचा समावेश आहे

(जागतिक महिला दिन पुरस्कार प्राप्त निबंध)

आणि पीएच.डी. च्या शिक्षणासाठी तिने हा शो अध्यविरच नवा' या मराठी शांमध्येही सहभागी झाली. परतु एम.फील स्पर्धक म्हणून सहभागी होती. तसेच ती 'सुर नवा ध्यास

न्व्या राजकीय वाटचालीस तिला नक्कीच यश मिळेल. गहिलेला आहे. तिने गायनीक क्षेत्रात वेगळी उंची गाठली नामवंत गायिका असा हा वैशालीचा संघर्षमय जीवनप्रवास इक्तो. सर्वसामान्य घरातील मुलगी ते चित्रपट सृष्टीतील आहे. त्यामुळ राष्ट्रवादीला तिच्या प्रवेशाचा फायदा होउ क्षेत्रालीची पार्र्वभूमी ही संघर्ष आणि वंचित समाजातील अधिक ताकदीने जाण्याचा राष्ट्रवादीचा मानस प्रयत्न सुरू केले. या आघाडीच्या माध्यमातून जनमानसात आणि आता ती नवीन राजकीय इनिंग सुरू करत आहे. तिच्या आपत चित्रपट आणि सांस्कृतिक आघाडी सक्षम करण्यासार्ट वैशाली मनसेपासून दूर गेली गल्या काही दिवसातच गष्ट्रवाटी _उमेदवार दिल नाही. त्यामुळे तिच नाव मागे पडल. त्यावेळी निवडणूकीसाठी तिच नाव अमरावतीच्या मनसंच्या संभाव तिचे पहिले पाऊल पडल. २०१९ च्या लोकसभ उमेरवार म्हणून चर्चेत आलं. मात्र ऐन वेळी मनसेने असरावर्त

जो हमारी जान बचाए, तेरा मेरा जो सोच न पाए , मिट्टी में से अनाब उगाए भदभाव का एहसास न दिलाए वतन के लिए जो जान गमाएँ, हर पल की जो खबर सुनाए, जान जज्बात की पर्वा न कर मरीजो की सेवा में लग जाए, अस्पताल को जो घर बना क हर पल हर पल स्वच्छता कर एकता में ही हिंदुस्तान की जीत है। इस बतन के इंसान है सारे, लाल खून के लाल है सार **बो जीवन जीने का मंत्र सिखाए,** धर्म मंबहबं तो नाम की रात है, कलाशाखा ओ से अपने

निरिवटा गजानन विटहेकर बी.ए. भाग २

नवनिर्माण सनेत प्रवेश केला होता. मनसे चित्रपट माध्यमातून

मार्डने २०१९ च्या लोकसभा निवडणूकीपुर्वी महाराष्ट्र

नामवत पुरस्कारानी तिला गौरवण्यात आलेल आहे. वैशाली

अनेक प्रतिष्ठच्या पुरस्कारासाठी नामांकन मिळाल. तर अनेक जबरदस्त फॅन आहे. वैशालीला तीने गायलेल्या गीतासाठ गायल. भारतरत्न लता मंगेशकर व अशा भोसले याची त

तिला अनेक पुरस्कारांनी गौरवण्यात आल. तसेच तिने

'पिंगा' ही तीन गायलेल गान प्रचंड गांजल या गाण्यासाठी

'कलंक' या हिंदी सिनेमात 'घव मोरे परदेसिया' हे गाण

3

ઉ

विविधतेत एकता

कु. प्रणाली जिरंजन वरघ_र बी.कॉस. भाग १

बोलणारे... मात्र सर्वांची भाषा एकच. मराठी जी परिस्थित काढणारे, अनुनासिकात बोलणारे, खूप जलद गतीने महाराष्ट्राची आहे तिच इतर प्रांताचीही आहे. प्रत्येक बोलीभाषेची खुमारी काही औरच. बोलतांना हेल खानदेशातील अहिराणी या ठळक वैशिष्ट्यांसह प्रत्येक पुण्याची पुणरी, कोकणातील कोकणी, विदर्भातील वऱ्हाडी सारा भारत एक आहे. अन् तो राहणार आहे. याची खात्री कन्याकुमारीपर्यंत आणि कलकत्ता गुवाहाटीपासून द्वारकेपयत बोलायलाच नको. त्यातून जाती व्यवस्थेनी ग्रस्त झालेला शकणार घटक या देशात आहेत. चालिरिती विषयी तर कालच्या काळामध्ये राष्ट्रीय एकात्मता हे अनेक प्रांत, अनेक जिल्हा बेगळ्या भाषेचा आहे की काय असे बारू लागते असे म्हणतात. तेही खरेच. महाराष्ट्राचेच उदाहरण घ्यान आहे. भाषा ही प्रत्येक विस मैलांवर धोडी वेगळी होत जाते समाज. मानवनिर्मित या भिती असूनही काश्मीरपासून भाषा, बेगळे बंश असे किती तरी एकमेकांपासून दूर नैऊ विविधतेत एकता हे भारताचे वैशिष्ट्ये आहे. परंतु मुळीच वाटत नाही.

प्रत्येक राज्याची भाषा बंगळी आहे. भाषावर प्रांतरचनेखाली ही राज्य करण्यात आली. एक भाषा एका राज्याची, सोळा भाषांना राष्ट्रीय भाषेचा दर्जा दिलेला आहे. तसा राज्याची, सोळा भाषांना राष्ट्रीय भाषेचा दर्जा दिलेला आहे. तसा राज्य घटनेत व नंतरच्या घटना. दुरूस्तीत उद्घेख आहे. या विविध भाषिकांना एकत्र ठेवण्याचे सामर्थ्य केवळ एकाच घाव्यात आहे. भी भारतीय आहे. आणि भारतीयच राहणार आहे. कोणालाही या महान पवित्र बंधनाचा अभिमान वाटणारच काय सामर्थ्य आहे या इाव्यात? या वंगळंपणांने दंशातील विविध प्रांताचे लोक मात्र वेगळे केलेले नाहीत. केरळचा रहिवासी केरळी, गुजराधचा गुजराधी मात्र ते सगळे सांगताना सांगतात आम्ही भारतीय. राष्ट्रीय एकात्मतंचा सांथात्मा रागवात आसेल तर चला एखाद्या मोठ्या शहरात सांथांकार घ्यायचा असेल तर चला एखाद्या मोठ्या शहरात मुंबई, विद्वी, चेनई, कलकता, बंगलोर, हैद्राबाद किर्तातरी

मोठी शहरे आहेत. तेथे सर्व प्रांताचे, सर्व धर्माचे लोक राहतांन दिसतात मात्र त्यांना आपण परक्या शहरात आहोत असे

बेळेस तर राष्ट्रीय एकात्मतेचे विलोभनीय दर्शन झालेले आहे करण्यात यश लाभले. यासाठीच लोकमान्य टिळक, महात्म प्रत्यक्ष चित्र काय दिसते? अलीकडे आम्हाला आमच्या सर्व पाठ्यपुस्तकातही सुरूवातीस छापलेली आहे. पण आज आहे. अनेक धर्म आहेत, अनेक नाती आहेत. भाषाही एक द्याता. ''वयं पंचाधिकम् शतम्' हे जगाता दाखवून दिले राहिलेत. संपूर्ण देश या साऱ्यांमुळे आणखीनच एकसंच चीनने एकदा आणि पाकिस्तानने तीनदा आपत्या वर चढारूं गांधी या नेत्यांनीही आग्रह धरला तो राष्ट्रीय एकात्मतचा. प्रचंड सामध्योच्या जोरावर आपल्याला आपला भारत स्वतंत्र भारतीय आहोत' या भावनेतून निर्माण झालेल्या संघभावनेच्य इतिहासाबर विसर पडला आहे, असे वाटते. 'आम्ही सारे रेशातील शांतता आणि एकता अबाधित ठेवण्यासाठी सरे भारतीय आणि हा देश त्यांचाच आहे. म्हणून ज राहणार आहेत ते सूत्र आहे राष्ट्रीय एकात्मता. भारतात राहणा नाही, पण सर्वेजण एका सत्राने बांधलेले आहेत. एका आपआपसातील भेद विसरून देशाच्या मार्ग खंबीरपणे उभे केली होती. विविध राजकीय विचारांचे सर्व पक्ष त्यांचे रोज शाळेमध्ये म्हणत असतो. ही प्रतिज्ञा आमच्या शाळेच्य 'आन्ही सारे भारतीय आहोत' अशी प्रतिज्ञा आन्ही विद्यार्थी आजच्या काळात राष्ट्रीय एकात्मता फार आवश्यक आहे विचाराशी एकरूप झालेले आहेत. एका विचाराशी एकरूप राष्ट्रीय एकात्मता कालच्या काळामध्ये परचक्राच्या

आज आपले राष्ट्र राष्ट्राचा इतिहास, राष्ट्रीय प्रतीक याबाबत समाजातील प्रत्येक व्यक्तीमध्ये प्रेम आणि निष्ठा निर्माण होणे आवस्यक आहे. विविधतेतील एकता हे आपल्या राष्ट्रीय एकात्मतेचे सूत्र आहे. आपल्या राष्ट्राचे संविधान आज

हे आपत्या राष्ट्रीय ऐक्याचा महत्वाचा घटक बनला आहे.
राष्ट्रीय एकात्मता ही आजही एक भावना आहे आणि ही
भावना एखाद्या राष्ट्रतील किंवा देशातील लोकांमध्ये
हेशाबद्दलचे बंधुन्व किंवा आपुलकी दर्शवते. राष्ट्रीय
एकात्मता देशाला मजबूत आणि संघटित करते. राष्ट्रीय
एकात्मता ही ती भावना आहे जी विविध धर्म, पंथ, जाती,
पोशाख, सभ्यता आणि संस्कृतीच्या लोकांना एकाच धाग्यात
एकत्र बांधून ठेवते. त्यामुळे बरीचशी विविधता असूनही सर्व
लोक भारतात एकत्र राहतात. अजूनही देशात जातपात, धर्म,
पंध यांच्या आधारावर भारतीय जनतेमध्ये भेदभाव केला

"विविधतेत एकता हीच आपल्या भारताची शान प्रत्येक देशवासीयाला येथे सारखा मिळतो सन्मान." भारत हा फार मोठा देश आहे. अखंड प्रयाशय हिन्दुस्तानामध्ये या देशामध्ये अनेक भाषा आहेत आणि धर्म आहेत त्यामध्ये एकात्मता पण आहे, एकता आहे ती नसेल तर कोणी त्यात तेट निर्माण करते आणि ती तेट मनोभावी पटत नाही. यावर आपापल्या परीने प्रत्येकाने विचार केला पहिंबे, सर्वांना तहान लागते, भूक लागते, झोप लागते.

सर्वापुढे असणारे अभ्यास विषय समान आहे. गणित, भूमितीय, विज्ञान हे सर्वत्र शिकविले जातं. महाराष्ट्रात असेल. मध्यप्रदेशामध्ये असेल, दिद्वीमध्ये असेल ते काही भाषागती वेगळं नाही. पण समजण्याची किंवा समजून घेण्याची पदत वेगळी असेल. त्यामध्ये ते मांडण्याची पदत वेगळी असेल. पण अर्थ तोच आहे. पाथथागोरसचा सिद्धांत जो पूण्यामध्ये तोच सिद्धांत दिद्वीमध्ये किंवा काही भूमितीय जी प्रमये आहेत की जे यु. पी. मध्ये आहे तेच पंजाबमध्ये आहे. मग ही ऐवढी एकात्मता असतांना ऐवढ काही सगळं सारखं असतांना मग लोक भांडतात का? शरीर विज्ञानाचा विचार करा तेही सारखंच आहे स्वाभाविक अंगाचा विचार केला तर सर्वांनी एक व्हानं, एकात्मते जिवन अनुभवावे असे बरेचं काही असते पण भाषा धर्म, पंत, जाती या पलीकडे असणारे स्वभाविक राष्ट्रीय एकात्मता अस् शकते.

म्हणूनच राष्ट्रीय एतात्मता आज काळाची गरज आहे आणि ती असलीच पाहिजे. राष्ट्रीय एकात्मता ही कालची जशी होती तशी नसाबी, त्यांच्या पेक्षा आजची वेगळी असाबी आणि उद्याची ही नवी नवनिर्मित असाबी.

'शष्ट्रीय एकाट्सतेविषयी उपक्रम

राज्यांना भेट देणे.

कु. हर्षदा वि. पुन्तजाध

बी.ए. भाग १

- शालेय सहलींच्या उद्देशाने शेजारील राज्यांना भेट देणे.
- १५ ऑगस्ट, २६ जानेवारी या दिवशी भारतातील प्रमुख भाषांमधील गीतांचा कार्यक्रम दाखिवणे, वेगवेगळी परिधाने व वेगवेगळ्या कलांचे प्रदर्शन दाखिवणे.
- शालेय उपक्रमांत विविध राज्यांमधील अनेक गोर्टींचा समावेश करणे. उदा. इतिहास, भूगोल, सण उत्पान
- शाळेत आंतरभारती केंद्राची स्थापना करणे. त्या केंद्राद्वारे विविध भाषांच्या अभ्यासाला चालना देणे
- देवाण-घेवाण कार्यक्रमांतर्गत निवासी शिबिरांचे आयोजन करणे.
- विविध प्रांतामधील शाळांमधील विद्यार्थीशी पत्रमैत्री. अनुभवांची देवाण-घेवाण करणे. अशा पद्धतीच्या उपक्रमांनी एकात्मतेचा प्रचाराची मैत्री बांधली राहील.

(%)

विविधतेत एकता

कु. प्रणाली निरंजन वरघट

बी.कॉम. भाग १

महाराष्ट्राची आहे तिच इतर प्रांताचीही आहे. बोलणारे... मात्र सर्वांची भाषा एकच. मराठी जी परिस्थित काढणारं, अनुनासिकात बोलणारं, खूप जलद गतीने प्रत्येक बोलीभाषेची खुमारी काही औरच. बोलतांना हेल खानदेशातील अहिराणी या ठळक वैशिष्ट्यांसह प्रत्येक पुण्याची पुणेरी, कोकणातील कोकणी, विदर्भातील व-हाडी जिल्हा बेगळ्या भाषेचा आहे की काय असे वाटू लागते असे म्हणतात. तेही खरेच. महाराष्ट्राचेच उदाहरण घ्यान आहे. भाषा ही प्रत्येक विस मैलांवर धोडी वेगळी होत जात सारा भारत एक आहे. अन् तो राहणार आहे. याची खात्री कन्याकुमारीपर्यंत आणि कलकत्ता गुवाहाटीपासून द्वारकेपर्यंत समाज. मानवनिर्मित या भिती असूनही काश्मीरपासून बोलायलाच नको. त्यातून जाती व्यवस्थेनी ग्रस्त झालेला शकणारे घटक या देशात आहेत. चालिरिती विषयी तर भाषा, बंगळे बंश असे किती तरी एकमेकांपासून दूर नैऊ कालच्या काळामध्ये राष्ट्रीय एकात्मता हे अनेक प्रांत, अनेक विविधतेत एकता हे भारताचे वैशिष्ट्ये आहे. परंतु

साक्षात्कार घ्यायचा असंल तर चला एखाद्या मोठ्या शहरात मुंबई, दिल्ली, चेन्नई, कलकता, बंगलोर, हैद्राबाद कितीतरी सागताना सागतात आम्ही भारतीय. राष्ट्रीय एकात्मतेचा करळचा रहिवासी केरळी, गुजराथचा गुजराथी मात्र ते सगळ देशातील विविध प्रांताचे लोक मात्र वेगळे केलेले नाहीत बाटणारच काय सामध्ये आहे या शब्दात? या वंगळपणान आहे. कोणालाही या महान पवित्र बंधनाचा अभिमान शब्दात आहे. मी भारतीय आहे. आणि भारतीयच राहणा या विविध भाषिकाना एकत्र ठेवण्याचे सामध्ये केवळ एकाच तसा राज्य घटनेत व नतरच्या घटना. दुरूस्तीत उल्लेख आहे राज्याची, सोळा भाषांना राष्ट्रीय भाषेचा दर्जा दिलेला आहे प्रातरचनेखाली ही राज्य करण्यात आली. एक भाषा एका प्रत्येक राज्याची भाषा वेगळी आहे. भाषावर

> मोठी शहरे आहेत. तेथे सर्व प्रांताचे, सर्व धर्माचे लोक राहतांन मुळीच वाटत नाही. दिसतात मात्र त्यांना आपण परक्या शहरात आहोत असे

करण्यात यश लाभले. यासाठीच लोकमान्य टिळक, महात्म गांधी या नेत्यांनीही आग्रह धरला तो राष्ट्रीय एकात्मतेचा. प्रचंड सामर्थ्याच्या जोरावर आपल्याला आपला भारत स्वतत्र भारतीय आहोत' या भावनेतून निर्माण झालेल्या संघभावनेच्य इतिहासावर विसर पडला आहे, असे वाटते. 'आम्ही सारे प्रत्यक्ष चित्र काय दिसते? अलीकडे आम्हाला आमच्य सर्वे पाठ्यपुस्तकातही सुरूबातीस छापलेली आहे. पण आज रोज शाळेमध्ये म्हणत असतो. ही प्रतिज्ञा आमच्या शाळेच्य देशातील शांतता आणि एकता अन्नाधित ठेवण्यासार्ठ नाही, पण सर्वेजण एका सत्राने बांधलेले आहेत. एका आहे. अनेक धर्म आहेत, अनेक नाती आहेत. भाषाही एक झाला. ''वयं पंचाधिकम् शतम्'' हे जगाला दाखवून दिले बेळेस तर राष्ट्रीय एकात्मतेचे विलोभनीय दर्शन झालेले आहे. सारे भारतीय आणि हा देश त्यांचाच आहे. म्हणून जा गहिलेत. संपूर्ण देश या साऱ्यांमुळे आणखीनच एकसंच आपआपसातील भेद विसरून देशाच्या मार्ग खंबीरपणे उभे केली होती. विविध राजकीय विचारांचे सर्व पक्ष त्यांचे चीनने एकदा आणि पाकिस्तानने तीनदा आपल्या वर चढाई 'आम्ही सारे भारतीय आहोत' अशी प्रतिज्ञा आम्ही विद्यार्थ आजच्या काळात राष्ट्रीय एकात्मता फार आवश्यक आहे राहणार आहेत ते सूत्र आहे राष्ट्रीय एकात्मता. भारतात राहणारे विचाराशी एकरूप झालेले आहेत. एका विचाराशी एकरूप राष्ट्रीय एकात्मता कालच्या काळामध्ये परचक्राच्या

राष्ट्रीय एकात्मतेचे सूत्र आहे. आपल्या राष्ट्राचे संविधान आज निर्माण होणे आवश्यक आहे. विविधतेतील एकता हे आपल्या याबाबत समाजातील प्रत्येक व्यक्तीमध्ये प्रेम आणि निष्ठा आज आपले राष्ट्र राष्ट्राचा इतिहास, राष्ट्रीय प्रतीके

> जातो. आजच्या काळात राष्ट्रीय एकात्मता पाहीजे लोक भारतात एकत्र राहतात. अजूनही देशात जातपात, धर्म, पंथ यांच्या आधारावर भारतीय जनतेमध्ये भेदभाव केला एकत्र बांधून ठेवते. त्यामुळे बरीचशी विविधता असूनही सर्व एकात्मता ही ती भावना आहे जी विविध धर्म, पंथ, जाती, हे आपल्या राष्ट्रीय ऐक्याचा महत्वाचा घटक बनला आहे. पोशाख, सभ्यता आणि संस्कृतीच्या लोकांना एकाच धाव्यात एकात्मता देशाला मजबूत आणि संघटित करते. राष्ट्रीय देशाबद्दलचे बंधुत्व किंवा आपुलकी दर्शको. राष्ट्रीय भावना एखाद्या राष्ट्रातील किंवा देशातील लोकांमध्ये राष्ट्रीय एकात्मता ही आजही एक भावना आहे आणि ही

पाहिंजे, सर्वांना तहान लागते, भूक लागते, झोप लागते तर कोणी त्यात तेट निर्माण करते आणि ती तेट मनोभावी पटत नाही. यावर आपापल्या परीने प्रत्येकाने विचार केला आहेत त्यामध्ये एकात्मता पण आहे, एकता आहे ती नसेल हिन्दुस्तानामध्ये या देशामध्ये अनेक भाषा आहेत आणि धर्म भारत हा फार मोठा देश आहे. अखंड प्रयाशव प्रत्येक देशवासीयाला येथे सारखा मिळतो सन्मान.'' ''विविधतेत एकता हीच आपल्या भारताची शान

> की ने यु.पी. मध्ये आहे तेच पंनाबमध्ये आहे. मग ही ऐवढी भाषा धर्म, पंत, बाती या पतीकडे असणारे स्वभाविक राष्ट्रीय लॉक भांडतात का? गरीर विज्ञानाचा विचार करा तेही सारखंच एकात्मता असतांना ऐवढ काही सगळ सारखं असतांना मग तीच सिद्धांत दिर्द्धीमध्ये किंदा काही भूमितीय बी प्रमये आहेत पण अर्थ तोच आहे. पायथागोरसचा सिद्धांत जो पूण्यामध्ये वेगळी असेल. त्यामध्ये ते मांडण्याची पदत बेगळी असेल वेगळं नाही. पण समजण्याची किंवा समजून घेण्याची पद्धत मध्यप्रदेशामध्ये असेल, दिद्वीमध्ये असेल ते काही भाषागत भूमितीय, विज्ञान हे सर्वत्र विक्रिविले बातं. महाराष्ट्रात अमेल सर्वापुढे असणारे अध्यास विषय समान आहे. गणित एकात्मता असू शकते. एकात्मतेने जिबन अनुभवावे असे बरेचं काही असते पण आहें स्वामाविक अंगाचा विचार केला तर सर्वांनी एक व्हावं

जशी होती तशी नसाबी, त्यांच्या पेक्षा आजबी बेगळी असाबी आणि उद्याची ही नवी नवनिर्मित असार्व आणि ती असलीच पाहिजे. राष्ट्रीय एकात्मता ही कालची म्हणूनच राष्ट्रीय एतात्मता आज काळाची गरज आहे

श्रीय दुकाट्सतेविषयी उपक्रम

कु. हबंदा वि. फुलजारो

बी.ए. भाग १

- शालेय सहलींच्या उद्देशाने शेजारील राज्यांना भेट देणे.
- वेगवेगळी परिधाने व वेगवेगळ्या कलांचे प्रदर्शन दाखविणे १५ ऑगस्ट, २६ जानेवारी या दिवशी भारतातील प्रमुख भाषांमधील गीतांचा कार्यक्रम दाखिबेणे,
- शालेय उपक्रमांत विविध राज्यांमधील अनेक गोष्टींचा समावेश करणे. उदा. इतिहास, भूगोल, सण
- शाळेत आंतरभारती केंद्राची स्थापना करणे. त्या केंद्राद्वारे विविध भाषांच्या अभ्यासात्ना चालना देणे
- देवाण-घेवाण कार्यक्रमांतर्गत निवासी शिबिरांचे आयोजन करणे
- विविध प्रांतामधील शाळांमधील विद्यार्थीशी पत्रमैत्री. अनुभवांची देवाण-घेवाण करणे अशा पद्धतीच्या उपक्रमांनी एकात्मतेचा प्रचाराची मैत्री बांधली राहील

300

(%)

(88)

- कु. संवर्गा दिवकराव संवाई बी.ए. भाग १

राष्ट्रीय एकात्मता म्हणजे राष्ट्रातील व्यक्तींची मने इति जोडण्याची प्रक्रिया होय. राष्ट्राच्या समाज घटकांमध्ये के सुखदुःखाच्या समाम भावना, आपण सर्व नागरिक एकच आहोत हे आपल्या वागण्यातून दिसते म्हणजे राष्ट्रीय देश एकात्मतेचा अनुभव होय. आपल्या देशाविषयी व यो आपल्यातील एकजुटीविषयी वाटणारी आपुलकी म्हणजे वा आपल्यातील एकजुटीविषयी वाटणारी आपुलकी म्हणजे वा राष्ट्रीय एकात्मता होय. देशाच्या नागरिकांमध्ये आपण सर्वजण पका राष्ट्रीय एकात्मता होय. देशाच्या भावना निर्माण होणे म्हणजे वि एका राष्ट्रीय एकात्मता होय. राष्ट्रीय एकात्मता आपोआप निर्माण व्यव्हात नाही. ती मुद्दाम जोपासावी लागते.

आपले राष्ट्र, राष्ट्राचा इतिहास, राष्ट्रीय प्रतीके याबाबत लोकांमध्ये प्रेम आणि निष्ठा या भावना निर्माण करणे आवश्यक असते. विविधतेतील एकता हे आपल्या राष्ट्रीय एकात्मतेचे सूत्र आहे. आपण सारे एक आहोत, या भावनेने या विविधतेला एकतित बांधले आहे. भारताचा इतिहास आणि सांस्कृतिक वारसा या गोष्टी समाजाला एकत्रित आणतात. संविधानाने सर्व भारतीयांना समान अधिकार दिल्यामुळे धर्म, जात, लिंग या आधारावर व्यक्ती–व्यक्तीत भेदभाव राहिला नाही. समाजात एकजूट निर्माण होण्यास मदत झाली. आपल्या संविधानाचे एकारम भारत घडवण्याच्या कामी पायाभूत स्वरूपाचे काम केले आहे. संविधान हाच आपल्या राष्ट्रीय ऐक्याचा प्रुख आधार बनला आहे.

देशाचे पाहिले गृहमंत्री सरदार बल्लभभाई पटेलची जन्मशताब्दी शुक्रवारी ३१ ऑक्टोबर रोजी असून, हा दिन 'राष्ट्रीय एकता दिवस' म्हणून साजरा करण्याचे भारत सरकारने द्रुविले आहे. १९८४ साली याच दिवशी तत्कालीन पंतप्रधान

> इंदिरा गांधी यांची त्यांच्या निवासस्थानी अंगरक्षकांनी हत्या २ ० २ १

सरदार पटेल यांनी स्वातंत्र्य चळवळीत आणि त्यानंतर रेशाची राष्ट्रीय एकात्मता साधण्यासाठी दिलेल्या योगदानाविषयी जनजागृती निर्माण व्हाची, असे सरकारला बाटते. सरकार पटेल हे भारताचे 'लोहपुरूष' म्हणून ओळखले जातात. स्वातंत्र्यानंतर खासगी संस्थानांचे भारतात विलीनीकरण घडवून आणण्यात त्यांनी मोलाची कामगिरी बजावली व त्यामुळे एकसंघ आधुनिक भारताची निर्मिती झाली. राष्ट्रीय एकता दिवस' ही लोकप्रिय चळवळ व्हावी, या उद्देशाने सरकार विविध उपक्रम राजविणार आहे. त्यात विविध ठिकाणी 'एकतेसाठी दौड' (रन फॉर युनिटी) आयोजित केली जाईल. सायंकाळी पोलीस, एनसीसी, एनएसएस, जालवीर व वीरजाला, गृहरक्षक दल इत्यादींचे संचलन होईल. सर्व संबंधित विभागांना याजाबत आवश्यक सूचना देण्यात आल्या आहेत.

वक्लभभाई पटेल यांचा जन्म ३१ ऑक्टोबर १९७५ रोजी गुजरातमध्ये करमसंद या गावी झाला. गुजरातमध्ये खेडा, बोरसाड आणि बारडोली येथे शेतक-पांची चळवळ त्यांनी उभारली होती ब ब्रिटीश राजवटीविरूद्ध 'चले जाव' आंदोलन प्रभावी होते. भारताला स्वातंत्र्य मिळाल्यानंतर प्रारंभी देशातील सुमारे ५०० संस्थानात राजे महाराजांचा स्वतंत्र कारभार चालत होता. परंतु सरदार पटेल यांनी या संस्थानांचे भारतात यशस्वी विलीनीकरण घडवून आणले. त्यामुळे देशाचे अनेक तुकड्यात विभाजन होण्याचे टाळण्यात सरदार वञ्चभभाई पटेल यांचा सिंहाचा वाटा आहे.

आपल्या या भारत भूमीला स्वातंत्र्य मिळ्वून रेण्यासाठी अनेक नेत्यांनी, विचारचंतांनी आणि समाजसेवकांनी अथक प्रयत्न केले काही गूर्वासंनी तर आपल्या प्राणांची आहुती दिली. अया या सर्वांना आणि त्यांच्या कार्याला बेलिदानाला सलाम करूयात.

'आम्ही सारे भारतीय आहोत' अशी प्रतिज्ञा आम्ही विद्यार्थी रोज शाळेमध्ये म्हणत असतो. ही प्रतिज्ञा आम्ब्या शाळेच्या सर्व पाठ्यपुस्तकातही सुरूवातीस छापलेली आहे. पण आज प्रत्यक्ष चित्र काय दिसते? अलीकडे आम्हाला आमच्या इतिहासावर विसर पडला आहे, असे वाटते 'आम्ही सारे भारतीय आहोत' या भावनेतून निर्माण झालेल्या सद्भावनेच्या प्रचंड सामर्थ्यांच्या जोरावर आपल्याला आपला भारत स्वतंत्र करण्यात यश लाभले. यासाठीच लोकमान्य टिळक, महात्मा गांधी या नेत्यांनीही आग्रह धरला तो राष्ट्रीय एकात्मतेचा.

त्यावेळी हिमालयापासून कन्याकुमारीपर्यंत आणि द्वारकेपासून आसामपर्यंत सारा भारत स्वातंत्र्याच्या एकाच ध्येयाने प्रेरित झाला होता. या एकतेपुढेच बलाढ्य परकीय सतेला नमते ध्यावे लागले. स्वातंत्र्योत्तर काळातही. जेव्हा जेव्हा आमच्या देशावर परकीय आक्रमण आले तेव्हा तेव्हा जेव्हा आमच्या देशावर परकीय आक्रमण आले तेव्हा तेव्हा आमही सारे भारतीय एकजुटीने शत्रूवर तुटून पडलो. या एकात्मतेच्या भावनेमुळेच नैसर्गिक संकट, सामाजिक आपत्ती व परकीय आक्रमण अशा अरिष्टांवर आपण सहजपणे मात करू शकतो.

आपले राष्ट्र, राष्ट्राचा इतिहास, राष्ट्रीय प्रतीके याबाबत समाजातील प्रत्येक व्यक्तीमध्ये प्रेम आणि निष्ठा निर्माण होणे आवश्यक आहे. विविधतेतील एकता हे आपल्या राष्ट्रीय एकात्मतेच सूत्र आहे. आपल्या राष्ट्राचे संविधान हे आपल्य राष्ट्रीय एकात्मतेचा महत्वाचा घटक बनला आहे.

भारत देश समृद्ध आणि विविध परंपरानी नटलेला आहे. अनेक भाषा वेगवेगळी वेशभूषा असली तरी सर्व नागरिक 'भारतीय' या एका धाग्याने गुंफलेले आहेत. हा एकतेचा धागा कायम रहावा यासाठी देशभरात १९ नोव्हेंबर ते २५ नोव्हेंबर या काळात राष्ट्रीय एकता सप्ताह साजरा केला

जावा. या सप्ताहात जास्तीत जास्त लोकांना सहभागी करून घेण्यात याचे.

२० नोव्हेंबर रोबी अल्पसंख अर्थाक कल्याण दिन सांबरा केला बावा. या दिवशी अल्पसंख्याकाच्या कल्याणासाठी १५ कलमी कार्यक्रमावर भर देण्यात यावा बातीय दंगली उद्भवणाऱ्या गावातून बंधुभाव निर्मितीसाठी खास भिरवणूका काढण्यात याव्यात.

२१ नोव्हेंबर रोजी भाषिक सुसंवाद दिन पाळता जावा. या निमित्तानं भारताच्या अन्य भागातील लोकांच्या भाषेच्या वारत्याचा परिचय करून देण्याच्या दृष्टीनं विशेष वाडमयीन कार्यक्रम आणि कविसंमेलने आयोजित करण्यात यावीत. राष्ट्रीय एकात्मता सप्ताह साजरा करण्यामाणचा हाच उद्देश असावा.

राष्ट्रीय एकात्मतेची श्रपथ

मी गांभिर्यपूर्वक शपथ घेते/घेतो की,
देशाचे स्वातंत्र्य आणि राष्ट्रीय एकात्मता
अवाधित राखण्यासाठी आणि दृढ करण्यासाठी
मी निष्ठापूर्वक काम करीन.
मी अशीही शतिज्ञा करतो/करते की,
मी कधीही हिंसाचाराला अवलंब करणार नाही
तसेच मी सर्व धार्मिक, भाषिक किंवा प्रादेशिक
मतभेद व तंटे किंवा इतर राजकीय वा आइथंक
गान्हाणी शांततामय आणि संविधानिक मागांने
सोडविण्याचा प्रयत्न चालू ठेवीन.

अंक्ष

ध्युं.

がない。

(88)

वृक्ष एक : नैसर्जिक संपत्ती

संकटान : कु. शुभांगी वि. बोके बी.ए. भाग २

'जीवन धोक्यात टाकू नका!' वृक्ष तोड करु नका!

पण पूर्ण जगाची शोकांतिका बाळगता असे लक्षात येईल राष्ट्र आजच प्रत्यक्षात पाहायला व अनुभवायला मिळेल. लावली तर ती, पुढच्या पिढीला साक्ष ठरेल व उद्याचे हरित ऐवजी त्या जागी जर शंभर नैसर्गिक व औषधीयुक्त वनस्पती आहे. व दिवाळी च्या दिवशी १०० शंभर फटाके फोडण्या तर त्यांना खरी श्रध्दाजली अर्पण होईल अस माझ स्पष्ट मत खर्च न करता त्या पैशातून जर काही औषधीयुक्त झाडे लावल जेव्हा आपण धोर महापुरुषांच्या जयंती, पुण्यतिथी **व इतर** तर ते त्याच आयुष्य आपल्याला लागते व आपण एक सर्जीव निर्मित करतो अशी भावना मनोमन प्रत्येकाला पाहिजे. आणि होईल. आपल्या बाढोदेवसाच्या दिवसी जर एक झाड आपल विनाशाच्या खाली जाईल व सगळी मानवी सुष्टी नाहीशी परंतु जर असेच चालले तर एक दिवस संपूर्ण पृथ्वी झाडांची तोड आता मोठ्या प्रमाणात होत आहे. आणि शोभेची झाड आता आपले स्थान प्रस्थापित करीत आहेत. प्राधान्य नसून कृत्रिम हवेला प्राधान्य आहे. तसेच औषधीयुक्त मुरते. व हे मुखणारे सजीवचं आहे. आजकाल नैसर्गिक हवेला ठिकाणी मात्र आता सिमेंट, रेती, कॉक्रीट व अन्य सगळ पावसाच पाणी जमिनीवर पडलं की ते जमिनीत मुरतं पण या झाड लावण्याचा निर्धार नसून झाड जाळण्याचा निर्धार आहे. आज २० व्या शतकात प्रवेश केला मात्र या शतकात आठवतात

बळी द्यावा लागला. या ठिकाणी मला दोन कवितेच्या ओळी की, या आगीला, वनव्याला नैसर्गिक म्हणावं की आगीमध्ये शेकडो प्राणी, वनस्पती, किडे, व अन्य सगळ्यांना मानवीनिर्मित याची मुळीच कल्पना करता येत नाही. त्या

वृक्षवल्ली आम्हा सोयरे

याची अमलबजावणी खरचं राज्यात, देशात होत आहे का एकच लक्ष्य ३३ कोटी वृक्ष" पण हे कितपत खरं आहे व बारा महिण्यातील जर चार महिने पकडून आपण जर अस पाहता येईल की बघा एका वर्षात बारा महिने येतात व या अंगणातील असलेले एक कुटुंबाचा भाग आहे. कल्पना करन असे की, वृक्ष हे आमचे नातेवाईक आहे व आमच्या कुटुबांचा वारसा आपल्याला लाभतो. मी असं ''ऐकलं की येतात. सीताफळ, पेरु, चिकू, भुईमुंग शेंग असा झाडाच्या ? याची शोकातिका आजही आहे. म्हटलं की चार महिने आंबे हे आपल्या घरी पाहुणे म्हणून खरंच ही काव्यपंक्ती खूप काही सांगून जाते ते म्हणजे

"वृक्ष आहे पृथ्वीचा आत्मा"

''सिमेंट, डांबर टाकून करु नका खात्मा''

घ्यायला मिळल काही अर्थ नाही ते अमलांत येतील तेव्हा खरे त्याचे अनुभव प्रमाणात शेती व औषधीयुक्त झाडं लागवड असे दर वर्षी प्रत्यकाच्या कानी पडते पण मात्र हे कागदावर लिहिण्यात असे ऐकतो पावसाळा लागला की रेनवॉटर हार्वेस्टिंग, कार्ह मनात यत नाही काही अपबाद सोडले तर. आपण खूप वेळा मोठे कार्यक्रम घेतो, वृक्षदिंडी काढतो पण मात्र दररोज कोणी नियमित झाडाला पाणी टाकते का असा विचार कोणाच्या आज आपण ऐवढे नारे लावतो, घोषणा देतो, मोठ-

एक झाड काय करते झाडांची किंमत किती?

- दरवर्षी सुमारे ७०० किलो ॲक्सिजन तयार करते. एक सामान्य झाड वर्षभरात २० किलो धूळ शोषते
- दरवर्षी २० टन कार्बन डॉयऑक्साईड शोषते
- ४ अंशापर्यंत कमी राहते. उन्हाळ्यात एका मोठ्या झाडाखील तापमान सरासरी
- शोषण्याची क्षमता झाडामध्ये आहे २० किलो पारा, शिसे आदि विषारी धातूंचे मिश्रण
- करते. म्हणजेच आवाज ध्वनी शोषते घराजवळील एक झाड ॲकॉस्कि वॉलसारखे काम

यांचा आधार घेण्यांची गरज व पृथ्वीता हरित करण्यांची झाडं उभे होऊ न देता निंब, कडुनिंब, कडू बदाम, आबा विचार करण्याची बेळ आलेली आहे. की आता इमारतीचे उपलब्ध करून देतं असेल तर मग आजच आव्हानात्मक गरज आहे बंघा! जर झाडें आपल्याला दरवर्षी ऐवढ सगळ

- घराजवळ १० झाडे असली तर आयुष्य ७ वर्ष वादू
- घराजवळ झाड असते. त्यांना तणाबाची, नैरारयाची शक्यता विस्कॉन्सिन विद्यापीठाच्या अध्यासानुसार ज्याच्या
- बाड असेल तर झोप चांगली लागतेः विशषतः धराजवळ १० झाडे असली तर आयुष्य ७ वर्ष बादू शकत ^{१६}दाब्यवस्थत कॅनडाचे अर्नल 'सांगटिफिक रिपोर्ट्स'' नुसार इलिनाइस विद्यापीठाच्या संशोधनानुसार घराजवळ

''नका करु तुझ माझं'' ''पर्यावरण आहे सर्वाच''

उन्हात लाही लाही होते व एखादी व्यक्ती कुठेतरी सावली द्वाडांची लागवड केली अशी समजूत आहे. पण मात्र जेव्हा चार पांच झांडे लावली तर बस झालं आन्ही मोठ्या प्रमाणात उदयाला आली आहे. आणि आपल्या घराच्या अवतीमोवती आजच्या युगात फक्त आपलं पाहायचं ही मानबी वृत्ती

🚾 🧣 तुपुस्तक भिकवलं तर जग काथ खाणार तुझ बांधावरच आदोलन वाया नाही जाणार पुष्टमा जसमेबर मीट बाळतात काही हरामखोर कोणी म्हणतात साले, तर कोणी म्हणतात चोर कोणी खणतो पुकरे, कोणी म्हणतो नकरे दुरंशा काहिना चढ़ती, सत्तेची नशा धाम गाळतो गातील, त्याची अशी पण आता नको राहू इतका साधामोळा तेन्त कुठं सत्तावारी, माणूसकीनं बागतील शतामध्ये आता फक्त तुझ्यापुरता पिकव संघटित होऊन दाखन, उमन्याचा दिसका थकीत कर्जाचा, येड नको धसका रुद्रावतार धारण कर उथड तिसरा डोळा मग आगंआप उतरेल त्यांचा सत्तेचा माज तुझ्या दुख्य्यांबर फक्त हाच आहे इलाज आपोआप तुझ्याजबळ, सारे गुद्धथे टेकतील एकटाच/हातलाऊ बेडमानाना, तूच भंडा शिक्त

संकटान : कु. स**मिद्धा म. बंदे** बी.ए. भाग २

3033

(88)

नुकसान झाले पण मात्र या ठिकाणी प्रश्न असा उत्पन्न होतो ठिकाणच्या मानवी सुष्टीचे, पर्यटनाचे, आर्थिक संपत्तीचे बळी घेतला व तेथील नैसर्गिक संपत्ती नष्ट झाली. तसेच त्या आग लागली हे अति भीषण आहे. व त्या आगीने अनेकांचा की, निसर्गाचा आत्मा असलेल्या ऑस्ट्रोलियाच्या जंगलाला

(34)

स्त्री काल, आज आणि उदया

आँखे खुले तो चेहरा मेरी माँ का हो आँखे बंद हो तो सपना मेरी माँ का हो मर-मर जाऊ तो कोई गम नही लेकीन कफन मिले तो आँचल

स्वी पुरुष समानतेच्या कितीही गप्पा केल्या तरी आपल्या देशात स्वी म्हणजे एक संघर्षाचे प्रतिक होवून बसली आहे. ज्या देशात महिला पंतप्रधान होते, राष्ट्रपती होते. त्याच देशात 'बेटी बचाओ बेटी पढाओ' चळवळ सुरु करावी लागते. कन्या भुणहत्या धांबावी म्हणून कायदे करावे लागतात. हा केवढा मोठा खियांवर अन्याय आहे. कालची खी म्हणजे फार पूर्वी 'दुहिता' म्हणवली जात असे.

प्राचीन काळी भारत स्त्री प्रधान देश होता त्याकाळामध्ये तिला कुटुंब प्रमुख म्हणून मानाचे स्थान होते. कालंतराने परकीय लोकांनी आक्रमण केल्यानंतर त्यांना पराभव करून स्त्रियांबद्दल काही रुढी, वाईट गोष्ट रचल्या जसे स्त्री ही फक्त उपभोगाची वस्तू आहे. यामुळे लोकाच्या मनात देवदासी, सती अशा प्रकारचे विचार भारतीयाच्या मनात व समाजात रुढ झाल्या त्यानंतर स्त्रियांचा अधिकार गेला.

वेदिक काळात स्त्रीला सन्मानजनक वाणणूक मिळत होती. थोडे आधी म्हणजे स्वातंत्र्य पूर्वीकाळी रमाबाई रानडे, सावित्रीबाई फुले यांनी समाज सुधारणा करायला सुख्वात केली. त्यांनी स्त्रियांना शिक्षणाचा मार्ग दाखविला. रूढी परंपरा वाईट चालिरिती सर्तीप्रधा यावर बंदी आणण्यात आली. त्याचवेळी पुनर्विवाहाचा कायदा अस्तित्वात आला. स्वातंत्र्यानंतर हुंडाबळी, समान वेतन, स्त्रीला गर्भपात करायचा

> रांकलाः कु. लेहा विलास भटकर बी.ए. भाग-३ इक्क मिळाला. स्त्री सक्षम होईल असे फायदे अस्तित्वात आले. आजची स्त्री पुरुषाच्या खांद्याला खांदा लावून काम करू लागली. परंतु आजची स्त्री अजूनहीं संघर्षांपुढे जात आहे

कह लागली. परंतु आजची ह्यी अजूनही संघर्षापुढे जात आहे. हुंडा, घरगुती हिंसा इत्यादी समस्यांना ह्यियांना आजही तोंड द्यांवे लागत आहे. सूर्यफुले हाती ठेवणारा फकीर हजारो वर्षानंतर आपल्याला लाभले ते म्हणजे डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांनी ह्यियांनाच नाही तर सर्वांना समान अधिकार मिळवून

'शिक्षा क्षेत्र को विद्या का मंदिर कहा जाता है. लेकीन जब मंदीर के चिराग तले ही अंधरा है तौ विद्यार्थी क्या करेंगा? जरुरी है की सरकार जिस तरह 'बेटी बचाव बेटी पढाव' के नारे लगा रही है, उसी तरह बेटियो को शिक्षीत करने की जिम्मेदारी भी स्वीकार करे.

जर एक स्त्री शिक्षित झाली तर ती तिच्या संपूर्ण कुटुंबियांना शिक्षीत करणार इतकी तिच्यामध्ये ताकद असते. आज आधुनिक काळात सर्वक्षेत्रात स्त्रिया पदावर दिसतात आणि त्याच ठिकाणी अत्याचार तिच्या मागे असते. आज आधुनिक काळात स्त्रिया इतक्या उंच भरारी घेत आहे आणि त्याच ठिकाणी आजच्या काळात स्त्रियांसाठी नोकरीसाठी घराबाहेर जाणे योग्य की आयोग्य हा विचार करावा लागतो. आजच्या युगामध्ये स्त्री ही पुरुषाऐवढीच आघाडीवर असलेली आपल्याला पहाचयास मिळते. शैक्षणिक, सामाजिक, राजकीय क्षेत्रात ती पुरुषांच्या बरोबरीने काम करतांना प्रगती पथावर आहे अर्थजनामध्ये ही ती पुरुषाऐवढीच नाही तर त्यापेक्षा जास्त करतांना दिसते.

साहजिकच पुर्विपक्षा आताच्या युगात स्त्रीला समाजात मोढे स्थान प्राप्त झाले आहे. तीने कोणाच्या भरोशावर न

(38)

करता स्वतःच्या कष्टाने, बुध्दिने पिळविलेले आहे. एकून सर्वच बाबतीत क्षिया द्या पुरुषांच्या बरोबतीने आघाडीयर आहे. क्षी सर्वच क्षेत्रत आघाडीवर आहे असे म्हटले तरी तिच्यावर अन्याय होताना आबही दिसून येते. आबही वर्तमानपत्र उघडले की बास्तीत बास्त वियांबाबत

ज्यावेळी समाज वेगवेगळ्याप्रकारे वेगवेगळ्या थरात स्वतःला आकार देत गेला. त्यावेळी प्रत्येक घरातील आजी, आई, बायको, बहिण, मुलगी या वेगवेगळ्या रुपात खी ही त्याघराची लक्ष्मी म्हणून उदयाला येत गेली. खी काल ही श्रेष्ठ होती नी आजही श्रेष्टच आहे. परंतु आपला वचण्याचा दृष्टिकोन बदलता आहे. कालची खी म्हणजे आपण समझतो चूल नि मूल सांभाळणारी.

लक्ष्मीबाई झाशीची राणी झाली असती का? इंदिरा गांधी पंतप्रधान झाल्या असत्या का? सावित्रीवाई पहिली शिक्षिका झाल्या असल्या का? जनाबाई, मिराबाई संत झाल्या असल्या का? अशा न मोजता येणाऱ्या किती बायका आहे ज्यांनी चूल व मूल न बघता उंच अशी आकाशात भरारी घेतली आहे आणि जगाला दाखचून दिले. की की किती महान आहे. त्यावेळी ही तिच्यावर अनेक कडक बंधने होतीच परंतु तिने या बंधनाना दुर्लक्ष करून आपले यशस्वीकडे पाऊल

तर कथी मायेची सावली दंडल

पुरुषप्रधान संस्कृतीने स्नीला कायम दुय्यम स्थान दिले आहे. आज राजेशाही नष्ट होनून लोकशाही आली आहे. सर्वाना संविधानाने समान अधिकार दिला आहे. म्हणूनच आजची स्नी काही स्तरावर आपले अधिकार गाजनू शकली आहे. खासदार असो आमदार असो, पत्रकार, पायलट, पोलीस, खेळाडू, अभिनेत्री, पुरुषांच्या खांदाला खांदा लाबून ती आज जगत आहे.

हे मात्र खरे आहे की कालच्या क्षीपेक्षा नक्षीच आजच्या क्षिया कोणावर अवलंबून नाही. विवाहपूर्वी व विवाहनंतर क्षीला अध्ययन अध्यापन यात तिचा सक्रिय सहभाग होता. पूर्नविवाह हा निर्णय तिच्या इच्छेवर होता म्हणूनच तो काळ देश व जगाच्या दृष्टीने भारताच्या भरभराटीचा होता. त्यानंतर पितृसत्ताक पध्यती अस्तित्वात आली एवढेच नव्हे तर स्री

ही एक उपयोगाची शिक्षा करण्याच्या लायकीची वस्तू बनवू-गहिली. पूर्वी क्षीयांना शिक्षणापासून वंचित ठेवले जात होते चर एक की शिक्षित झाली तर ती फक्त तिच्य

कुटुबियाना नाही तर संपूर्ण समाजाचा दृष्टीकोण बदलू शकते.
पंतु पितृसत्ताक पष्टती अस्तित्वात आल्यापासून
'अष्टपुत्र सौभाण्यवती भव' या रुदीचा उदय झाला. परंतु
आजय्या गिवित व आधुनिक काळातील वियांनी ही
संकल्पनाच मुळीच नष्ट केली. आणि बगासमोर वियांची
नविन प्रतिमा उनेडात आणून दिली यामुळे वियांना सन्मानाने
वगण्याची संधी प्राप्त झाली.

कॉलेज मैची

संक्तां : पराग म. पदार बी.ए. भाग २ कथी दुःख झालं कथी गोडवा लामला कथी प्रेमाचा स्पर्ध जाणवला

कथी करी के कथी पुगने
अशा या खास मैत्रीला सलाम माझ्या मैत्रीणीनो
तुमचा साथ अमूल्य आहे
मैत्रीचे नातं सुवणंतुल्य आहे
कथी फुलपाखरांप्रमाणे रंगून जाणारी
कथी फुलपाखरांप्रमाणे मनता स्पश्चं करणारी
मैत्रीचे नात खूप खासं असत
त्याला विरामचिन्ह देनं योग्य नसतं
वा मैत्रीत खूप काही यडत
वा मैत्रीत खूप काही यडत
कथी प्रेम वाडलं तर कथी ते कमी झातं
तुमच्या सोबत हा प्रवास खूप छान वाटला
कारण मैत्रीच्या नात्याचा आनंद दाटला!

(8.8)

संकलन : विनायक कोपरकर बी.ए. भाग २

दु:ख हे जीवनाचे साथीदार आहेत. याशिवाय जीवनामध्ये आपण 'आनंद घेवू शकत नाही. घेबून जीवन जगायला पाहिजे. जीवनाच्या या वळणावर सुख सुखी करायचे असते. जीवानामध्ये प्रत्येक गोष्टीचा आनंद दु:खातच सुख शोधणे आनंदाने जीवन जगायचे व जीवन दु:छी जीवन त्यांनी भोगलेल्या व भोगत असलेल्या हाल बाटते की, दुःख म्हणून रहत कहत जीवन जगण्यापक्ष अपेष्टा त्याच्या नशिबातील भोग पाहिल्यास मी. मला तर्र समाजात समसमान अनेक दुःखी कष्टी व्यक्ती आहेत. त्याचे यावरूनच सुखी माणसाचा सदरा ही गोष्ट तयार झाली असावी. जगात सुखी माणूस शोधून देखील सापडणार नाही. कदाचित देखील म्हटले आहे. सुख पाहता जवापाडे दुःख पर्वता एवढे असा कोण आहे. विचारी मना तुची शोधून पाहे" संतानी याशिवाय जीवन परिपूर्ण होऊच शकत नाही. संत रामदासानी आपल्या मनाच्या श्लोकात म्हटलेच आहे.'' जगी सर्व सूखी हा जीवनाचा अनिवार्च भागच असे म्हणावयास हरकत नाही. खरे तर जीवनात सुख दु:ख हे प्रत्येकालाच लागू आहे.

जीवन जगत असतांना आपत्याला या दोन्ही सुख दुःख या गोष्टी सोबत ठेवून जीवनाचा आनंद घेता येणे गरंजेचे आहे. वेळ कोणतीही असो. त्या वेळे मध्ये व्यक्ती कशा प्रकारे स्वतःची वर्तणूक ठेवतो यावर सर्वकाही जीवनाचा खेळ अवलंबून आहे. लहान लहान गोष्टी मधून आपण दुसऱ्या व्यक्तीला आनंदी ठेवू शकलो पाहीजे. हे सुद्धा जीवनामध्ये महत्व पूर्ण मानल्या जाते. अपेक्षा वाढत जाणे. त्या अपेक्षा पूर्ण न झाल्यास निराश होते. सर्वांना जीवन जगत असतांना असे वाटते की आपल्या वाटेला सुखच सुख यावे परंतु हा जीवनाचा नियम आहे. सुख आणि दुःख हे दोन नाण्याच्या

बाबू प्रमाणेच आहेत. जीवनामध्ये प्रेम, आपुलकी, आद्र या एण गोष्टी आनंद देणाऱ्या आहेत. प्रेम हे लहान व्यक्तींपासून् तर वृद्ध व्यक्तीवर ही केले जाते. त्यांची काळजी घेणे, आदरपूर्वक बोलणे, मोठ्या आदरणीय व्यक्तीसोबत प्रेमाने राहणे, या लहान लहान गोष्टी व्यक्तीला आनंद देवून जातो. माणसाने छोट्या छोट्या गोष्टी मधून सुख अनुभवायला पाहोजे. यामुळे जीवन आनंदी राहते. सुख समृद्धी ही दरवळत राहते. फुलाप्रमाणे याच प्रकारे इतर व्यक्ती सुद्धा फुलाप्रमाणे सर्वांना हसवत राहील. कोणत्याही गोष्टीचे आयुष्यामध्ये नियोजन असणे महत्वांचे आहे. कालांतराने काही गोष्टी आपल्या असतात. काही आपल्या जवळ गोष्टी मधून आपल्या रोजच्या जीवनामध्ये काही न काही शिकायला मिळत राहते. यामधून आपण काय आत्मसात करायचे हे आपल्यावर अवलंबून असते.

हे जा केवळ महान लोकांच्या मोठ्या प्रयत्नांमुळेच चालत नहीं, तर प्रामणिक माणसांच्या छोट्या-छोट्या कामांमुळेही तग धरून आहे. जो व्यक्ती प्रामणिकपणे आपले जीवन जाण्याचा प्रयत्न करतो. त्या व्यक्तीच्या आयुष्यामध्ये नैराश्य हे दिर्घकाळ राहत नाही. जीवन हे एका व्यक्तीमुळे चालत नाही. आयुष्य जगत असताना 'कुटूंब' हे प्रमुख केंद्र आहे. कुटूंब हे आपल्याला सुख-दुःख या मध्ये प्रोत्साहन देत असते. यामुळे आपल्या वाईट रस्ते दिसत नाहीत. आपण चर्गणत्या वव्ळणावर वाटचाल करतो. आपण जसे करू तसे भोगू हा निसर्गाचा नियम मानला जातो.

आपल्यासमोर कोणत्याही प्रकारची परिस्थिती असल्यास त्या परिस्थितीवरून आपण कशाप्रकारे समोर जाण्याचा मार्ग काढतो यावर सुद्धा आनंद अवलंबून आहे.

> आपल्या या आयुष्यामध्ये बहिण, भाऊ, मैत्रिण, मित्र, आई, बाबा हे आपल्याला चांगल्या वळणावर प्रोत्साहित करणारे आधारस्तंभ आहेत. याच्यापुळे आपण हसतो आनंदी एहतो. हे सर्व मित्रमंडळी आपल्या या हसत-खेळत बीवनामध्ये अमुल्य लोक आहेत. यांच्यांमुळे बीवन सार्थक लागते.

आपत्या आयुष्यात येणाऱ्या लहान-मोठ्या व्यक्तींपासून आपण काही न काही विकत असतो. ने काही शिकतो तो स्वानामध्ये शिकतो ते आपल्याला कधी न कधी आपल्या कीवनामध्ये उपयोगी येते. हसत खेळत जगा कारण उद्या काय होईत कोणाला माहीत नाही. यामुळे येणारा प्रत्येक क्षण कसा येणार सुखी येणार की दुःखी हे कोणालाच माहीत नाही. यामुळे चीवनातत्या लहान लहान गोष्टीचा आनंद घेवून हसत-खेळत आयुष्य जगणे हे महत्वाचे आहे. जीवन जगत असतांना नेहमी हसत राहणे ही सुद्धा एक प्रकारची कला आहे. दुःख हे मनामध्ये अस्तून सुद्धा चेहऱ्यावर गोड हास्य असणे हे समोर असणाऱ्या व्यक्तीला आनंदी करते. यामुळे नेहमी दुःखामध्येही हसणे महत्वाचे आहे.

ज्ञान म्हणजे प्रेम प्रकाश आणि जीवनदृष्टी प्रेम. हे एखाद्या सुंद्य फुलांसारख आहे. त्याला स्पर्श करणे जरी शक्य ससलं तरी त्याच्या सुगंधाने ट्रावब्दून गेलेलं वातावरणही त्या फुलांइतकचं सुंदर भासतं. जीवनामध्ये सर्वांना सोबत घेवून चालणे ही एक कला माणसांच्या अंगी असणे महत्वपूर्ण आहे. यामुळे आनंद प्राप्त होतो सर्वांना.

अनंदी राहणे ही कला आहे. ही कला प्रत्येकाला जमत नाही. जर मन आनंदी नसल्यास याचा परिणाम आपल्या शरिरावर होतो. आनंदी असणे हे महत्वाचे आहे. आपण आनंदी तेव्हाच राहू शकतो जेव्हा आपण दुसऱ्या व्यक्तीची तुलना आपल्यासोबत करू नये. तो व्यक्ती त्याच्या ठिकाणी व्यवस्थित असतो. प्रत्येकाने आपण्यापणे जीवन जगायचे आणि आनंदी राहणे महत्वाचे आहे. दुःखी राहणे खूप सोप आहे. आनंदी राहणे महत्वाचे आहे. जानंदी राहणे ही एक कला आहे. आनंदी राहणे कला आहमसात करणे हे आपल्यावर अवलंबून आहे. ज्या गोष्टीचा आनंद घेवून जगणे जे झाले त्याचा विचार सोडून देणे. असे केल्यास नैराश्य आपल्या वाटेला येणार नाही कोणत्याही गोष्टीचा विचार करत

वसणे चुकीचे आहे. झालेल्या गोष्टीचा विचार आपल्याला फक्त आणि फक्त दुःखच देते. आनंदी राहण्याचा एक उपाय आपण आपल्यासाठी मुद्धा येळ कादायला पाहिने. आपल्या समाजामध्ये लहान मोठ्या गोष्टी घडत असतात. एण त्यामध्ये सहभागी असतो. कया। न कया।प्रकारे चांगल्या गोष्टी सोवत ध्येष्ट्रा चालावचे न्या वाईट गोष्टी आहेत त्या तिथेच सोडून देणे गरनेचे आहे. या क्रियेमुळे आपल्यामध्ये सुद्धा काही बदल होतात. आपण लहान लहान गोष्टीमध्ये कया।प्रकारे अतर्द घेतो आणि दुसऱ्याला सुद्धा कोणात्या प्रकारे आनंद देतो हे गरनेचे आहे. आपल्यामुळे कोणी किती आनंदी होतो त्यामुळे त्यांचे मन किती प्रमाणात प्रसन्न होते हे पण महत्वाचे आहे

असता. जगतील सर्वातम अन् सर्वात सुदर गोष्टी यांचा जीवन हें सुदर आहे आणि त्याचा भरभरून आनंद व्यायच जगण्याचा संघर्ष या संघर्षामधून बाहेर पडणे महत्वाचे आहे आनरी राहू होऊ राकत नाही. बीवन बगत असताना प्रत्येत गोष्टीमध्ये यामुळे आपले मन अस्त्रस्थ होते. यामुळे आपण आणि आपण तुलना सुद्धा करत असतो. कोणत्या न कोणत्या नसल तरी त्याच्या मुगंघाने दरबळून गेलेल बाताबरणही त्या अनुभवाच्या बाणिवाच्या माध्यमातून घ्यावचा असतो. प्रेम आनंद, दृष्टी किंबा स्पर्श यांच्या माध्यमातून न घेता आपण सुद्धा आपल्या जीवनाचा आनंद घत राहायचे. आणि महत्वाचे आहे. यामुळ आपल्या आयुष्यामध्ये आनंद निर्माण फुलाइतकच सुदर भासत. क्षण क्षणाचा आनंद घेवून जगणे हे एखाद्या फुलांसारखे आहे. त्याला स्पर्श करणे जरी शक्य दुस-यांना सुद्धा आनंद निर्माण करण्यास साहाय्य करणे होतो. प्रेम हे एखाद्या सुंदर फुलासारखं आहे. याचप्रमाणे गोटीमध्ये संघर्ष करावाच लागतो. शिकण्याचा संघर्ष ही कला माणसाने आत्मसात कराव लहान गोष्टीचा आनंद घेबून बंगण छान आहे. आनंदी राहणे नाहीत; या इतकी भयंकर बाब दुसरी नाही." म्हणून लहान महत्वपूर्ण भूमिका आहे. 'तुम्हाला दृष्टी आहे पण स्वप्न आबच्या दुनियेत आपण एकमेकांच्या सोबत राहतो

अंकुर

(88)

सावित्रीबाई फुले

संकटान : कु. अंबिका नाना हैरे बी.ए. भाग २

सावित्रीबाई फुले यांचा जन्म ३ जानेवारी १८३१ रोजी महाराष्ट्रातील सातारा जिल्ह्यातील नायगाव या गावी झाला. त्यांच्या विह्तांचे नाव खंडोजी नेवसे आणि आईचे नाव रीतर लक्ष्मीबाई होते. १८४० मध्ये वयाच्या अवध्या नऊव्या वर्षी त्यांचे बारा वर्षांच्या जीतिबा फुले यांच्याशी लग्न झाले. पेठेर सावित्रीबाईचा विवाह झाला त्यांचेळी बालविवाहाची परंपरा शाव होती. त्यांचेळेस त्या शिक्षित नव्हत्या पण लग्नानंतर जुम क्योतिबांनी त्यांना लिहावाचावयास शिकविते. तो काळ मुख्य व्योतिबांनी त्यांना लिहावाचावयास शिकविते. त्यांना उध्य स्थियाच्या दृष्टीकोनातून फारसा चांगला काळ नव्हता. त्यांना उध्य शिक्षणाची देखील अनुमती नसल्याने सावित्रीबाईच्या एतरे शिक्षणाची ज्योतिबांच्या परिवाराने फार विरोध केला.

बुन्या चालिरितीचा पगडा आणि समाजाच्या भितीने ज्योतिबांच्या घरच्यांनी दोघांना घराबाहेर काढले परंतु ज्योतिबांनी सावित्रीबाईंचे शिक्षण सुरूच ठेवले.

सावित्रीबाईंचे सासरे गोविंदराव फुले हे मुळचे फुरसुंगीचे गोरे, परंतु पेशव्यांनी त्यांना पुण्यातील फुलबागेची जमीन बक्षीस दिली म्हणून ते पुण्याता येऊन राहीले व फुलांच्या व्यवसायावरूनत्यांना 'फुले' हे आडनाव मिळाले. सावित्रीबाईचे पती जोतीराव यांना लहानपणापासूनच मातृप्रेम लाभले नाही. त्यांची मावस आत्या सगुणा यांनीच त्यांचा सांभाळ केला होता. सगुणा एका इंग्रज अधिकाऱ्याचा मुलाच्या दाई म्हणून काम करायच्या. त्यांना इंग्रजी कळायचे व बोलताही यायचे. त्यांनी आपल्या या ज्ञानाचा उपयोग जोतीरावांना प्रेरीत करण्यासाठी केला. जोतीरावही शिक्षणाकडे आकर्षित झाले. सावित्रीवाईना ख्रिक्षन मिशनऱ्यांनी लद्यापूर्वी दिलेले एक पुस्तक त्या सासरी घेऊन आल्या होत्या. त्यावरून

जोतीरावांनी एक नवा मार्ग सापडला. त्यांनी स्वत: शिक्त् सावित्रीबाईंना शिकवले. सगुणा तर सोबत होतीच. दोघींनी रीतसर शिक्षण घेतले.

१ जानेवारी इ.स. १८४८ रोजी पुण्यातील बुधवार पेठेतील भिडे वाड्यात जोतीराव आणि सावित्रीबाईंनी मुलींची शाळा काढली. साऱ्या कर्मठ समाजाच्या विरोधाला न जुमानता विवाहानंतर शिक्षण घेतले आणि शिक्षक, मुख्याध्यापक बनून शिक्षण दिले. केवळ चार वर्षात १८ शाळा उघडल्या आणि चालवल्या. तत्कालीन ब्रिटीश भारतातली एतहेशीय व्यक्तीने काढलेली ही पहिलींच मुलींची शाव्या उसली.

वापूर्वी मिशनऱ्यांनी आणि अन्य लोकांनी काढलेल्या १४-१५ शाळा उत्तर भारतात होत्या. या शाळेत सावित्रीबाई मुख्याध्यापिका म्हणून काम पाहू लागल्या. त्या शाळेत पुण्यातील अन्य भागातही २-३ मुर्लीच्या शाळा त्यांनी सुरू केल्या व काही काळ चालवल्या. मुंबईतल्या गिरगावातही त्याच सुमारास स्टुडन्ट्स लिटररी ॲन्ड सायंटिफीक सोसायटीने 'कमलाबाई हायस्कूल' नावाची मुर्लीसाठीची शाळा सुरू केली. मुंबईत पारशी लोकांनी १८४९ मध्ये मुले आणि मुर्लीसाठी पहिली सहशिक्षण शाळा काढली. पण काही दिवसातच या शाळेच्या मुलांसाठी आणि मुर्लीसाठी अशा दीन शाखा झाल्या.

सावित्रीबाईंच्या शाळेत सुरूवातीला शाळेत सहा मुली होत्या. पण १८४८ साल संपेपर्यंत ही संख्या ४०-४५ पर्यंत जाऊन पोहोचली. या यशस्वी शाळेचे स्वागत सनातनी उच्च वर्णीयांनी 'धर्म बुडाला... कली आल्या...' असे सांगृत

केले. सनातन्यांनी विरोध केला. अंगावर शेण फेकले. काही उन्मतांनी तर अंगावर हात टाकण्याची भाषा केली. पण अनेक संघर्ष करत हा सावित्रीबाईचा शिक्षण प्रसाराचा उपक्रम चालूच राहीला. त्यासाठी त्यांना घर सोडावे लागले. सनातन्यांनी अनेक संघर्ष करत हा सावित्रीबाईचा शिक्षण प्रसाराचा उपक्रम चालूच राहीला. त्यासाठी त्यांना घर सोडावे लागले. सगुणाई चालूच राहीला. त्यासाठी त्यांना घर सोडावे लागले. सगुणाई सोडून गेली. अनेक आयात घेऊनही सावित्रीबाई डामगल्या

शिक्षणाच्या प्रसारासाठी अन्य सामाजिक क्षेत्रांतही काम करणे गरजेचे आहे. स्त्रियांचा आत्मविश्वास वाढवणे गरजेचे आहे हे सावित्रीबाईंनी ओळखले. काही क्रूर रूढींनाही त्यांनी आळा घातला. बाला-जरठ विवाह प्रथेमुळे अनेक मुली वयाच्या बारा-तेराव्या वर्षी विधवा व्हायच्या. समाजात विधवा पुनर्विवाह अजिबात मान्य नव्हता. पतीच्या निधनानंतर अशा विधवांना सती जावे लागे किंवा मग त्यांचे केशवपन करून कुरूप बनविले जाई. विरोधाचा अधिकार बनत. गरोदर विधवा मग कुणातरी नराधमाच्या शिकार बनत. गरोदर विधवा महणून समाज छळ करणार, जन्माला येणाऱ्या मुलाला यातनांशिवाय काहीच मिळणार नाही अशा विचारांनी या विधवा आत्महत्या करत किंवा भुणहत्या करत.

जोतिराबानी या समस्येवर उपाय म्हणून बालहत्या प्रतिबंधक गृह सुरू केले. सावित्रीबाईंनी ते समर्थपणे चालवले. फसलेल्या वा बलात्काराने गरोदर राहिलेल्या विधवांचे त्या बाळंतपण करत. या बालहत्या प्रतिबंधक गृहीतेतील सर्व अनाथ बालकांना सावित्रीबाई आपलीच सुले मानत. याच ठिकाणी जन्मलेल्या काशीबाई या ब्राह्मण विधवेचे मूल त्यांनी दत्तक घेतले. त्याचे नाव यशवंत ठेवले.

केशवपन बंद करण्यासाठी नाभिक समाजातील लोकांचे प्रबोधन करणे व त्यांचा संप घडवून आण्णे. पुनर्विवाहाचा कायदा व्हावा यासाठी प्रयत्न करणे अशी अनेक कामे सावित्रीबाईंनी पार पाडली. सत्यशोधक समाजाच्या कार्यातही सावित्रीबाईंचा मोठा सहभाग असे. महात्मा फुले यांच्या निधनानंतर इ.स. १८९० सावित्रीबाईंनी सत्यशोधक समाजाच्या कार्याची धुरा वाहिली. आपल्या विचारांचा प्रसार

त्यांनी आपल्या साहित्याच्या माध्यमातून केला. 'काव्यफुले व 'बावनकशी सुबोध रत्नाकर,' हे काव्यसंग्रह त्यांनी लिहिले पुढील काव्यात त्यांची भाषणेही प्रकाशित करण्यात आली योगदात :

- मुलीमाठी व अस्पृशांसाठी शाळा चालू करणारे पहिले भारतीय फुले दाप्पत्य होय. अशाप्रकारे त्यांनी विक्षणात नवे पर्व सुरू केले.
- मुर्लीसाठी शाळेच्या पहिल्या भारतीय गिक्षिका आणि मुख्याध्यापिका. शाळेसाठी अध्यासक्रम नियोजन (Curriculum
- शाद्धसाठा अप्यासक्रम तथाबन (Curriculum Planning) करणाऱ्या व अप्यासक्रम तथार करून रावविणाऱ्या पहिल्या शिक्षणतज्ञ.
- सर्व शैक्षणिक कार्य विनामूल्य करणाऱ्या पहिल्या अध्यापिका.
- त्यातून "फातिमा शेख" हे पहिली मुस्लीम शिक्षिका तयार करण्याचे श्रेय सुद्धा सावित्रीबाई व जोतिबा फुले यांना जाते.
- शालेय विद्यार्थ्यांना शिक्षण घेता यावे यासाठी त्यांना विद्यावेतन (स्कॉलरिशप) देणे सुरू करणाऱ्या पहिल्या अध्यापिका.
- विधवा बियांसाठी वसतीगृह काढणारे पहिले दाम्पत्य. सावित्रीबाई व बोतीराव यांनी आपल्या शाळेत सिकलेल्या धुराबी आप्याबी चांभार व रानबा महार यांना शिक्षक बनवले होते. त्याप्रकारे भारतात दिलत व्यक्तींना सर्वप्रथम शिक्षक बनविष्याचा मान फुले दाम्पत्यांना मिळतो.
- खादीचा पुरस्कार च प्रसार करणारा पहिल्<mark>या सामाजिक</mark> नेता.
- मराठीतील पहिली पुस्तक संपादक आणि प्रकाशिका महात्मा फुले यांची भाषणे टिपणे कादून संपादित करून प्रकाशित केली.
- त्या प्रभावी वक्ता हात्या. सत्यशोधक समाजाच्या व इतर कार्यक्रमात त्यांनी बरीच भाषणे दिली होती. सत्यशोधक समाजाच्या पहिल्या अध्यक्षा.

१८७६ च्या दुष्काळात उपासमार झेलणाऱ्या हजारो मुलांसाठी मातृप्रेमाने ५२ अन्नछत्रे चालवणारी एकमेव माता १८९६ च्या दुष्कालातही अशी अन्नछत्रे चालविली. बहुबांची चळवळ चालविणाऱ्या पहिल्या महिला

बहुंबाबा चळवळ चारावता से स्ट्रिसी. पुढारी. पतीच्या चितेला अग्नी देऊन सर्व अंत्यसंस्कार करणाऱ्या पहिल्या भारतीय महिला.

१८९६ साली दुष्काळात सरकारी दरबारी गाऱ्हाणे मांडून दुष्काळग्रस्तांसाठी रोजगार हमीसारखी दुष्काळी कामे सरकाराला सुरू करण्यास भाग पाडणे.

सोन्याचा गोळा हिसकून गेला

रावणी फास मी तोडले

अस्पृश्यांना स्वतःच्या घरची पाण्याची विहीर व हौद खुला करून देणारे पहिलेच दाम्पत्य. भारतीय महिला मुक्ती आंदोलनाच्या पहिल्या नेत्या.

महिला शिक्षणासह विधवांची दुर्देवी परिस्थिती पाहता त्यांना विधवा पुनर्विवाह सुरू केले आणि १८५४ मध्ये विधवांसाठी आश्रय बांधले. स्त्री बालहत्या रोखण्यासाठी विधवांसाठी आश्रय बांधले. स्त्री बालहत्या रोखण्यासाठी त्यांनी नवजात मुलांसाठी एक आश्रम उघडले. आज देशात स्त्री भुणहत्येचा वाढता कल पाहता त्या काळात स्त्री बालहत्याच्या समस्येवर लक्ष केंद्रीत करणे आणि ते धांबवण्यास प्रयत्न करणे किती महत्वाचे होते हे समजून येते.

विधवांची अवस्था सुधारण्यासाठी तसेच विधवांची सतीप्रथा रोखण्यासाठी प्रोत्साहन देण्यासाठी त्यांनी बरेच प्रयत्न केले. सावित्रीबाई फुले यांनी पती समवेत कारांबाई प्रवत्न केले. सावित्रीबाई फुले यांनी पती समवेत कारांबाई नावाच्या स्रीला आत्महत्या करण्यापासून रोखलेच नाही तर तिला आपल्या घरीच ठेवले आणि तिची काळवी घेतली आणि त्याला दत्तक म्हणून घेतले. चांगले शिक्षण दिले जो नंतर एक प्रसिद्ध डॉक्टर बनला.

डोंगरी शेत

संकलन : कु. सलोनी गवर्ड बी.ए. भाग २

डोंगरी शेत गं माझे बाई
काय करावं ते समजत नाही
शेत माझे आहे डोंगरात
शोत माझे आहे डोंगरात
तान्हा रडत असेल घरात
कवळाचे भोर घेऊन किती चढावं
आडाचं पाणी बाई किती बढावं
आलं हे बरीस नांगरून
पीक नाचे सोन्यानं फुल्त्न

धरती मायेला रूप नवं आणले शेतात राबराब राबले शेत पून्हा फुलवले शेतात भरघोस पीक आले दुःखाचे जुने दिवस भरले संसार केला माझा सुःखाचा

आता होणार नाही दुःखाचा डॉगरी शेत गं माझे बाई आता कर्ज घ्यायचे काम नाही

English Section

(२२)

अकुर्

Global Warming Pollution and

Ku. Ashwini Ingale

Compilation -

used in the refrigeration industry, etc. open, by the vehicular exhausts, by the EFCs substances such as plastic and leaves in the factories and industries, by burning toxic Harmful gases are produced as a by-product in caused due to vehicular emission of gases. harmful effect on the ecosystem. It is mainly environment that is dirty, unclean or has a Pollution is introducing something into the

diseases, types of cancers, etc. several breathing problems, respiratory in the Earth's atmosphere. They also cause responsible for reducing the quantity of oxygen Dioxide and Carbon Monoxide. These gases are of vehicle on its roads. These are responsible for transmitting harmful gases such as Sulphur India has seen an increase in the number

of potable water is a major repercussion of polluted water due to which they get diseases water pollution. People are forced to drinkg bodies has started disappearing. The shortage such as cholera, diarehea, dyswentery, etc. marine life and dissolve oxygen present in water directly. This has resulted in loss of habitat for into water bodies such as canals, rivers and seas industries or factories, etc. are being dumped nowadays. Sewage waste, wastes from It is another big challenge faced by human

cause of many diseases such as denque. All and makes it unfit for growing crops further compounds. This, in turn, containinates the soil these factors are resonsible for making the soil results in the breeding of mosquitoes which is fungicides and other similar chemica farmers use lots of herbicides, fertilizers, depends on agriculture. As a part of this job, A major part of the Indian population

contribute to noise pollution. This is a alarming as anxiety in people. Apart from that, noise from highways. It causes stress related issues such for those who live in urban areas or near the large number of vehicle on the Indian roads also contribute to noise pollution. If not controlled, the bursting of crackers, functioning of cities such as Mumbai, Banglore, Delhi, an unwanted amount, then it contributes to light it can affect the functining of the brain as well. especially during the festival season also factories, music played on loudspeakers, Chennai, etc. have an active hightlife. pollution. This is due to fact that most Indian If a place ends up getting light in excess or in Apart from contributing to air pollution, a

of radioactive substances in the atmosphere of lot of countries are developing their own nuclear devices, it has lead to an increase the presence the Earth. We are living in the nuclear area. Since a

emit harmful gases, jungles burn at alarming nowadays. As human huros fossil fuels, vehicles reason why global warming is increasing traps the head around our plant is the main climate change. The blanket of pollution that rates-all these facrtors are the main reasons. Global warming is another name for

eventually spreading across the globe. As a agam. the next 50 to 100 years after it starts emiting result, heat gets trapped around the earth for Once it enters the earth's atmosphere

of years. feel the effects of global warming for hundreds rate. Due to this, the upcoming generation will Carbon Dioxide have increase at an alarming The worst part is harmful gases such as

> Something there is that doesn't love a wall, That sends the frozen-ground-swell under it, Mending Wall

One on a side. It comes to little more: And spills the upper boulders in the sun; Oh, just another kind of out-door game, We wear our fingers rough with handling them. 'Stay where you are until our backs are turned!' We have to use a spell to make them balance: And some are loaves and some so nearly balls We keep the wall between us as we go. And set the wall between us once again And on a day we meet to walk the line I let my neighbor know beyond the hill; But at spring mending-time we find them there. No one has seen them made or heard them made, To please the yelping dogs. The gaps I mean, But they would have the rabbit out of hiding Where they have left not one stone on a stone, I have come after them and made repair The work of hunters is another thing: And makes gaps even two can pass abreast To each the boulders that have fallen to each

He only says, And cat the cones under his pines, I tell him My apple trees will never get across

Scanned with OKEN Scanner

Good fences make good neighbors. What I was walling in or walling out, Before I built a wall I'd ask to know Why do they make good neighbors? Isn't it If I could put a notion in his head-Where there are cows? But here there are no cows Spring is the mischief in me, and I wonder

And to whom I was like to give offense. Something there is that doesn't love a wall, He will not go behind his father's saying Not of woods only and the shade of trees In each hand, like an old-stone savage armed. Bringing a stone grasped firmly by the top He said it for himself. I see him there But it's not elves exactly, and I'd rather That wants it down.' I could say 'Elves' to him, And he likes having thought of it so well He moves in darkness as it seems to me,

'Good fences make good neighbors.' BY ROBERT FROST

He is all pine and I am apple orchard. There where it is we do not need the wall:

An Old man had 8 hair on his head

He went to a Barber shop. Barber in anger asked:

shall I cut or count? Old man smiled and said:

"Colour it!"

LIFE is to enjoy with whatever

you have with you,

(38)

A Prayer for my Daughter

The heart-revealing intimacy Consider beauty a sufficient end, Or hers before a looking-glass, for such, Beauty to make a stranger's eye distraught, Out of the murderous innocence of the sea Lose natural kindness and maybe Being made beautiful overmuch, May she be granted beauty and yet not Imagining in excited reverie And under the arches of the bridge, and scream And heard the sea-wind scream upon the tower tor this young child an hour And for an hour I have walked and prayed My child sleeps on. There is no obstacle Under this cradle-hood and coverlid Dancing to a frenzied drum, That the future years had come, I have walked and prayed Because of the great gloom that is in my mind. Bred on the Atlantic, can be stayed; Whereby the haystack- and roof-levelling wind But Gregory's wood and one bare hill Once more the storm is howling, and half hid In the elms above the flooded stream;

And have no business but dispensing round May she become a flourishing hidden tree From a glad kindness cannot take his eyes. Loved and thought himself beloved, And many a poor man that has roved, For beauty's very self, has charm made wise, By those that are not entirely beautiful; Hearts are not had as a gift Ceremony's a name for the rich horn, Where all's accustomed, ceremonious; And may her bridegroom bring her to a house Rooted in one dear perpetual place. O may she live like some green laurel Nor but in merriment a quarrel. Nor but in merriment begin a chase, Their magnanimities of sound, Yet many, that have played the fool but hearts are carned And custom for the spreading laurel tree. Are innocence and beauty born? How but in custom and in ceremony Peddled in the thoroughtares. For arrogance and hatred are the wares That all her thoughts may like the linnet be,

By _W. B. Yeats(Collected)

Only, this is price of old age

am going out rarely, now and then

But my health is O.K. Usual aches and pains.

This is because of sound habits in youth. No diabetes, no blood pressure, no heart attack. In courtesy I'd have her chiefly learned; That chooses right, and never find a friend

and hope to score a century

Nicely? I am happy for that How is your health keeping?

This year I am sixty-nine

You were so thin, like stick

Now you are man of weight and consequence

That is good joke.

I am living just on opposite house's backside Visit please my humble residence also. If you are coming again this side by chance,

By - Nissim Ezekiel

The Professor

Other also doing well, though not so well One is Sales Manager, Everything is happening with leaps and bounds. Old values are going, new values are coming. We are keeping up. Our progress is progressing Whole world is changing. In India also Their husbands are very nice boys. Sarala and Tarala are married, Every family must have black sheep. Both have cars. One is Bank Manager, Are well settled in life. By God's grace, all my children My wife died some years back I am not against. We have to change with times. That is good. These are days of family planning How many issues you have? Three? You won't believe but I have eleven grandchildren. I am retired, though my health is good Once I taught you geography, Now Remember me? I am Professor Sheth

the spirit of inquiry, creativity, "Educationists should moral leadership among build the capacities of Entrepreneurial and students and become their Role Model 33

A.P.J. Abdul Kalam

PERFECTION ALREADY **EDUCATIONAL IS THE** MANIFESTATION OF N MAN

Swami Vivekanand

(38)

3100

(29)

Motivation determines Ability is what you're Attitude determines how well you do it. 99 capable of doing. what you do.

A.P.J. Abdul Kalam

(%)

2028-22

मराठी विभाग

निवंध म्पर्धा

- ग्रा.डॉ. ग्रामा राकड

दि. १५/२/२०२१

म्हणून तीनही शाखेतील विद्यार्थ्यांसाठी निबंध मधेंचे आयोजन करण्यात आले. विषय: १) कोरोना ने मला काय शिकविले ? महाविद्यालयाच्या मराठी विभागाच्या वतीने कोरांनाकाळात विद्याळांनी अनुभवतंत्या संवेदना अभिव्यक्त व्हाव्यात

२) कोरोनानंतर समाजापुढील आन्हाने

३) आरोग्य हेच वैभव

शब्दमयोदा : १०००

आलेल्या या स्पर्धेत २६ विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला. पैकी खालील विद्यार्थ्यांना पारितोषिके प्राप्त द्वाले. पानाच्या एकाच बाजूस स्वच्छ अक्षरात लिहिलेले निबंध सदर सम्पेंसठी ज्ञान झाले. ऑनलाईन पद्धतीने मागविष्यात

१) कु. पल्लवी हांडे, बी.ए. भग-१

२) अर्पित ठाकरे - बी.एस्सी. भाग-२

३) ऋषिकेश बोरवार - बी.ए. भाग-२

सदर विद्यार्थ्यांचे प्राचार्य आर.डी. देशमुख यंनी अभिनंदन केले

मराठी भाषा गौरव दिन

Online व्याख्यान

दि. २७/२/२०२१

मराठी भाषा गौरवदिनाचे औचित्य साधून मराठी विभागाच्या वतीने एका ब्याख्यानाचे आयोजन करण्यात आले

: 'माय माझी मराठी

अध्यक्ष : प्राचार्व डॉ. आर.डी. देशमुख

प्रमुख बक्ता : मा. श्री. लक्ष्मीकात राजणे, पुणे

सदर व्याख्यानातून श्री. रांजणे यांनी मराठी भाषा आस्मितेचा सर्वांगोण आढावा घेतला व माय-मराठी का

म्हटल्या जाते सविस्तर विवेचन केले.

व्याख्यानाच्या उत्तरार्धात त्यांनी स्वरचित कविता सादर करून प्राध्यापक व विद्यार्थी वर्गाची मने जिंकली.

लाभ सर्व प्राध्यापक व विद्यार्थी बगति घेतला. कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक व सूत्रसंचालन प्रा.डॉ. शोभा रोकडे यांनी तर आभार आपल्या अध्यक्षीय भाषणातून डॉ. आर. डी. देशमुख सरांनी विद्यार्थ्यांना उचीन मार्गदर्शन केले. या व्याख्यानाचा

प्रा. अमोल ठाकरे यांनी मानले.

300

राज्यस्तरीय कवि संगेलन दि. ७/५/२०२१

मडळ) यांच्या संयुक्त विद्यमाने 'राज्यस्तरीय कविसंमेलन' काल्यमहोत्सवाचे मराठी कवी लेखक आर.डी.आय.के. महाविद्यालय (मराठी वाड्म्य

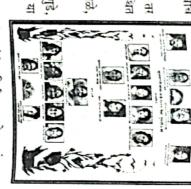
कविसंमेलनाच्या अध्यक्ष म्हणून सौ. अनुराधा, नेरूरकर (मुंबई) या उपस्थित आयोजन ऑनलाईन पध्दतीने करण्यात आले. अध्यक्षस्थानी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. आर. डी. देशपुख तर

होत्या, सदर संमेलन दोन संत्रात संपन्न झाले.

सुजाता राऊत यांनी सहभाग घेतला तर -प्रथम सत्र सहभागी कवी - ज्योती कपिले, मनिषा साधु, अंजली चितळे,

मराकिनी पाटील, वृषाली विनायक या सत्राचे या कर्वींनी सहभाग घेतला. या • द्वितीयसत्र सहभागी कवी - प्रतिभा सराफ, गौरी कुळकर्णी, ज्योत्स्ना चांदगुडे,

यावळा बहुमोल मार्गदर्शन केल प्रीती बनारसे यांनी तर आभार प्रदर्शन प्रसन्नजीत तेलंग यांनी मानले. दोन्ही अध्यक्षांनी व प्राचार्य आर.डी. देशमुख यांनी सत्राचे अध्यक्षस्थान पुणे येथील डॉ. अंजली कुळकर्णी यांनी भुषविले. डॉ. शोभा रोकडे यांनी प्रास्ताविक तर प्रथम सत्राचे सूत्रसंचालन कीर्ती काळमेघ यांनी व द्वितीय सत्राचे सूत्रसंचालन

आर.डी.आय.के. महा. व मातोश्री विमलाबाई देशमुख महा. यांच्या संयुक्त विद्यमाने 'पाऊसधारा'

राज्यस्तरीय काव्यमहोत्सव (आनलाइन

२३/७/२०२१ दुपारी २.३० मि

अध्यक्ष मा.डॉ.आर.डी.देशमुख (प्राचार्य)

सहभागी कवी कविसंमेलन अध्यक्ष : उमीला चाकूरकर (पैठण), सौ. संगीता अरबुने (मुंबई)

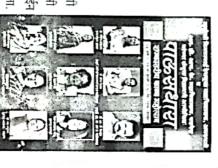
वृषाली श्रीकांत (मुंबई),

वैशाली दंडे (वसई),

रसिका देशमुख (औरगाबाद)

सर्वप्रथम अतिथींचे शब्दसुमनानी स्वागत डॉ. मंदा नांदूरकर यांनी केले.

सपन्न झालल्या या कविसमेलनात सबाध महाराष्ट्रातून बहुसख्येने रसिकवर्ग सहभागी झाला. संबोधित केले. तर प्राचार्य स्मिता देशमुख यांनी सहभागी कर्वीचे आभार मानले. ऑनलाईन कवियत्रीचा परिचय करून दिला. या कविसंमेलनाला प्राचार्य आर. डी. देशमुख यांनी कविसंमेलनाचे प्रास्ताविक प्रा.डॉ. शोभा रोकडे यांनी केले व सहभागी

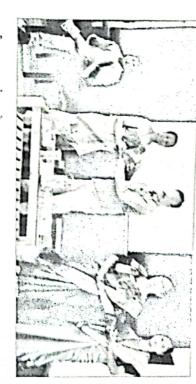

तमेच विद्यार्थ्यांनी ऑनलाईन कविसंपेलनामा लाभ घेतला

डॉ. मदा नार्कर यानी केले. या संमेलनाच्या अध्यक्ष संगीता अपनुने यांनी आपल्या अध्यक्षीय भाषणातून मौलिक मार्गदर्गन केले तर मुझमंचालन

मराठी विभाग व सांस्कृतिक समिती यांच्या संयुक्त विद्यमाने दि. २८/१२/२०२१

• मराठी वाङ्मय मंडळाचे उद्घाटन

• लेखक आपल्या भेटीला विशेष कार्यक्रम

निवंध स्पर्धांचे बक्षीस वितरण

: मा. प्राचार्य डॉ. आर.डी. देशमुख

प्रमुख अतिथी : मा. मेघना साने (सुप्रसिद्ध अभिनेत्री, मुंबई) मा.डॉ. प्रतिभा सराफ (सुप्रसिद्ध लेखिका, मुब्द

वाङ्मय मंडळ कार्यकारिणीचा त्यांनी यावेळी भावपूर्ण सत्कार केला व मंडळाचे रितसर उद्घाटन केले. तसेच मागील दान मने विंकली तर प्रतिभा सराफ यांनी मराठी भाषा संवर्धनासाठी काय करावे यावाबत विद्यार्थ्यांना सर्विस्तर मार्गदर्शन केले संत्रातील निबंध- लेखन स्पर्धेचे बक्षीस वितरण प्राचार्य डॉ. आर. डी. देशमुख बांच्या हस्ते संपन्न झाले. यावेळी त्यानी विद्यार्थ्यांना बहुमोल मार्गदर्शन केले. विद्यार्थ्यांनी आपल्या यावेळी सादा केल्या सदर कार्यक्रम प्रा. राम मेघे सभागृहात पार पडला. याबेळी मेघना साने यांनी आपल्या कथाकथनाने विद्यार्थ्यांची

प्रास्ताविक डॉ. शोभा रोकडे तर सूत्रसंचालन डॉ. भावना खोब्रागडे यांनी केले

आंतरराष्ट्रीय युवा काव्यमहोत्सव (ऑनलाईन)

२२ जाने २०२२ दुपारी ४ वा.

प्राचार्व डॉ. आर. डी. देशमुख

मोहना कारखानीस (सिगापूर),

सचिन केतकर (बडोदा),

प्रशांत केंदळे (नाशिक)

विशेष उपस्थिती : मा.श्री. विलास मराठे (अध्यक्ष, विदर्भ सा. संघ) : श्री. पवन नालट मा. डॉ. मोना चिमोटे (सचिव, विदर्भ सा. संघ) प्राचार्य डॉ. स्मिता देशमुख हर्षदा सुठणकर (बळगाव) मानसी मोहरील (नेदरलॅंड),

प्राध्यापक व विद्यार्थ्यांनी घेतला. डी. देशमुख व प्राचार्य डॉ. स्मिता देशमुख यांनी कवींचे भरभरून कौतुक केले. या विशेष कविसंमेलनाचा आस्वाद प्रा.डॉ. शोभा रोकडे यांनी तर आभारप्रदर्शन डॉ. मंदा नांदूरकर यांनी व्यक्त केले. उत्तम काव्यवाचनासाठी प्राचार्य डॉ. आर सदर कविसंमेलनात जागनित स्तरावरील कर्वीनी आपल्या दर्जेदार कविता सादर केल्या. काव्य संमेलनाचे प्रास्ताविक

मराठी भाषा संबर्धन पंधरबडा अंतर्गत व्याख्यान दि. २४/१/२०२२

महाविद्यालय, अमरावती, विदर्भ साहित्य संघातफे व्याख्यानाचे आयोजन करण्यात आले. मराठी भाषा संवर्धन पंधरवडा अंतर्गत आर.डी. आय.के. व के.डी. महाविद्यालय, बडनेरा व विमलाबाई देशमुख

''व्याख्यान''

विषय : प्रसार माध्यमाची आणि भाषा करिअरच्या सधी

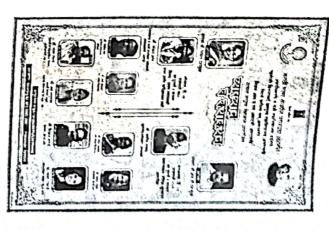
वक्ते : श्री. संजय भक्ते (विषयतज्ज्ञं व कार्यक्रम अधिकारी, आकाशवाणी नागपूर)

पदाधिकाऱ्यांनी व्याख्यानाच्या यशस्वीनेसाठी घेतले. प्राचार्य डॉ. आर.डी. देशमुख व प्राचार्य डॉ. स्मिता देशमुख व यांन रोकडे यांनी तर सूत्रसंचालन श्री. नितीन भट व आभार डॉ. वर्षा चिखले यांनी व्यक्त केले. विदर्भ साहित्य संघाच्या प्रमुख अतिथी म्हणून प्राचार्य डॉ. आर.डी. देशमुख प्रामुख्याने उपस्थित होते. या कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक प्रा.डॉ. शोभा यांबेळी बहूमोल मार्गदर्शन केले. या ऑनलाईन व्याख्यानाचा प्राध्यापक लाभ सर्व विद्यार्थी दगनि घेतला. सदर विषयाच्या अनुषंगाने आयोजित व्याख्यान उपयुक्त ठरले. कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी डॉ. स्मिता देशमुख व

The second secon

(3E)

दि. २५/१/२०२२, दुपारी ४ वाजता मराठी भाषा संवर्धन पंथरवडा (ऑनलाईन)

महाविद्यालय, अमरावती, विदर्भ साहित्य संघ व आव.ए.एस. अकादमी अमरावती यांच्या संयुक्त विद्यमाने खालील आला उपक्रम घण्यात आला मराठी भाषा संवर्धन पंधरवडा अंतर्गत आर.डी.आब.के. व के.डी. महाविद्यालय, वडनेरा व विमलावाई देशमुख

प्रास्ताविक आयोजक प्रा. डॉ. शोभा रोकडे यांनी तर अतिथीचा परिचय प्रा. डॉ. मंदा नांदूरकर यांनी केले कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन डॉ. मीता कांबळे यांनी प्रदर्शन तर आभार प्रदर्शन राजेंद्र राऊत यांनी मानले. सदर कार्यक्रमाचे उभे आपल्या कथेत उभे केले. ग्रामीण व वन्हाडी भाषा यांच्या सुरेख संगमातून त्यांनी अतिराय प्रभावी कथाकथन केले. या स्मिता देशमुख याच्या प्रमुख उपस्थितीत कथाकथन संपन्न झाल्ले. डॉ. सतीश तराळ यांनी ग्रामीण जीवनाचे व समस्यांचे चित्र 'कथाकथन' कथाकार डॉ. सतीश तराळ (सुप्रसिद्ध साहित्यक), प्राचार्य डॉ.आर.डी. देशमुख व प्राचार्य डॉ.

公

ब्र विषय श्री .संजय महद्गे (सुप्रसिद्ध कादंबरीकार) मराठी भाषा व तरुणांपुढील आव्हाने

डॉ. सतीश तराळ (सुप्रसिद्ध कथाकार)

: मा.डॉ.आर.डी. देशमुख, प्राचार्य

आहे. या अशा शब्दात मार्गदर्शन केले. या कार्यक्रमाचे अध्यक्ष डॉ. आर.डी. देशमुख यांनी यावेळी विद्यार्थ्यांना उद्बोधन यांनी मराठीचा अभिमान दर्जा टिकवणे आपली जबाबदारी असून मराठी ज्ञानभाषा असली तरी ती लोक भाषा होणे गरजेचे भूमिका डॉ. शोभा रोकडे यांनी विषद केली. तर 'मराठीतून झालेले संस्कार पुढे ज्ञानाच्या कक्षा वाढवतात. म्हणून आपली पद्धतीने संपन्न झालेल्या या व्याख्यानाला विद्यार्थ्यांनी भरभरून प्रतिसाद दिला. सर्वप्रथम व्याख्यान आयोजित करण्यामाणील केले. प्रा. नंदू अढाऊ यांच्या आभार प्रदर्शनाने कार्यक्रमाची सागता झाली. मराठी मातृभाषा हीच ज्ञान भाषा होय' अशा शब्दात श्री. संजय महक्षे यांनी आपले विचार व्यक्त केले. तर डॉ. सतीश तराळ भाषा गौरव दिनाचे औचित्य साधून मराठी विभागाच्यावतीने व्याख्यानांचे आयोजन करण्यात आले. ऑनलाईन

आंतरराष्ट्रीय जागतिक महिला दिन ८ मार्च २०२२

साधून करण्यात आले संयुक्त विद्यमाने विद्यापीठ स्तरीय आंतर- महाविद्यालयीन निबंध लेखन. स्पर्धचे आयोजन जागतिक महिला दिनाचे औचित्य आर.डी.आय.के. व के.डी. महाविद्यालय, बडनेरा व मातोश्री विमलाबाई देशमुख महाविद्यालय, अम. यांच्या

विषय : माझ्या पाहण्यातील कर्तृत्ववान स्त्री

व प्राचार्य स्मिता देशमुख याच्या मार्गदर्शनात संपन्न झाली यांनी केले. यशस्वी स्पर्धकांना प्रमाणपत्र देऊन गौरविण्यात आले. सदर स्पर्धा प्राचार्य डॉ.आर.डी.देशमुख यांच्या मार्गदर्शनात या विषयाच्या अनुषंगाने ४९ निबंध विविध महाविद्यालयातून प्राप्त झाले. सदर स्पर्धेचे परिक्षण डॉ. सतीश तराळ

निबंध स्पर्धा यशस्वी होण्याकरिता प्रा.डॉ. शोभा रोकडे व प्रा.डॉ. मंदा नांदूरकर यांनी परिश्रम घेतले

नियमित अस्वाल २०२१-२०२२ राष्ट्रीय सेवा योजना

१) आंतरराष्ट्रीय योग दिन (२१.६.२०२१) :

९.३० या कालावधीत योग प्रशिक्षक सौ. मंजुषा जाघव, व सौ. यामिनी विखलकर यांनी विद्यार्थी, गिक्षक व शिक्षकेतर निमिताने महाविद्यालयाच्या प्रा. राम मेघे सभग्डात योग प्रतिक्षण काचि अयोजन करण्यात आले. सकाळी ७.३० ते कर्मचारी यांना योगासने व प्राणायम यांचे प्रशिक्षण दिले. राष्ट्रीय सेवा योजना समितीच्या वर्तीने २०२१-२२ च्या सत्रांभी २१ बूत २०२१ रोबी 'आंतरराष्ट्रीय योग दिनाच्या'

करवून घेतले. केले तर प्राचार्यांनी नियमीत योगासन आणि प्राणायम हे निरामय मनुष्य बिवनास आवश्यक आहेत असे सांगीतले. योग शिबिरात विविध योगासने आणि प्राणायम यांचे प्रात्यक्षीक शिक्षक, शिक्षकेतर कर्मचारी आणि विद्यार्ज्योककुन योग प्रशिक्षकांनी पाटील यांनी केले. योगप्रशिक्षक मंजुषा जाधव यांनी योगासन व प्राणायम यांचे मानवी बीवनातील अमुल्य महत्व विषट कार्यक्रमाचे अध्यक्ष महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. आर. डी. देगमुख होते. कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक प्रा. डॉ. अतुल

सुत्रसंचालन प्रा. डॉ. वैशाली भाकरे यांनी केले तर आभारप्रदर्शन प्रा. डॉ. संबय थोरात यांनी केले आयोजन राष्ट्रीय सेवा योजना पथकाचे कार्यक्रम अधिकारी डॉ. संबय बगताप व प्रा. डॉ. सीमा मेश्राम यांनी केले. कार्यक्रमाचे शिबिरात महाविद्यालयाचे प्राचार्य, शिक्षक, शिक्षकेतर, कर्मचारी आणि विद्यार्थी सहभागी झाले होते. कार्यक्रमाचे

बृक्षारोपण :- २१/९/२०२१

कार्यक्रम अधिकारी प्रा. डॉ. संजय जगताप आणि शिक्षकेतर कर्मचारी अन्तुत मोहोड व गावकरी उपस्थित होते. ९/२०२१ रोजी संपन्न झाला. जळु या गावी ५० झांडे लावण्यात आली. वृक्षरोपण कार्यक्रमात रा.स.यो. चे विद्यार्थी राष्ट्रीय सेवा योजना पथकाच्या वतीने दत्तक ग्राम जब्दू, ता. नांदगांव खंडेस्वर इथे वृक्षसोपणाचा कार्यक्रम दि. २१/

स्वच्छता अभियान :

सहभागी झाले होते. तसेच राष्ट्रीय सेवा योजना समीतीचे सर्व प्राध्यापक सहभागी झाले होते प्रमाणात सहभागी झाले होते. स्वच्छता अभियानात कार्यक्रम अधिकारी प्रा. डॉ. सबय बगताप, प्रा. डॉ. सीमा मंश्राम महाविद्यालयीन परीसर वर्गखोल्या, ग्रथालय, प्रयोग शाळा इत्यादी स्वच्छ करण्यात आले. या मोहीमेत विद्यार्थी मोठ्या राष्ट्रीय सेवा योजना पथकाच्या वतीने दिनांक २४/११/२०२१ ला स्वच्छता अभियान राजीवयात आले. या अभियानात

संविधान दिन :- २६.११.२०२१

आले व संविधानाच्या प्रास्ताविकेच सामुहीक वाचन करण्यात आले. या उपक्रमातत विद्यार्थी, शिक्षक आणि कार्यक्रम महाविद्यालयात घेण्यात आला या कार्यक्रमात संविधान निमति भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांना अभिवादन करण्यात अधिकारी सहभागी झाले होते भारतीय संविधानाचे मुल्य विद्यार्थ्यात रूजावे या हेतुने संविधान दिनाचा कार्यक्रम राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या वतीने

300

300

जगताप, प्रा. डॉ. सीमा मेश्राम व हड्तर समिती सदस्य सहभागी झाले होते. फलक दाखविण्यात आले. रॅलित प्राचार्य, शिक्षक आणि शिक्षकेत्तर कर्मचारी व कार्यक्रम अधिकारी प्रा. डॉ. संजय आले. या रॅलीत मोठ्या प्रमाणात विद्यार्थी सहभागी झाले होते. या रॅलीत मतदारांचे लक्ष आकर्षित करण्यासाठी लक्षवेधक ج राष्ट्रीय सेवा योजना पथकाच्या बतीने मतदान जनजागृती अभियानाअंतर्गत बडनेरा शहरात रॅलीचे आयोजन करण्यात

विद्यार्थी रा.स.यो. कार्यक्रम अधिकारी तसेच सर्व समिती सदस्य उपस्थित होते. डी. देशमुख यांनी महापुरुषांच्या प्रतिमेचे पूजन करून विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. कार्यक्रमाला शिक्षक, शिक्षकेत्तर कर्मचारी, आणि ३ जानेवारी २०२२ ला सावित्रिबाई फुले जयंती घेण्यात आली. या कार्यक्रमात महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. आर. २० डिसेंबर २०२१ ला संत गाडगे बाबा पुण्यतीथी, २७ डिसेंबर २०२१ ला डॉ. भाऊसाहेब पंजाबराव देशमुख जयंती कार्यक्रम घेण्यात येतात. महाविद्यालयात रा.से.यो. च्या बतीने ६ डिसेंबर २०२१ ला डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर पुण्यतिथी, जगणे समजून घेण्यासाठी महाविद्यालयात राष्ट्रीय सेवा योजना पथकाच्या वतीने विविध महापुरुषाची जयंती आणि पुण्यतिथी 5 महापुरुष हे काळाचे. नायक असतात. त्याचे विचार विद्यार्थ्यामध्ये प्रसारीत करण्यासाठी तसेच आदर्शवत जीवन जयंती आणि पुण्यतिथी :

कोविड-लसिकरण :

मोहिम यशस्वीरित्या महाविद्यालयात राबविण्यात आली मोदी रुणालयाच्या आरोग्य अधिकारी डॉ. वैशाली मोठघरे आणि इतर रुणालय कर्मचारी यांच्या सहकायनि ही लसीकरण स्थानिक मोदी रूणालय आणि महाविद्यालयाचे रा. स. यो. पथक यांच्या संयुक्त विद्यमाने ही मोहीम राबविण्यात आली राष्ट्रीय सेवा योजना पथकाच्यावतीने कोविड-१९ लसीकरण मोहीम तीन टप्प्यात महाविद्यालयात राबविण्यात आली

या मोहिमेचा पहिला टप्पा दि. २९/१०/२०२२ ला पार पडला. या टप्प्यात १८ वर्षा वरील विद्यार्थ्यांचे व नागरिकांचे लसीकरण करण्यात आले या लसीकरण कार्यक्रमात ३९ विद्यार्थी व नागरिक याचे लसीकरण करण्यात आले.

लसीकरण करण्यात आले या टप्प्यात दिवसभरात ४४४ विद्यार्थ्यांचे लसीकरण करण्यात आले दि. ७/१/२०२२ ला लसीकरणाचा दुसरा टप्पा हातात घेण्यात आला. या टप्प्यात १५ वर्षावरील विद्याध्यींचे

w आले या टप्प्यात ३६२ विद्यार्थ्यांचे लसीकरण यशस्वीरित्या पार पाडण्यात आले २३.२.२०२२ ला लसीकरणाचा तिसरा ठप्पा पार पडला. यात १५ वर्षांवरील विद्यार्थ्यांचे लसीकरण करण्यात

सदस्य यांनी या लसीकरण मोहिमेचे अत्यंत मेहनतीने नियोजन व आयोजन केले केली कार्यक्रम अधिकारी प्रा. डॉ संजय जगताप, महिला कार्यक्रम अधिकारी, प्रा. डॉ. सीमा मेश्राम तसेच इतर समित लसीकरणाच्या या तिन्ही टप्प्यात प्राचार्य डॉ. आर. डी. देशमुख; शिक्षक आणि शिक्षकेत्तर कर्मचाऱ्यांनी खुप मदत

वं वंशाती सु आकर इतिहास विभाग प्रमुख

मध्ये विविध अभ्यासपूर्ण असे उपक्रम राबविष्यात आले. दि. १९ सर्वसमावेशकता विषयाववील या एक दिवसीव परिषदेस सर्व महाराजांच्या जयंती निमित्त 'छत्रपती शिवाजी महाराजांची आमासी पद्धतीने राष्ट्रीय परिषदेचे आयोजन करण्यात आले. विवन्त्री केब्रुवारी २०२२ रोजी महाविद्यालयाच्या सुवर्ण महोतसवी वर्षानिमन आर.डी. देशमुख यानी उद्घाटन सत्राचे अध्यक्षीय स्थान भूषविले शिवाजीची सर्व समावेशकतेचे स्वरूप विशद केले. प्राचार्व डॉ केले. बीजभाषक डॉ. चंद्रकात चव्हाण यांनी विषयाच्या अनुकाने मुंबई विद्यापीठाचे इतिहास विभाग प्रमुख डॉ. सदेश वाघ यांनी भारतातून २४७ प्रतिनिधींनी सहभाग घेतला. या परिषदेचे उद्गाटन महाविद्यालयाच्या इतिहास विभागाद्वारे सत्र २०२१-२२

प्रथम सत्रात मराठवाडा इतिहास परिषदेचे अध्यक्ष डॉ. क्वाकी

संबंधी मार्गदर्शन केले. या सत्राचे अध्यक्षीय स्थान दिल्ली येथील दुसऱ्या सत्रात डॉ. शरद डवरे यांनी 'शिवाजी महाराज व मावळे' या महाराजांचे कर्तृत्वाचे अनेक पेलूबर प्रकाश टाकला. हंमत देशमुख व अइभसभा सदस्य अजय देशमुख यानी ही शिवाजी व्यक्त केले. या सत्रात सं.गा.बा.अ.बि. चे परिक्षा नियंत्रक डॉ मंडळाचे अध्यक्ष डॉ. संतोष बन्सोड यानी भूषविले व आफ्ते विचा अध्यक्षीय स्थान स.गा.बा.अ. विद्यापीठाच्या इतिहास अभ्यास इतिहासतज्ञ डॉ. अजित कुमार याी भूषविले. निरोप समारंभाचे सत्राचे अध्यक्ष हरियाणा येथील डॉ. सुखिबरसिंग यांनी भूगविले विवेचन केले. य

्खान्नागडे, डॉ. पूजा देशमुख, प्रा. संचिता पिंपळे यांनी अथक परिश्रम सर्वांचे आभार व्यक्त केले. परिषदेच्या यशस्वीतेसाठी डॉ. पंकज भाकरे या कार्यक्रमाच्या सुरूवातीस प्रास्ताविक व संत्राच्या शेवटी विजय मेटे, डॉ. शोभा रोकडे यांनी मोलाचे मार्गदर्शन केले. घतले. परिषदेचे आयोजन समिती सदस्य डॉ. अरूणा पाटील, डॉ दिंडोकार, ग्रंथपाल भूषण द्याबते, डॉ. शितल राठोड, डॉ. भावना या परिषदेचे आयोजक व इतिहास विभाग प्रमुख डॉ. वैशाल या विशेष परिषदे व्यतिरिक्त विभिन्न उपक्रम राबविण्यात

घेतता. प्रथम क्रमांक कु. कोमल बाडे व द्वितीय क्रमांक तेजस्विनी अले, 'शिक्षक दिन' या विषयाया भिनीचित्र/पत्रक स्थ्यो चेम्पात डॉ. अरुण पाटील बांनी केले. भार यानी प्राप्त केला. या स्मानेचे परिश्वक व मूल्यमापनाचे कार अली. या सम्पेत बी.ए. भाग ३ च्या १४ विद्यार्थ्योंनी सहभाग

अर्थगान्न विभागाच्या डॉ. वैगाली कापसे यांनी विद्यार्थ्यांन वैष्णव टवलरे या बी.ए. भाग २ च्या विद्यार्थीनीनी केले. प्रा.डॉ मार्गिसनि केले. कार्यक्रमाचे सुत्रसंचलन कु. प्रगती सावंत व आभा सहभाग घेतला व ३४ विद्यार्थी या चर्चासत्रास उपस्थित होते आयोजन करण्यात आले होते. ९ विद्यार्थ्यांनी या चर्चासंत्रात प्रत्यक्ष वेशाली भाकरे बांनी उपक्रमाची रूपरेषा व मार्गदर्शन केले. पेहिल्या संत्रात मध्ययुगीत भारत या संदर्भात चर्चासत्राच

वास्तू जैन मंदिर व अग्रारी बारसी धार्मिक स्थळास बी.ए. भाग १ व व 'ब' गटांतर्गत आफ्ली बाबू मांडली. ३० विद्यार्थी या गटचचेंत आते. यत बी.ए. भाग १ व बी.ए. भाग २ च्या विद्यार्थ्यांनी "अ भाग २ च्या विद्यार्थ्यांनी भेट दिली. प्रा.डॉ. वैशाली भाकरेसह ३३ या उपक्रमातर्गत २०.५.,२०२२ छोबी बडनेस परिसरातील ऐतिहासिक सहभागी झाली. 'ऐतिहासिक स्थळास भेट' Heritage Walk विदार्थी या उपक्रमात सहभागी झाले होते. चळवळ. याचे महत्व या विषयावर गटचर्चेचे आयोजन करण्यात द्वितीय संत्रात 'भारतीय स्वातंय चळवळीत ऋतिचार व राष्ट्राय

ऑनलाईन व ऑफलाईन दोन्ही पद्धतीने प्रजनमंजुश घेण्यात आली घतली. इतिहास विभागाद्वारे ६ जून २०२२ रोजी 'शिवराज्याभिषेक पुस्तकाची माहिती प्रा.डॉ. वैशाली भक्तरे वांच्या मार्गदर्शनात करून प्रदर्शनीस इतिहास विषयाच्या विद्यार्थ्यांनी भेट देऊन दुमिळ शवाजीच्या प्रतिमेचे पूजन केले व त्यानंतर विद्यार्थ्यांकरीता दिन साजरा करण्यात आला. प्राचार्य डॉ. अस.डी. देशमुख यानी या स्पर्धत ४७ विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला द्वितीय सत्रात एप्रिल महिन्यात ग्रंथालयाद्वारे आयोजित पुस्तक

(38)

भूगोल विभाग

गबविष्यत आते. या अहबातामध्ये खातीत बाबीचा समावेग सत्र २०२१-२२ मध्ये विभागामध्ये विविध उपक्रम

भूगोल मंडळाचे गठण

गटण करण्यात आले. या मंडळात विद्याव्यमिधून खालील विभागत विद्यार्थ्याची सभा आयोजित करून भूगोत मंडळाच पराधिकारी निवहण्यात आले. टिनांक २६ नोव्हेंबर २०२१ रोजी सकाळी ११.०० वाजता

まな 424 सहस्रिच्य सचिव RESE काषाध्यक्ष क्षाध्यक्ष कु. नेहा स्ताळे अमृता पीसे वैष्णवी मसानकर सकेत चिद्ध आचल खोड़ाग अक्षय गामास की.ए. भाग र बी.ए. भाग ३ बी.ए. भाग १ बी.ए. भाग र की.ए. भाग व बो.ए. भाग र

प्रदर्गन विभागामध्ये करण्यात आले. हिमनदीच भूरूप इ. ३० भूरूपे तथार करण्यात आली. त्याचे खडक, संब्ह वाटा, संब्ह अर्थ, सूर्यमाला, नदीची भूरूप करण्यात आली. त्यामध्ये पृथ्वीच्या अंतरंगाचे सर, चंद्रग्रहण बी.ए. भाग १, २ आणि ३ च्या विद्याध्यकिंदून भितीपत्रके तया २) भिनीपत्रक : या संत्रात संटेंबर ते फेब्रुवारी या कालावधीत

टेलिस्कोपच्या सहाय्याने दाखविण्यात आले. श्री. प्रविण गुल्हा-शुक्र, गुरू आणि त्याचे चार चंद्र, शनि हे गृह विद्यार्थ्यान महाविद्यालयात आयोजित करण्यात आला होता. यामध्ये चंद्र ९.३० या बेळा दरम्यान आकाश निरिक्षणाचा कार्यक्रम आकाश निरिक्षण : दिनांक १५ डिसेंबर रोजी रात्री ६ ते

केले. यावेळी ६० विद्याळांत्री आकारा निरक्षण केले. तसेच थी. विजय गिरूळकर यांनी ग्रहांचिषयी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन

व्याख्यानाचे आयोजन करण्यात आले होते. भूगोल दिन : दिनांक १४ बानेवारी हा 'भूगोल दिन म्हणून पाळला बातो. त्यानिषिताने विभागाच्या वर्ताने ऑनलाईन

विषयावर प्रा. राजाभाऊ देशमुख कता महाविद्यालय, नांदगाव व्याख्यान दिले. या कार्यक्रमाला ९२ विद्यार्थी उपस्थित होते करीता चिखलदरा येथे शैक्षणिक सहलीचे आयोजन करण्यात छंडेरूवर वेबील भूगोल विभाग प्रमुख प्रा.डॉ. राजेश मेश्राम यांनी ज्ञेक्षणिक सहल : दिनांक ६ एप्रिल रोजी बी.ए. भाग ३ 'पर्यावरणीय प्रदूषण आणि जागतीक तापमान वाढ'

लिसकरण झाले तेही पाहण्यात आले. या जल सर्वेक्षणात ६३ ६) जल सर्वेक्षण : दिनांक २९ एप्रिल रोजी बडनेरा येथून किती घरांमध्ये संडासची व्यवस्था आहे तसेच किती लोकांचे कशाप्रकारची आहे ते पाहण्यात आले. त्याचबरोबर गावामध्ये करण्यात आले. यामध्ये गावातील पाण्याची व्यवस्थ २० कि.मी. अंतरावरील सिद्धनाथपूर या गावामध्ये जल सर्वेक्षण विद्यार्थी सहभागी झाले होते. घटकांचा अध्यास करण्यात आला. या शैक्षणिक सहलीमध्ये ५०

उपस्थिथ होते. हा उपक्रम पाळा या गांबामध्ये आयोजित करण्यात गावकऱ्यांना मागेदरांन केलं. या कार्यक्रमाला ६५ गावकरी गुल्हाने यांनी 'ग्रह व तारे : श्रद्धा आणि अंधश्रद्धा' या विषयावर कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला होता. याबेळी श्री. प्रविण द्रस्यान गावक-यांकरीता टेलिस्कोपच्या सहाय्याने चंद्रदर्शनाचा ७) चंद्रदर्शन : दिनांक १५ मे रोजी रात्री ७ ते १० या वेळे विद्यार्थी सहभागी झाले होते.

महिला सक्षमीकरण सोमतो

म्हणून नियुक्ती करण्यात आली. बढनेरा येथे शैक्षणिक सत्र २०२१-२२ मध्ये महिला संवालीत बीर. आर.डी.आय.के. व के.डी. महाविद्यालय, सदस्य असून प्रा. भाग्यश्री विधन्ने यांची समिती समन्त्रवस महाविद्यालयातील सर्वे महिला प्रध्यापक या सीमतीच्य सक्षमीकरण समिती स्थापन करण्यात आली. विषष्ठ विदर्भ युथ वेलफेअर सोसायटी, अमरावदी द्वारा

समितीद्वारे पुढील कार्यक्रमांचे आयोजन ऋण्यात आले. २०२१-२२ या शैक्षणिक संत्रात महिला सक्षमीकरण

आतं होते. या अप्यास सहलीमध्ये प्राकृतिक व सांस्कृतिक

आरोग्यविषयक कार्यक्रम :

करण्यात आल पालक याच्याकरीता आनलाईन पद्धतीन व्याख्यान आयोजीत २०२१ रोजी महाविद्यालयीन विद्यार्थीनी व त्यांच्या महिला तज्ञांचे मार्गदर्शन (आभासी पद्धतीने) दि. ७/८/

व्याख्यानाचा विषय :

कारोना काळात श्लियाच्या आरोग्याची निगा.

अध्यक्ष : डॉ. रश्मी नागलकर, सुप्रसिद्ध प्रसूती व स्त्री रोग तज्ञ

सहभागी विद्यार्थी : ७३ प्राचार्य डॉ. आर.डी. देशमुख

सदर कार्यक्रमाचे आयोजन झुम मिटींगद्वारे करण्यात

या स्पर्धसाठी कनिष्ठ महाविद्यालयीन मराठी विभागातील महाविद्यालयीन विद्यार्थीनींसाठी निबंध स्पर्धा घेण्यात आली. निबंधाचा विषय 'माझी आवडती कर्तबगार ह्यी' हा होता. निबंध स्पर्धां व सावित्रीवाई फुले जयंती : सावित्रीबाई फुले यांच्या जयंती निमित कनिष्ठ

प्रा.श्री. पुराने स्म हे फीखरू होते. वा स्पर्धत पुढील तीन विद्यार्थिनिने प्रथम, द्वितिव व तृतीय क्रमांक प्राप्त करता.

द्वित द्वमानः नियम रविद्व कार्यः (XL Arts) प्रथम इमान्तः साक्षी बंहुबी खंडारे (XL Arts) तृतीय क्रमांक : मनस्वी प्रविण डॉग्मे (XL Com)

विद्यार्थनिसाठी दि. ८ मार्च २०२२ रोबी महिला उद्योबकत या विषयां तत्राचा मागंदरांनम कार्यक्रम दाग्यात आली आंतरराष्ट्रीय महिला दिन : ८ मार्च २०२२ आतग्राष्ट्रीय महिला दिनानिमित्य महाविद्यालयीन व्याख्यानाचा विषय :

व सुवधा मा.श्री. निलीमा काळ, प्रमुख वक्ता : महिला उद्योजकता : सधी, शासकीय वाजना

सहभागी विद्यार्थी : ५३ नगरसिवका, अमग्रवती नगरपालका मा. प्राचार्व डॉ. आर.डी. देशमुख अध्यक्ष

ते १/४/२०२२ **या कालावधीत** ५ दिवसीय योग प्रशिक्षण शिबीराचे आयोजन करण्यात आले. दररोज सकाळी ७.३० ల या होत्या. सदर प्रशिक्षण शिबीरात २७ विद्यार्थींनी सहभागी ते ८.३० या कालावधीत विद्यार्थीनींना योगासने, त्याचे प्रकार ब त्याचे महत्त्व यांवर ब्याख्यान तसेच प्रशिक्षण देण्यात आले योग प्रशिक्षण शिबीर : महाविद्यालयीन विद्यार्थीनींकरीता दि. ५/६/२०२२ प्रमुख प्रशिक्षक : योग प्रशिक्षक पूजा इवनाते मॅडम

(38)

प्रा. आन्यश्री विवर्त

सारित्यकी विभाग

प्रा. भाग्यश्री विधले साख्यिकी विभाग

विभागातील प्रवेशीत विद्यार्थी संख्या पुढीलप्रमाणे आहे रोजी सुरू झाले. सत्र २०२१-२२ मध्ये सांख्यिकी शैक्षणिक सत्र २०२१-२२, दि. ३० ऑगस्ट २०२१

बी.ए. भाग २ - २५ बी.ए. भाग १ - २८ एकूण - ६३ बी.ए. भाग ३ - १०

राबविण्यात आलेले शैक्षणिक उपक्रम पुढीलप्रमाणे आहेत. सत्र २०२१-२२ मध्ये सांख्यिकी विभागात

2 संख्यामित्र मंडळाची स्थापना :

विद्यार्थ्यांची निवड करण्यात आली. सर्व विद्यार्थ्यांची सभा घेण्यात आली व संख्यामित्र मंडळाचे गठण करण्यात आले. त्यामध्ये सर्वानुमते खालील दि. १८/१२/२०२१ रोजी सांख्यिकी विभागातील

कामिनी पोकळे - सदस्य (बी.ए. भाग १) करण ठाकूर - सदस्य (बी.ए. भाग ३) इश्वर भुते - सदस्य (बी.ए. भाग १) धीरज मेश्राम - सदस्य (बी.ए. भाग १) अंकीत उईके - सदस्य (बी.ए. भाग १) निशा विल्हेंकर - सदस्य (बी.ए. भाग १) निर्मेला कुशवाह - उपाध्यक्ष (बी.ए. भाग २) अमन गजभिये - अध्यक्ष (बी.ए. भाग ३)

गुण देण्यात आले. मूल्यमापनाकरीता स्वाध्याय वहीं व मौखिक परिक्षेच्या आधारे 2 बी.ए. भाग १, २ व ३ च्या विद्यार्थ्यांच्या अंतर्गत अंतर्गत मूल्यमापन व मौखिक परीक्षा :

बी.ए. सत्र १ : दि. १६/१२/२०२२ सत्र ३ : दि. १८/१२/२०२२ सत्र २ : दि. २०/४/२०२२

> सत्र ५ : दि. २०/१२/२०२२ सत्र ४ : दि. २१/४/२०२२ सत्र ६ : दि. २२/४/२०२२

٣ युनीट टेस्ट :

भाग ३ च्या विद्यार्थ्यांची प्रत्येक सत्रामध्ये एक अशा दोन परीक्षा घण्यात आल्या. सत्र २०२१-२२ मध्ये बी.ए. भाग १, भाग २ व

बी.ए. सत्र १ : दि. २३/१२/२०२२ सत्र २ : दि. ५/५/२०२२ सत्र ५ : दि. २८/१२/२०२२ सत्र ४ : दि. ६/५/२०२२ सत्र ३ : दि. ३१/१२/२०२२ सत्र ६ : दि. २२/४/२०२२

भित्तीचित्र प्रदर्शन :

२०२२ व २/५/२०२२ ला घण्यात आल केलेल्या भित्तीचित्रांचे प्रदर्शन सांख्यिकी विभागात २०/१२/ बी.ए. भाग १, २ व ३ च्या विद्यार्थ्यांनी स्वतः तयार

विस्तार उपक्रम

सर्वेक्षण घेऊने अहबाल तथार करण्यात आला. मा. प्राचार्य कोरोना प्रतिबंधक लसीचे किती डोस घेतले आहेत या संबर्ध प्रमुख प्रा. भाग्यश्री विधले, रा.से.यो. कार्यक्रम अधिकार सहभागी झाल डॉ. संबय जगताप व सांख्यिकी विभागातील २८ विद्यार्थ डॉ. आर.डी. देशमुख यांचे मार्गदर्शनात या उपक्रमात विभाग यतील १२८ कुरूबातील एकूण ४३६ व्यक्तींचे सर्वक्षण ग्राम, तातुका नांदगाव खंडेश्वर, जि. अमरावती येथे कोरोना करण्यात आले. १८ वर्षांपेक्षा अधिक वयाच्या व्यक्तीनी जनजागृती आभयान राजविष्यात आले. या निमित्ताने जळू सांख्यिकी विभागातर्फे विस्तार उपक्रमा अंतर्गत जळ्

गृहअथेशास्त्र विभाग अहवाल

H3 2028-2022

मंडळाची कार्यकारिणी खालीलप्रमाणे गठित करण्यात आली. विद्यार्थीनीचा सहभाग फार मोलाचा ठरतो त्या दृष्टिकोमानून गृहअर्थशास्त मंडळाचे गठन करण्यात आले आणि विद्यार्थिनीच्या शैक्षणिक सत्र २०२१-२२ मध्ये विभागालके विविध उपक्रम सबिज्याकरिता आणि यशस्वीरित्या पार पाडण्याकरिता

गृहअर्थशास्त्र मडळ कार्यकारीणीत करण्यात आला. कु.नेहा पाखरे (भाग २), कु. शेहन खान, कु. खुशी बानाइत, कु. धनश्री रिटं, कु. कचन ताण्डेकर इत्यादिचा समावेश अग्रुता पिसे (भाग २), सहसचीब कु. सेजल कटारिया (भाग २), कोषाध्यक्ष कु. निर्मला कुरावडा (भाग २), सदस्य म्हणुन या मंडळाचे अध्यक्ष कु. पुना एल. रंगमुख (भाग ३), उपाध्यक्ष कु. दिव्या एकनाथ पोकळे (भाग ३), सर्चाव कु.

प्रश्नमजुषा स्पर्धा -

Email वर प्राप्त करून देण्यात आले, या स्पर्धेत सहभागी होण्याकरिता एकुण १८०दिद्यार्थिनीनी सहभाग नोंदविला होता आभासी पद्धतिने प्रश्नमंजुषा https://forms.gle/z11DcyJEFvQa7wdb9 दिनांक ७/८/२०२१ रोजी सकाळी ११.०० वाजता आयोजीत केलेली होती. या स्पर्धेमध्ये सहभागी <mark>विद्यार्थिनीना E-Cer</mark>tificate (५०%) गुणप्राप्त त्यांच्या गृहअर्थशास्त्र विभागातकें आंतर महाविद्यालयीन विद्यार्थिनी करिता बागतीक स्तरपान सप्ताह निमित्त १ ते ७ ऑगस्ट

पेंटींग, चित्र काढणे व ग्रिन्टींग काईस तयार करणे स्पर्धा -

महाविद्यालयीन पेंटींग, चित्र काढणे तसेच ग्रिटींग कार्डस् तवार **करणे अस्या विविध स्पर्धा** चेण्यात आल्या होत्या. दिनांक १ ते ७ सप्टेंबर २०२१ रोजी राष्ट्रीय पोषण सप्ताह निमीत्त मृहअर्थगाञ्च या विभागाच्या वतीने

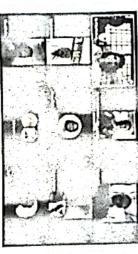
आले. या स्पर्धत सहभागी होण्याकरिता एकुण ३० विद्यार्थिनीनी **सहभाग नोदविता होता** या आंतर महाविद्यालयीन स्पर्धेमध्ये सहभागी विद्यार्थिनीन E-Certificate बांच्या Email वर प्राप्त करून देण्यात

विस्तारीत उपक्रम (Extension Activity)

बहुसंख्य विद्यार्थिनी सहभागी झाल्या होत्या. करण्यात आले होते. या प्रदर्शनीमध्ये बी.ए.भाग १, २ व ३ च्या विद्या**र्थीनीनी सक्रिय सहभाग** नोंदवला होता. या प्रदर्शनीमध्ये महाविद्यालयातील गृहअर्थशास्त्रस्तर विभागाच्या वर्तीने दिनांक ५/१/२०२२ <mark>रोबी खा</mark>लील प्रदर्शनीचे आयोजन

कचऱ्यातून कला : टाकाऊ वस्तूमधून टिकावू वस्तू तयार करण्यात आल्या होत्या. यामध्ये एकूण ६० विद्यार्थिनी सहभागी झाल्या हात्या

(05)

- पोस्टर प्रदर्शन : Save girls child & children L.Q. testing charts, Vaccination एकूण ४० विद्याधित्त
- रंगोली : गंगेली काढताना विद्यार्थिन वेगवेगळ्या Theme वर गंगेली काढल्या होत्या जसे कि, कोरोना काळात काढल्या होत्या. या प्रदर्शनीमध्ये एकूण ५० विद्यार्थिनीनी सहभाग नॉदविला होता. घेतली जाणारी काळजी, शेतकरी आत्महत्या, बेटी बचाव, संस्कार भारती, फुल व पानांचा वापर करून संगोळ्या

Guest Lecture (Online Mode):

सकाळी ११.०० ते १.०० वाबता Guest Lecture चे आयोजन केले होते. या Guest Lecture चे विषय Role of येथील गृहअर्थशास्त्र विभाग तसेच शारीरिक शिक्षण आणि खेळ विभाग व IQAC द्वारे दिनांक ५ फेब्रुवारी २०२२ रोजी Nutrition in performance of Athlets and Student's असे होते. विदर्भ युथ वेलकेअर सोसायटी अमरावती, संचालीत ब्या.आर.डी.आय. के अंड एन.के. डी. महाविद्यालय बडनेग,

महिला महाविद्यालय, कुरखेडा जिल्हा गडचिरोली येथे ८०-९० विद्यार्थी मोठ्या संख्येने उपस्थित होते या आभार्सी पद्धतीने घेण्यात आलेल्या व्याख्यानाकरिता डॉ. प्रिया अनिकद्ध सांगीले, सहायक प्राध्यापक, डी.के.

खाद्यपदार्थ विक्री व्यवस्थापन:

ब्यबस्थापन करण्यात आले होते. एकूण २० विद्यार्थिनी Food Stall मध्ये सहभागी झाल्या होत्या. आले होते. या Food Stall मध्ये बी.ए.भाग २ च्या विद्यार्थीनीनी सक्रिय सहभाग नोदवला होता. विविध खाद्य पदार्थाचे महाविद्यालयातील गृहअर्थशास्त्र विभागाच्या वर्तीने दिनांक २१/४/२०२२ रोजी Food Stall चे आयोजन करण्यात

कार्यक्रम व्यवस्थापण (Event Management) :

१.०० या वेळेत Birthday Party चे आयोजन करण्यात आले होते. या बाढदिवस उत्सवामध्ये बी. ए. भाग ३ च्या आयोजन करताना विद्यार्थिनीनी बेगबेगळे खेळ व अल्पोहाराचे आयोजन करण्यात आले होते विद्यार्थीनीनी सक्रिय सहभाग नोंदवला होता. या मध्ये एकुण ४८ विद्यार्थिनी सहभागी झाल्या होत्या. Birthday Party चे बाग्र होय. महाविद्यालयातील गृहअर्थशास्त्र विभागाच्या वर्ताने दिनांक २२/४/२०२२ रोजी सकाळी ११.०० ते दुपार्र छोट्या किंवा मोठ्या प्रमाणात वैयक्तिक किंवा कॉर्पोरंट कार्यक्रमांच्या निर्मिती आणि विकासासाठी प्रकल्प व्यवस्थापनाचा इव्हेंट मॅनेबमेंट म्हणबे सण, कॉन्फ्रन्स, समारंभ, विवाहसोहळा, औषचारिक पक्ष, मैफिली किंवा संमेलने यासारख्या

विभागामध्ये प्रदर्शन भरविष्यात आल आहार आणि पोषण या विषयावर बी. ए. भाग २. च्या विद्याधिनींनी हस्तुपुस्तिका तथार केल्या, त्याचे गृहअर्थशास्त्र

डॉ. लता बी. हिंदरो

(33)

DEPARTMENT OF BOTANY September to April Session 2021-22

Reading Skill Competition :

with Miss. Vaishali Ingale for the B.sc.I (Semester-II) 30 Students on 17/12/2021. A reading Skills development was an opportunity provided by Dr. S.B. Thorat along

students was higher to participate in the event. Most of the students find it very enthusiastic and guide the students for engaging in reading and its skill development. The response of the and were very happy to have such an opportunity for the development. techniques. So, keeping this in mind Head of Department finds an opportunity to conduct habits. The writing Practice for various spelling were also lacking because of recent available In the today's world of advances in technologies the students are losing the reading

Sant Gadge Baba Jayanti Celebration:

pay the tribute such programs are conducted and celebrated 23rd February 1876 and left this world on 20th December 1956. So, in his great memory and to was initially named as Amravati Universty, Amravati only. Sant Gadge Baba was born on after this great social reformer as Sant'Gadge Baba Amrvati University, Amravati, which social 'justice and initiating reforms, especially related to sanitation. Our University is named of Maharashtra. He lived in voluntary poverty and wandered to different villages promoting Sant Gadge Maharaj was a mendicant-saint and social reformer from the Indian state

Swacch Bharat Abhiyan (Oxygen zone in Botanical Garden):

awareness among the students regarding cleanliness and its benefits under this programme Garden in College campus. nine students from B.sc.I year and eight students from B.Sc.II year on 01/04/2022 at Botanical engaged by Dr.S.B.Thorat along with Miss. Vaishali Ingale at Oxygen Zone Garden to create Our Department organized cleanliness drive under Swacch Bharat Abhiyan. This was

Wall Poster Activity:

in the activity. The wall poster activity was grand success in the terms of quality and response different topics for the poster preparation. The students were very enthusiastic to participate was based on the syllabus. Students were divided into groups and each group was given organized for students of B.Sc. I year (Sem. II) students. Dr. S.B. Thorat along with Ms (Semester II) students on date 12/01/2022. Wall poster activity was very successful event Vaishall Ingle conducted the activity. The students were divided into the groups. The poster The Department of Botany, engaged Wall Poster Activity for the students of B.Sc. 1

Extension Activity At Belora village:

response to the activity. For the activity Dr.R.D.Deshmukh Principal motivated to the students. information about oxygen giving plants to the village people. Villagers given very good numan body. Students were very enthusiastic to Participated in the activity. Students given distributed Day Night Oxygen giving Plants to the people. To increase the Oxygen level in B.Sc.I and B.Sc-II years Students dated 27/04/2022. At Belora village department has Department of Botany Organized the field visit Extension activity at Belora Village

Dr.S.B. Thorat Head department of Botany guide the students along with Miss Vaishali

Ingale Mr Devanand Shende were escorted the students.

Rangoli Competition was conducted on 01/05/2022, under the guided of Dr.S.B.Thorat

and Head are visit the event. For the Success of Competition Dr.S.B.Thorat Head of Present Dr. Seema Meshram was the Judge for the Competition. All Department Professors forever of the students. Groups of the participants painstakingly worked on their Rangoli (Botanical Diagram).(Morphology of plant) and (Cell wall) of the plant and brought out the rangon competition was communities with Miss. Vaishali Ingale. The theme was in the premises of Botany Department along with Miss. Vaishali Ingale. The theme was Department Botany Miss Vaishali Ingale, Mr.Devanand Shende, were with great efforts, patterns and colours to oring our trace prof.K.Gabhane Ex.(Librarian) were also Dr.R.D.Deshmukh Principal and Chief guest Prof.K.Gabhane Ex.(Librarian) were also patterns and colours to bring out there talent. To boost the enthusiasm of the students

GROUP DISCUSSION

students were divided into three groups and each group was given 15 minutes time for topic of group discussion was given as per the taught syllabus during the semester. The total of 23 students (on 24/05/2022) participated in the group discussion conducted. The The Department had conducted group discussion for B.Sc. II (Sem. IV) students. A

growing minds. Dr. S. B. Thorat along with Ms. Vaishali Ingale had organized the complete event and looked after the management and feasibility of the conduction. very enthusiastically on the given topic. A positive debate attitude was noticeable among the discussion of single topic. The overwhelming response of the students was appreciable. Every student talked

QUIZ COMPETITION OF THE DEPARTMENT

conducted the quiz completion. The students were divided into the groups. The quiz was students of B.Sc. I year (Sem. II) students. Dr. S.B. Thorat along with Ms. Vaishali Ingle, participate in the quiz. The quiz was grand success in the terms of quality and response from based on the syllabus as well as general knowledge. The students were very enthusiastic to students on date 25/05/2022. Quiz competition was very successful event organized for 20 The Department of Botany, engaged quiz competition for the students of B.Sc. I year

Other Departmental Activities

project, assignments, teacher conducted Internal unit test on the topic taught. conducted some more curricular and extra-curricular activities such as, student's seminar, Along with all the above mentioned activities, the Department of Botany had also

Miss . Vashali Ingale engaged in growth and development of the students throughout the Likewise, the Department of Botany under the supervision of Dr. S.B. Thorat and

RELETED TO ACTIVITY DEPARTMENT HAVE CREATED TWO YOUTUBE VIDEOS WITH LINK

https://youtu.be/4RW4oVrHEsw

https://youtu.be/4064nPclcOg

Head of Department Botany - Dr. Sanjay B. Thorat

REPORT OF ONLINE QUIZ COMPETITION ON THE OCCASION OF NATIONAL SCIENCE DAY

On 28.01.2022 at 4.00 pm

Scanned with OKEN Scanner

Organized by:-

RDIK and NKQ College, Badnera Birth Anniversary of great Indians committee in collaboration with Dept of Chemistry,

Massage communicated to Students:

Dear Students, Happy Science Day

Science Day for the Students of B.Sc. and M.Sc. of our College. RDIK and NKD College, Badnera has organised MCQ test Quiz on occasion on National Birth Anniversary of great Indians committee in collaboration with Dept of Chemistry,

https://forms.gle/MKDFHWvpErV9igow9 It will be definitely enhance knowledge of Science. The link is as below

Form validity: From 28.02.2021 upto 4.00pm

not received today. Certificate will be email to you within 3 days after submission of quiz if

Thanks!

Dr R.D.Deshmukh

Dr S. D. Thakur

Organizing committee Dr B.P.Khobragade

Birth Anniversary of great Indians committee Coordinator and Assistant Professor Department of chemistry, RDIK and KD College, Badnera

About the Quiz Competition:

celebrated all over India in schools, colleges, universities and other academic, scientific, and many more activities. We celebrate this day by organizing mcq quiz competition on life celebration also includes public speeches, radio, TV, science movies, science exhibitions communication. National Science Day is celebrated in India every year on 28 February. The Government of India to designate February 28 as National Science Day. The event is now discovery of the Raman effect by Indian physicist Sir C.V. Raman on 28 February 1928. In based on themes and concepts, debates, quiz competitions, lectures, science model exhibitions Popularization awards for recognizing outstanding efforts in the area of science and Day) (26 February 2020) NCSTC announced the institution of the National Science technical, medical and research institutions. On the occasion of the first NSD (National Science 1986, the National Council for Science and Technology Communication (NCSTC) asked the National Science Day is celebrated in India on 28 February each year to mark the

(34)

The online quiz competition was organized on 28.02.2022 at 4.00 pm by sharing

google form via Whatsapp.

Organizing Committee :

Birth Anniversary of great Indians Committee in collaboration with Dept of Chemistry,

RDIK and NKD College, Badnera

Dr. S.D. Thakur, Dr. Bhavana Khobragade,

Quiz Competition Details :

google form via Whatsapp. Total 119 students of RDIK and NKD College were participated The online quiz competition was organized on 28.02.2022 at 4.00 pm by sharing

in the event. Participation certificate were issued to students on their email id.

Concluding Remarks:

enormous cooperation in the organisation of quiz competition. sir who encourages us for organizing such events and also to faculties of college for their We would like to express our sincere gratitude to the principal Dr. R. D. Deshmukh

Dr. B.P. Khobragade

Coordinator,

Birth Anniversary of Great Indians Committee, RDIK and NKD College, Badnera

REPORT OF GUEST LECTURE ON THE OCCASION OF PROFESSIONAL ETHICS

On 02.05.2022 at 10.30 am

Scanned with OKEN Scanner

Organized by:- Sustainability and Professional ethics committee.

Guest Lecture

Dr. Pankaja Ingle

Smt. Narsimha Arts Commerce and Science College, Amravati

Dr. R.D. Deshmukh NKD College, Badnera Principal, RDIK and

Dr. Bhavana P. Khobragado Coordinator, Sustainability and Professional ethics committee

About the Guest Lecture:

of professionals. The term professionalism originally applies to the vows of the religious system. Until 1675, the term was used secularly and applied to three scholarly professions: carliest examples of professional ethics is the Hippocratic oath that medical doctors still can be considered an ethical issue and is referred to as "professional ethics". One of the knowledge and skills. How to control the use of this knowledge when providing public services divinity, law, and medicine. It was during this period that the term professionalism was used observe today. The event is organized to show how professional ethics should be in order and for military occupation. Specialists working in professional and accredited professions use not to harm people. Professional ethics includes the personal and corporate standards of behavior expected

Topics and Speakers: Professional Ethics by Dr. Pankaja Ingle Narsamma Arts, Commerce & Science College.

Kiran Nagar, Amravai

Organizing Committee:

Dr. Bhavana Khobragade, Dr. S.I. Rokade, Dr.P.A. Murade

- Welcome
- Anchoring by Dr. Bhavana Purushottam Kh-obragade
- Introduction of Guest by Dr. Sheetal Rathod
- introductory speech by Dr. Shobha Rokade
- Lecture on Professional Ethics by Dr. Pankaja Ingle Narsamma Arts, Commerce &
- Science College. Kiran Nagar, Amravat Presidential Speech by Dr. R.D. Deshmukh
- Vote of thanks byDr. Pooja Deshmukh

(88)

Program Details:

was delivered by Dr. R.D. Deshmukh, Principal, RDIK and NKD College, Badnera. The by Dr. Pankaja Ingle Narsamma Arts, Commerce & Science College, Kiran Nagar, Amravati gives an introduction of the speaker. Anchoring was done by Dr. B.P.Khobragade, Assistant present on the dice. Dr. Shobha Rokade gives an Introductory speech. Dr. Sheetal Rathod Rajesh Deshmukh, Principal, RDIK and NKD College Badnera, and Hon'ble dignitaries vote of thanks was given by Dr. Pooja Deshmukh. delivered. Participants were actively participated and motivated. The presidential speech Professor, RDIK and NKD College Badnera. After Introduction Lecture on Professional Ethics The program commenced with the welcome of guest, the president of program Dr.

Concluding Remarks:

this guest Lecture. events and also to faculties of college fortheir enormous cooperation in the organisation of acknowledge our principal Dr. R.D. Deshmukh sir who encourages us for organizing such Commerce & Science College whose guidance motivates the students. We would like to We would like to express our sincere gratitude to Dr. Pankaja Ingle Narsamma Arts,

Dr. B.P. Khobragade

Birth Anniversary of Great Indians Committee, RDIK and NKD College, Badnera Coordinator,

REPORT OF GUEST LECTURE ON GENDER EQUALITY

On 08.01.2022 at 10.30 am

Guest Lecture Organized by:

Sustainability and Professional ethics committee, RDIK and NKD College, Badnera

Lecture on Gender Equality Date: 08.01.2022

Dr. Daya Pande

Bhartiya Mahavidyalaya, Amravati

Dr. R.D. Deshmukh President Principal

> Coordinator, Sustainability and Dr. Bhavana P. Khobragade

Professional ethics committee

About the Guest Lecture :

equality and gender equity are practices and ways of thinking that help in achieving the goal. Gender guest lecture was organized in order to create awareness amongst students regarding gender representation, it is strongly tied to women's rights, and often requires policy changes. A gender equality but is not the goal in and of itself. Gender equality is more than just equal parity, which is used to measure gender balance in a given situation, can aid in achieving and needs equally, regardless of gender. Gender equality is the goal, while gender neutrality participation and decision-making; and the state of valuing different behaviors, aspirations equal case of access to resources and opportunities regardless of gender, including economic Gender equality, also known as sexual equality or equality of the sexes, is the state of

Gender Equality by Dr. Daya Pande, Bhartiya Mahavidyalaya, Amravati

Topics and Speakers:

Organizing Committee:

Dr. Bhavana Khobragade, Dr. S.I. Rokade, Dr.P.A. Murade

- Welcome
- Anchoring by Dr. Bhavana Purushottam Khobragade
- · 4 · ω Introduction of Guest by Dr Pooja Deshmukh
  - Introductory speech by Dr. Shobha Rokade
- Lecture on Gender Equality by Dr. Daya Pande, Bhartiya Mahavidyalaya, Amravati
- Presidential Speech by Dr. R.D. Deshmukh
- Vote of thanks by Dr. Sheetal Rathod

(88)

Program Details:

and NKD College Badnera. After Introduction Lecture on Gender Equality by Dr. Daya Pande, on the dice. Dr. Pooja Deshmukh gives introduction of speaker. Dr. Shobha Rokade gives Dr. Sheetal Rathod. Deshmukh, Principal, RDIK and NKD College, Badnera. The vote of thanks was given by information about Gender Equality. The presidential speech was delivered by Dr. R.D. Introductory speech. Anchoring was done by Dr. B.P.Khobragade, Assistant Professor, RDIK Bhartiya Mahavidyalaya, Amravati. Participants were actively participated and get detailed Rajesh Deshmukh, Principal, RDIK and NKD College Badnera and Hon'ble dignitaries present The programme commenced with welcome of guest, president of programme Dr

Concluding Remarks:

Lecture. also to faculties of college for their enormous cooperation in the organisation of this guest edge our principal Dr. R. D. Deshmukh sir who encourages us for organizing such events and Mahavidyalaya, Amravati whose guidance motivates the students. We would like to acknowl-We would like to express our sincere gratitude to Dr. Daya Pande, Bhartiya

Dr. B.P. Khobragade

Birth Anniversary of Great Indians Committee, Coordinator,

RDIK and NKD College, Badnera

REPORT OF GUEST LECTURE ON THE OCCASION OF YOUTH DAY

On 21.01.2022 at 12.00 noon

Workshop Organized by:-

Birth Anniversary of Great Indians Committee, RDIK and NKD College, Badnera

राष्ट्रीय युवक दिन

दिनांक १२ जानेवारी २०२२, वेळ : दुपारी १२.०० वाजता

कीरोना काळात युवकांपुढील आटहाने व उपाय

About the Guest Lecture :

avoid exacerbating intergenerational inequalities and to involve young people in building societal resilience, a guest lecture was organized shoulder much of the long-term economic and social consequences of the crisis, their welldisrupted nearly all aspects of life for all groups in society. People of different ages, however, being may be superseded by short-term economic and equity considerations. In order to mental health and disposable income. Moreover, while youth and future generations will youth, the COVID-19 crisis poses considerable risks in the fields of education, employment, are experiencing its effects in different ways. For young people, and especially for vulnerable The COVID-19 global health emergency and its economic and social impacts have

Topics and Speakers:

Challenges and solutions for the

Organizing Committee:

Dr. Bhavana Khobragade, Dr. S.I. Rokade, Dr.P.A. Murade

- Welcome
- Anchoring by Dr. Bhavana Purushottam Khobragade
- Introduction of Guest by Ms Tanuja Chore (student of B.Sc. Ill year)!
- Introductory speech by Dr. Shobha Rokade
- Lecture on Challenges and solutions for the youth during the Corona period by Dr. Manda Nandurkar, Department of Marathi, Matoshri Vimlabai Deshmukh
- Mahavidyalaya, Amravati
- Presidential Speech by Dr. R.D. Deshmukh
- Vote of thanks by Tejas Mete (student of B.Sc. Ill year)

(4₀)

Program Details:

Shobha Rokade gives Introductory speech. Anchoring was done by Dr. B.P.Khobragade, given by Mr. Tejas Mete (student of B.Sc. Ill year) Assistant Professor, RDIK and NKD College Badnera. After Introduction Lecture on present online. Ms Tanuja Chore (student of B.Sc. III year) gives introduction of speaker, Dr. Deshmukh, Principal, RDIK and NKD College Badnera and Hon'ble dignitaries who were by Dr. R.D. Deshmukh, Principal, RDIK and NKD College, Badnera. The vote of thanks was Participants were actively participated and motivated. The presidential speech was delivered Nandurkar, Department of Marathi, Matoshri Vimlabai Deshmukh Mahavidyalaya, Amravati, Challenges and solutions for the youth during the Corona period was deliverd by Dr. Manda The programme commenced with welcome of guest, president of programme Dr. Rajesh

Concluding Remarks:

cooperation in the organisation of this guest Lecture. encourages us for organizing such events and also to faculties of college for their enormous Marathi, Matoshri Vimlabai Deshmukh Mahavidyalaya, Amravati whose guidance motivates the students. We would like to acknowledge our principal Dr. R. D. Deshmukh sir who We would like to express our sincere gratitude to Dr. Manda Nandurkar, Department of

Dr. B.P. Khobragade Coordinator,

Birth Anniversary of Great Indians Committee, RDIK and NKD College, Badnera

(44)

REPORT OF GUEST LECTURE ON THE OCCASION OF GADGE BABA JAYANTI

On 22.12.2021

Organized by:-

Birth Anniversary of Great Indians Committee, RDIK and NKD College, Badnera

Scanned with OKEN Scanner

Notice ot Students : निवंध स्पर्धा

विद्यमाने निबंध स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले असून स्पर्धेचे निवमव अटी खालीलप्रमाणे आहेत. "National identities and symbol, Birth Anniversary of Great Indians" व मराठी विभाग यांच्या संयुक्त वरिष्ठ महाविद्यालयातील सर्व विद्यार्थ्यांना सूचित करण्यात येते की, राष्ट्रमंत गाडगेबाबा यांच्या स्मृतीदिनापित्वथं

विषय : राष्ट्रसंत गाडगेबाबा व्यक्ती व कार्य

नियम :

- शब्दमयोदा १०००
- कागदाच्या एका बाजूने स्वच्छ व स्पष्ट अक्षरात निबंध लिहावा.
- कला प्रा. शोभा रोकडे मॅडम दि. २३/१२/२०२१ पर्यंत आपले निबंध खालील प्राध्यापकांकडे द्यावेत.

वाणिज्य - प्रा. पूजा देशमुख मॅडम

विज्ञान - प्रा. भावना खोद्रागडे

पहिल्या तीन क्रमांकांना प्राचार्य आर.डी. देशमुख यांच्या शुभहत्ते आकर्षक पारितोषिके देण्यात येतील

About the Essay Writing:

व्यक्ती व काये. competition was organized on occasion of Sant Gadge Baba Jayanti on topic राष्ट्रसत गाडगेबाबा is a must to remember a famous personality. Essay writing is best for that. So essay writing non-government organizations. In order to get motivated ang get the right direction in life, it common people in India and remains a source of inspiration for various political parties and social justice and initiating reforms, especially related to sanitation. He is still revered by the Maharashtra. He lived in voluntary poverty and wandered to different villages promoting Maharaj or Sant Gadge Baba) was an Indian mendicant-saint and social reformer from Gadge Maharaj (23 February 1876 - 20 December 1956; also known as Sant Gadge

राष्ट्रसत गाडगेबाबा व्यक्ती व कार्य

Organizing Committee:

Dr. Bhavana Khobragade, Dr. S.I. Rokade, Dr.P.A. Murade

- Organization of Essay Competition
- To Organize Prize Distribution Ceremony
- Anchoring for prize distribution by Dr. Bhavana Purushottam Khobragade
- Introduction of Guest by Dr S.D. Thakur and Ms S.G.Pimple
- 400400 Speech of Guest Dr. Meghna Sane and Dr Pratibha Saraf, Mumbai
  - Presidential Speech by Dr. R.D. Deshmukh
- Vote of thanks by Dr. Sheetal Rathod

Program Details:

lege, Badnera.. The vote of thanks was given by Dr. Sheetal Rathod of the Prize Distribution ceremony was Dr R.D. Deshmukh, Principal, RDIK and NKD Colwhich Dr. Meghna Sane and Dr. Pratibha Saraf, Mumbai present as a guest, and the president various courses participated in the event. A prize distribution ceremony was organized for Jayanti on the topic राष्ट्रसंत गाडगेबाबा व्यक्ती व कार्य. 32 students of RDIK and NKD college from Essay writing competition was organized on the occasion of Rashtrsant Gadge Baba

Concluding Remarks:

of this essay writing competition. events and also to faculties of the college for their enormous cooperation in the organization to acknowledge our principal Dr. R. D. Deshmukh sir who encourages us for organizing such Saraf, Mumbai for being present at the prize distribution ceremony as a guest. We would like We would like to express our sincere gratitude to Dr. Meghna Sane and Dr Pratibha

Dr. B.P. Khobragade

Coordinator,

Birth Anniversary of Great Indians Committee, RDIK and NKD College, Badnera

REPORT OF ONLINE QUIZ COMPETITION ON THE OCCASION OF TEACHERS DAY On 02.10.2021 at 11.00 am

Organized by:-

Birth Anniversary of great Indians Committee, RDIK and NKD College, Badnera

Scanned with OKEN Scanner

Gandhi Jayanti : 02.10.2021 QUIZ COMPETITION

Organized by IQAC, RDIK and NKD College, Badnera, Amravati

Link: https://forms.gle/D6ZZREv1XXVhQ78N8

Guest Lecturer

Dr. Bhavana P. Khobragade Dr.S.I. Rokade / Dr.P.A. Murade Coordinator Co-coordinator Dr. R.D. Deshmukh

Birth Anniversary of Great Indians Committee

About the Quiz Competition ;

competition on life of Mohandas Karamchand Gandhiji. Day of Non-Violence by the United Nations. We celebrate this day by organizing mcq quiz is celebrated every year as a national holiday. The day is also celebrated as the International rights movements across the world. To celebrate his contribution to the nation, 2nd October leaders against the British rule in India. His method of non-violence inspired many civil the Nation, as he was called, led India's freedom movement along with many other national of Mohandas Karamchand Gandhi, who was famously known as Mahatma Gandhi. Father of Gandhi Jayanti is celebrated on 2nd October every year to mark the birth anniversary

Date and Mode of conduction:

via Whatsapp. The online quiz competition was organized on 02.10.2021 by sharing google form

Organizing Committee :

Dr. Bhavana Khobragade, Dr. S.I. Rokade, Dr.P.A. Murade Birth Anniversary of great Indians committee, RDIK and NKD College, Badnera.

Quiz Competition Details

Participation certificate were issued to students on certify addon by google forms. via Whatsapp. Total 128 students of RDIK and NKD College were participated in the event. The online quiz competition was organized on 02.10.2022 by sharing google form

Concluding Remarks:

enormous cooperation in the organisation of quiz competition. sir who encourages us for organizing such events and also to faculties of college for their We would like to express our sincere gratitude to the principal Dr. R. D. Deshmukh

Dr. B.P. Khobragade

Coordinator,

Birth Anniversary of Great Indians Committee, RDIK and NKD College, Badnera

(24)

REPORT OF ONLINE QUIZ COMPETITION ON THE OCCASION OF TEACHERS DAY On 05.09.2021 at 11.00 am

Organized by:-

Birth Anniversary of great Indians Committee, RDIK and NKD College, Badnera

Teachers Day - 2021 QUIZ COMPETITION

- Organized by -IQAC, RDIK and NKD College, Badnera, Amravati

Link: https://forms.gle/pjT9bxt5GbX1STWcA

Guest Lecturer

Dr. Bhavana P. KhobragadeDr. S.I. Rokade / Dr. P.A. Murade Dr. R.I.

Co-coordinator Co-coordinator

Birth Anniversary of Great Indians Committee

Dr. R.D. Deshmukh
Principal

About the Quiz Competition:

In India, 5th September is celebrated as Teachers' Day as -a mark of tribute to the contribution made by teachers to society. September 5th is the birth anniversary of a great teacher Dr Sarvepalli Radhakrishnan, who was a staunch believer of education and was a well-known diplomat, scholar, the President of India and above all, a teacher. On Teacher's day, students across India dress up as their teachers and take lectures in classes that are assigned to the teachers they represent. Sometimes, teachers sit in their classes as students, trying to relive the time when they themselves were students. Some of the ways to celebrate teachers day are Sending a greeting card, Deliver a motivational or inspirational speech on teachers, Penning beautiful lines on your favourite teachers, organizing lectures, conferences, poster presentations etc We celebrate this day by organizing mcq quiz competition on life of Dr Sarvepalli Radhakrishnan.

Date and Mode of conduction:

The online quiz competition was organized on 05.09.2021 by sharing google form via Whatsapp.

Organizing Committee :

Birth Anniversary of great Indians oor RDIK and NKD College, Badnera Dr. Bhavana Khobragade, Dr. S.I. Rokade, Dr.P.A. Murade

(48)

Quiz Competition Details :

The online quiz competition was organized on 05.09.2022 by sharing google form via Whatsapp. Total 208 students of RDIK and NKD College were participated in the event. Participation certificate were issued to students on their email id.

Concluding Remarks:

We would like to express our sincere gratitude to the principal Dr. R. D. Deshmukh sir who encourages us for organizing such events and also to faculties of college for their enormous cooperation in the organisation of quiz competition.

Dr. B.P. Khobragade

Coordinator,

Birth Anniversary of Great Indians Committee, RDIK and NKD College, Badnera

ZOOLOGICAL SOCIETY AND ECO-CLUB

2021-2022

Zoological Society and Eco-club was constituted for the academic session 2021-22

.The office bearers of the society are as follows-

Ku. Priya R. Keshwani (B.Sc.II) Ku.Sakshi P. Lale (B.Sc.III)

Secretary Vice-President -Mr.Arpit G Thakare (B.Sc.II)

Treasurer Mr.Sakshi G Molage (B.Sc.II)

Members Ku.Mriya Nikhat, Ku.Izram Sahar Fatema, Ku. Tanisha Banbal, Ku. Prachi Mehsare,

Ku.Shreya G. Meshram.

awareness among students and society about global warming, environment conservation, objective of zoological Society and Eco- club is to organize various activities to create of the zoological society and eco-club motivated to conduct various curricular activities, organize various programs throughout the year and its effects on human health. Keeping in view all these things, our department is trying to importance of water harvesting, tree plantation, use of solar energy, different types of pollutions Excursion, Guest lectures seminars and Group discussion etc throughout the year .The Office bearers of the society, were made aware about the aim behind the constitution

Institutional Visits and excursions: Various activities organized by Zoological society and Eco-club

2022 to For the study of Ecosystem and observation of Animals in their, natural Habitat The students explores their knowledge in ecosystem and its, components. B.Sc. II Students were taken to Wadali Lake Premises, Amravati on Dated 7th May

Devanand Shende For the excursion students were escorted by Dr. A.J. Gour, Kin Aarti Khobragade and

Extension activities:

Collection of flowers and garlands offered to Goddess during Navaratri;

Durga festival and used it for vermicompost production. Students of Zoology collected flowers from various Durga Mandals in Badnera during

Gambusia Fish Project management and distribution of Guppy fishes:

distributed to the students and people, as per their demand department of AMC to introduce them into Malaria prone regions. These fishes are also set up by Amravati Municipal Corporation. These fishes are taken frequently by malaria Gappy Fish culture project is being managed by department of zoology, which was

(4)

Distribution of earthen pots to students of B.Sc. :

water to Birds in summer. importance of conservation of Birds. Earthen pots were distributed to the students to provide To mark World Sparrow Day on dt. 21th March 2022. Students were informed about

Scanned with OKEN Scanner

Co-Curricular activity:

were also given to the students of each Class and assessed it. discussion were arranged for B.Sc.II & B.Sc.III students. Home assignment Project assignment Conducted unit test on each class, Seminars for B.Sc.II & B.Sc.III students ,group

Extra-curricular activity:

. Some students were engaged in wall poster activity. Encourage the students for Wall poster activities based on Environment conservation

Guest lecture:

trust of the knowledge of students. May2022 for B.Sc. Ill Students. She delivered a vast lecture on the Topic and satisfied the Zoology, Vimlabai Deshmukh College. Amravati., on the topic Biotechnology, on Date- 28th Organized guest lecture of Dr. K.E.Choudhary, Professor & Head Department of

Dr. A. J. Gour Published one book

Dr. A. J. Gour Recognized as a Ph.D. supervisor by SGBAU

RDIK and NKD College, Badnera, Amravati Head, Department of Zoology

Dr. Vijay G. Mete

UNIVERSITY LEVEL WORKSHOP ON NET, SET GUIDANCE IN Department of Mathematics Professor & Head,

Scanned with OKEN Scanner

Aims and Objectives: MATHEMATICAL SCIENCES

To provide a platform where the aspirants can get their doubts and queries cleared

To guide NET/SLET aspirants in the subjects of Mathematics

To provide an understanding about the methods for attempting paper-I, II, III. To ensure that the participants benefit from the experiences of those who have cleared

NET/SLET. To ensure that participants benefit from the guidance of the luminaries associated

will help the participants to make them ready to face the challenging questions, thereby required for National Eligibility Test (NET) conducted by CSIR-UGC. This workshop with the NET/SLET examination process. To focus on comprehensive knowledge in the stream of Mathematical Sciences

mathematician, Shri Srinivasa Ramanujan and his exemplary contribution to Mathematics. anniversary of the genius Indian mathematician Srinivasa Ramanujan (22 Dec 1887- 26 Apr University, during the inaugural ceremony of the celebrations to mark the 125th birth was announced by Prime Minister Manmohan Singh on 26 February 2012 at Madras 1920). This day is celebrated to commemorate the birth anniversary of the legendary The Indian government declared 22 December to be National Mathematics Day. This

organized a University level Workshop on NET/SET Guidance in Mathematical Science on Amravati University, Amravati, Adarsha Science, J.B. Arts & Birla Commerce Mahavidyalaya, 22 December 2021 in Collaboration with Department of Mathematics, Sant Gadge Baba Akola Dhamangaon (Rly) and Shri. Dr. R.G. Rathod Arts & Science College, Murtizapur, Dist-To mark this day, Department of Mathematics, R.D.I.K. & K.D. College, Badnera

garlanding photo of Sant Gadge Baba and Ramanujan. Dr.T.R.Deshmukh ,Registrar, Sant Nagpur inaugurated the University Level Workshop by lighting the traditional lamp and about the motto behind the organization of the Workshop. Dr. G.S.Khadekar said that Amravati, Dr,R.D.Deshmukh Principal RDIK & KD College Badnera , Principal Mathematics SGBAU, Amravati, Dr.P.A.Pawar, Incharge, HOD (Mathematics), SGBAU, , Management councilor, SGBAU, Amravati Dr.G.L.Gulhane, Head Department of Education Gadge Baba Amravati University, Amravati presided over the function. Dr. Pradeep Khedkar who have attended the workshop. workshop and also appealed to the students to take benefits of the guidance of great people compared to other subject. Dr. Pradeep Khedkar praised for the activities at the university of the workshop, Dr.R.D.Deshmukh congratulated the organizer and wished them all the his speech that Ramanujan has done great work in the field of number theory. The chief guest mathematics is not a subject to be learn only but a subject to be understood. Also, he said all the programme, welcome all the guests and also gave in his introductory remarks informed programme. Dr. P.A, Pawar, I/c department of mathematics, SGBAU and Chief Organizers of R.G. Rathod Arts & Science College, Murtizapur, were the guests of Honour of the best for the event. Dr. V.B.Raut expresses in his speech the importance of Mathematics as from villages. For this, he quoted the example of Indian mathematician Srinav Ramanujan. the great persons who become successful on the basis of their qualities and potentials are Dr.Dr.Y,B,Gandole Adarsha Mahavidyalaya, Dhamangaon (Rly), Dr A.P.Charjan Shri. Dr. , SGBAU, Amravati, were the Chief guests of the programme. Dr. V.B.Raut Chaiman, BOS his presidential speech, praised for Mathematics Department for organizing university level level and also wished for the progress. Dr. T.R.Deshmukh, registrar SGBAU, Amravati in He explained about the importance of NET/SET Exam. Principal Dr.Dr.Y,B,Gandole said in Dr.G.S.Khadekar, Dean Faculty of Science and Technology, RTM Nagpur University,

of Science, Nagpur addressed on the topic "NET/SET Exam. In third session Dr Amravati guided the students on binary system and Ramanujan magic number. mantras to the participants for success in his lecture. Mr. Soab Aktar, Mahavidyalaya, G.S.Khadekar gave his valuable talk on the topic "Crack the Exam" He also gave seven Dhamangaon (Rly), Dr.S.P.Kandalkar, formal head department of Mathematics, GVISH In the second session of workshop Dr. Sahare Department of Mathemates, Institute

of the event Dr. V. G.Mete, Dr. S. N. Bayaskar and Dr. A. S. Nimkar was also present in this event region has enlighten students with their knowledge and guidance. presided over the function and Dr.S.P.Kandalkar was present as a chief guest and the organizers this workshop various eminent speakers shared their views and teachers from university Total 200 P.G. students and 25 teachers were actively participated in this workshop. During For the concluding ceremony, Dr.P.A.Pawar, Incharge department of mathematics

(88)

under NMD in Mathematical Chart/ Model and Rangoli Mathematics, RDIK & KD Science College, Science J.B. Arts & Birla Commerce Gadge Baba Amravati University, Adarsh Department of Mathematics, IQAC, Sant Competition for students in Mathematics Badnera has organized University level On 21 December 2021, Department of collaboration with

Mete, Professor & Head, Department of Mathematics, RDIK & KD Science College, Badnera, Dr. S. N Bayaskar, Head, Department of Mathematics, Adarsh Mahavidyalaya, Dhamangaon Science College, Murtizapur. (Rly.) and Dr. A.S.Nimkar, Head, Department of Mathematics, Shri. Dr. R.G. Rathod Arts & This event was inaugurated by Dr. P.A, Pawar, in presence of Conveners, Dr. V. G College, Murtizapur.

Mathematics, Vidyabharati Mahavidyalaya, Amravati and Dr.A.N.Rangari, Department of competition. Mathematics, Adarsh Mahavidyalaya, Dhamangaon (Rly.) acts as a experts/ judge to this Mathematics, Bhartiya Mahavidyalaya, Amravati, Dr.P.P.Khade, & Head, Department of participated in these competitions. Dr. M.V.Dawande, Professor & Head, Department of 96 students from all affiliated institutes/colleges of the university enthusiastically

Dr. Bhavna P. Khobragade 3.

PATENTS

- Detection and Classification of Cassava Disease Withan Unbalanceddata Set Using DCNN From Plants Scratch To Enhance Precision.
- Catalyst Materials For Producing Hydrogen Patent Published No. 202141039650, Dated 24/09/2021

2.

- Patent Published No. 2141044044, Dated 08/10/2021 Gas From Water
- Quantitative Trait Loci Analysis For Assessing Ragi Patent Granted No. 2021106339, Dated 10/11/2021 Blast Resistance Using Machine Learning Technique

स्पॉट पेन्टींग मध्ये द्वितीय क्रमांक प्राप्त सत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीट निखल विल्हेंकर (बी.ए. भाग २) युवा महात्सव २०२१

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती बापूरावजी बुटले कला महाविद्यालय, दिग्रस ३१ वे अधिवेशन मराठी प्राध्यापक परिषद, डॉ. शोभा रोकडे (अधिवेशनाध्यक्ष)

सत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ एम.काम. प्रथम वर्ष २०२१-२२ क्रिकेट संघात निवड स्वराज दीपक होले

महाविद्यालयाची वैशिष्ट्ये

- ?) रसायनशास्त्र, प्राणिशास्त्र, वनस्पतीशास्त्र व भौतिकशास्त्र प्रयोगशाळांना संशोधन प्रयोगशाळा म्हणून सं.गा.वा. अमरावती विद्यापीठाची मान्यता
- २) रसायनशास्त्र, संगणकशास्त्र, गणित व वाणिज्य विषयात पदव्यत्तर अभ्यासकम्.
- 3) विद्यार्थ्यांकरीता मोफत इंटरनेट सेवा.
- ४) स्पर्धात्मक परीक्षांकरीता तज्ञांचे मार्गदर्शन.
- ५) विद्यार्थ्यांना नामांकित कंपन्यांमध्ये रोजगाराच्या संधी उपलब्ध करून देण्यासाठी प्लेसमेंट सेल चे आयोजन.
- ७) करिअर काऊंसिलींग सेल.
- ८) पदवी अभ्यासक्रमा सोवतच खालील व्यवसायाभिमुख अभ्यासक्रम करण्याची संधी.
  - मेरीकल्चर
  - ई-कॉमर्स
  - संगणक उपयोजन पदविका
  - वेव डिझाईन व ऑफीस ऑटोमेशन